

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟ
ΤΑΞΙΔΙ
Τοπ. Ιανουάριο
Κ.Κ.Α.
Αρραβών Αθηνών

ΕΛΤΑ
Hellenic Post
ΚΩΔ. ΕΝΤΥΠΟΥ: 6427

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2008
Τεύχος 250

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. "Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ" καθιερώνει τη σελίδα αναγνωστών, στην οποία θα δημοσιεύει επιστολές ή άλλα αξιόλογα σημειώματα με αριθμό λέξεων μέχρι 200. Παράλληλα, θα γίνονται δεκτά και άλλα αυτοτελή άρθρα καθώς και ανέκδοτες φωτογραφίες από το οικογενειακό αρχείο μας. Όλα τα κείμενα πρέπει να αναφέρονται σε σημαίνοντα γεγονότα της σύγχρονης ζωής ή στο ιστορικό και ανεξερεύνητο παρελθόν της Αλεξανδρούπολης. Οι φίλοι αναγνώστες θα πρέπει να αποφεύγουν τις αναφορές σε περιστατικά και βιώματα καθαρά προσωπικά.

Η Σ.Ε. θα έχει την ευχέρεια να επιλέγει την αποστελλόμενη ύλη και να κρίνει με αμερόληπτη διακριτικότητα ποια θα είναι κατάλληλα για δημοσίευση. Οι επιστολές παρακαλούμε να αποστέλλονται στην εξής διεύθυνση: **Κράτης Ποιμενίδης, Κερκύρας 65 - Κυψέλη, Τ.Κ. 113 62 Αθήνα.**

2. Όσοι ενδιαφέρονται να ενημερώνουν τους αναγνώστες του περιοδικού για εκδόσεις βιβλίων ή περιοδικών τους, παρακαλούμε να αποστέλλουν αντίτυπο στην διεύθυνση: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη, Θεμιστοκλέους 33, Τ.Κ. 154 51 Νέο Ψυχικό - Αθήνα, fax: 210 6753216.**

3. Επειδή πιστεύουμε ότι διακαής πόθος όλων μας είναι η έκδοση του παρόντος περιοδικού να διαρκέσει πολλά χρόνια και σταδιακά να επιτυγχάνεται η θελτίωσή του με αύξηση σελίδων και προσθήκη χρωμάτων, παρακαλούμε να συμβάλετε στην προσπάθειά μας με οικονομική ενίσχυση. Μπορείτε λοιπόν να ενισχύσετε οικονομικά την έκδοση του περιοδικού με δύο τρόπους:

- α) Ως δωρεά ή χορηγία
- β) Ως προσφορά για κοινωνικούς λόγους.

Και στις δύο περιπτώσεις μπορείτε να καταθέτετε το ανάλογο ποσό στην **Τράπεζα Εργασίας, αριθμ. λογαρ. EFG Eurobank Εργασίας 0026-0251-56-0100338892**, ενημερώνοντας τηλεφωνικά τον Πρόεδρο του Συλλόγου κ. **Παναγιώτη Τσιακίρη**, τηλ. **210 6004855**.

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΤΕΥΧΟΣ 25

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ
2008

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Πολιτιστικός και Ψυχαγωγικός
Σύλλογος Αλεξανδρουπολιτών Αττικής.

Συγγρού 137 & Αιγαίου Τ.Κ. 171 21 Νέα Σμύρνη
5ος όροφος, Τηλ. 210 3215354

ΕΚΔΟΤΗΣ: Π. Τσιακίρης Πρόεδρος

Επτανήσου αρ. 7

153 41 Αγία Παρασκευή

Τηλ. 210 6004855

Υπεύθυνος κατά νόμον:

Παν. Τσιακίρης Πρόεδρος Συλλόγου

Επιμέλεια ύλης: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Τηλ. 210 6723649

Συντάσσεται από Επιτροπή. Το κύριο άρθρο και όσα κείμενα είναι ανυπόγραφα απηχούν τις απόψεις της Σ.Ε. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις του συγγραφέα.

Τιμή τεύχους 0,01 €

Κωδικός 6427

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Μαρία Μπουζάλα

Α. Αλεξάνδρας 18 - Αθήνα 106 82

Τηλ: 210 8837081 - fax: 210 8252075

e.mail: bouzala@otenet.gr

Σ' αυτό το τεύχος

συνεργάστηκαν το Δ.Σ.

Γεωργίου Γρηγόρης, Γεωργιάδης Αντώνης,
Δαΐδου Υβόνη, Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία,
Κουκουρίκου Στρατούλα, Μποτονάκη Αλεξάνδρα,
Πινάτζη-Αννίνου Πέπη,
Ποιμενίδης Κράτης, Τσιακίρης Παναγιώτης

Εξώφυλλο: Το σύμπλεγμα των Αντώνη και της Δόμνας Βισβίζη. Η Αινίτισσα ηρωίδα δείχνει προς την Αίνο (Πλατεία Φάρον Αλεξανδρούπολης). Γλύπτης: Γ. Μέγκουλας Φωτο: Θ. Ορδονυμποζάνης.

Οπισθόφυλλο: Το σύμπλεγμα των Αντώνη και της Δόμνας Βισβίζη, στην παραλία της Θεσσαλονίκης. Φωτο: Πασχάλης Χριστοδούλου

**Καλλιτεχνική επιμέλεια εξωφύλλου /
οπισθοφύλλου:** Απόστολος Μπονζάλας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ.

Μποτονάκη Αλεξάνδρα: Μάρκος Μαρκόπουλος-	
Φώτιος Σταυρίδης	2
Ποιμενίδης Κράτης: Ο βασιλιάς των Θρακών	
Σεύθης Β' παραθέτει συμπόσιο στον Ξενοφώντα των "Μυρίων"	5
Ψύλλας Γιώργος: Αντάρτης υλοτόμος	7
Μποτονάκη Αλεξάνδρα: Στήλη θιβλίων	10
Ορδουμποζάνης Θεοδ.: Οι Εβρίτισσες πρωτοπόρες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος	11
Μποτονάκη Αλεξάνδρα: Αντώνης και Δόμνα Βιοβίζη και οι απόγονοί τους	13
Νικολάου Γωγώ: 3ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης "Δόμνα Βιοβίζη"	17
Τσιακίρης Παναγιώτης: Ο Γρηγόρης Γεωργίου βραβεύεται για τα σκίτσα του	18
Δαΐδου Υθόνη: Η κοπή της πίτας του Συλλόγου μας	19
Χριστοδούλου Πασχάλης: Στο Οδύσσειο Ρείθρο	23
Υπερείδου-Χατζή Μαίρη: Με σκυφτό το κεφάλι	24
Κοτούνη Δώρα: «Θυμήσου εκείνα τα χρόνια»	25
Χριστοδούλου Α. Πασχάλης: Η ελληνική αστρονομία της Β' χιλιετίας π.Χ. κατά τους Ορφικούς ύμνους	26
Αλεξιάδης Ζαφείρης: Τα τρένα της Αλεξανδρούπολης	28
Νικολαΐδης Ανέστης: Καντάδες και κανταδόροι	30
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ	31
Ζαφειρόπουλος Σταύρος: Η μεγάλη σφαγή	32
Τουφεκή-Ξενιτίδου Άρτεμη: Ο φοβερός και τρομερός κ. Μουζάκης	33
Τσεμελής Δημήτρης: Μια απίθανη συνάντηση	35
Ποιμενίδης Άγγελος: Γρηγορείτε και προσεύχεσθε	36
Δαΐδου Υθόνη: Επιλογές από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης	38
Τσιακίρης Παναγιώτης: Photo-album	40
Κουκουρίκου Στρατούλα: Συνταγές	41
Σκίτσα: Γρηγόρης Γεωργίου, Ναταλία Νικολαΐδου	

Αγαπητοί συμπατριώτες,

Αγαπητοί φίλοι,

Συχάριστα πέρασε η γιορταστική περίοδος με την κοπή της πίτας, τη βράβευση των παιδιών μας και την τιμητική παρουσία όλων των Βουλευτών του Νομού μας, του φίλου και συμπατριώτη μας κ. Παναγιώτη Σγουρίδη, Βουλευτή Ξάνθης, του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Γρηγόρη Καραπιπέρη και του Αντινομάρχη κ. Μιχάλη Κογιομπέζη. Πολλοί οι φίλοι και τα μέλη που μας τίμησαν με την παρουσία τους.

Ο αποκριάτικος χορός, ύστερα από επιθυμία πολλών μελών μας, πραγματοποιήθηκε σε διαφορετικό χώρο με τη μουσική συντροφιά της κ. Αμαλίας Δούκα και των συνεργατών της. Το κέφι ήταν έκδηλο και κράτησε μέχρι τις 2:30 το πρωί.

Με ικανοποιητική συμμετοχή, μελών και φίλων, πραγματοποιήθηκε η τριήμερη εκδρομή μας στην Ελάτη και το Περτούλι. Ο καιρός ήταν ανοιξιάτικος και τα χιόνια τα αγναντεύαμε στις βουνοκορφές.

Λίγη νηστεία και προσευχή, σε αναμονή του Πάσχα, δεν θα μας βλάψει.

Τον Ιανουάριο πραγματοποιήθηκε η μετακόμιση στα νέα μας γραφεία στον 5ο όροφο της Λεωφ. Συγγρού αρ. 137, στη Νέα Σμύρνη. Το τηλέφωνο παραμένει ίδιο. **Οι ανάγκες για εξοπλισμό είναι μεγάλες και κάθε προσφορά γι' αυτό το σκοπό είναι δεκτή.** Τισως σύντομα να είμαστε σε θέση να πραγματοποιύμε τις εκδηλώσεις μας στη μεγάλη αίθουσα της ΠΑ.Ο.Ν.Ε., που βρίσκεται στον ίδιο χώρο.

Σ' αυτό το τεύχος θα απολαύσετε σελίδες γνωστές για το ευχάριστο, τρυφερό και ίσως ρομαντικό περιεχόμενο αναμνήσεων, θα προβληματισθείτε με σοβαρότερα θέματα, θα πάρετε κάποιες απαντήσεις γύρω από την ιστορία του τόπου μας και θα δεχθείτε με ικανοποίηση το πολιτιστικό σήμερα της Αλεξανδρούπολης. Τισως αναγνωρίσετε σε κάποια παλιά φωτογραφία τον εαυτό σας ή κάποιον γνωστό σας και παρακινηθείτε να στείλετε και εσείς κάτι ανάλογο. Αυτή τη φορά, προσέξτε ιδιαίτερα τις πάντοτε ξεχωριστές συνταγές μας.

Σας ευχαριστούμε θερμά όλους για τη συμπαράστασή σας και ευχόμαστε ολόψυχα να χαρείτε την άνοιξη.

**ΚΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ
ΚΑΙ
ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ.**

To Διοικητικό Συμβούλιο

ΠΡΟΣΩΠΑ-ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Μάρκος Μαρκόπουλος (1891-1971) Γίναιος Σταυρίδης (1896-2000)

Γράφει η Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Συνεχίζοντας την προσπάθεια να προβάλουμε το έργο και την προσφορά ανθρώπων που βοήθησαν θετικά, ώστε να γίνει η Αλεξανδρούπολη αυτό που είναι σήμερα και να απαντήσουμε στα ερωτηματικά μας για το πολιτιστικό γίγνεσθαι του 20ού αι., σ' αυτό το τεύχος παρουσιάζουμε ένα “ζεύγος” ευεργετών, που σε πολλούς από εμάς είναι άγνωστοι. Τονίζουμε για μια ακόμη φορά, όπως δηλώσαμε και στην εισαγωγή του βιβλίου μας “Πρόσωπα και μορφές της Αλεξανδρούπολης”, ότι λειτουργούμε με την αγωνία των “παλαιών” Αλεξανδρούπολιτών, που προσπαθούν να βοηθήσουν στην καταγραφή της μικρής ιστορίας μας, συγκεντρώνοντας στοιχεία, πολλές φορές ελλιπή ή αντιφατικά για πρόσωπα της πόλης.

Οι αναγγώστες μας ας μελετήσουν το εισαγωγικό σημείωμα που προθέταμε στα πρώτα τεύχη και από έλλειψη χώρου στη συνέχεια το παραλείπαμε: «*Πρόσωπα και προσωπικότητες που σφράγισαν την πορεία της Θράκης και ειδικότερα της Αλεξανδρούπολης με την ευρύτερη περιφέρειά της. Η σειρά που θα ακολουθήσουμε δεν θα είναι χρονολογικά ούτε φυσικά αξιολογικά. Μια τέτοια σκέψη θα ήταν προκλητική και το περιοδικό μας θα προσπαθήσει να μας φέρει πιο κοντά τον ένα με τον άλλο και όχι να μας απομακρύνει.*» και ας μας βοηθήσουν ουσιαστικά, χωρίς να μας ενοχοποιούν, για το γεγονός ότι δεν αναφερθήκαμε ακόμη σε σημαντικές προσωπικότητες της πόλης μας. Μακάρι να επιζίσει το περιοδικό μας τόσο, ώστε να προβληθούν όσο το δυνατόν περισσότερες.

Και πάλι υπενθυμίζουμε την έκκλησή μας να μας αποστέλετε επαρκές υλικό, για τα πρόσωπα-μορφές που γνωρίζετε, με αντικειμενικότητα και χωρίς συναισθηματισμούς και να είστε βέβαιοι ότι οι μεταγενέστεροι θα σας ευγνωμονούν για την προσφορά σας αυτήν.

Οι δύο μορφές με τις οποίες θα ασχοληθούμε στο τεύχος αυτό είναι δύο πρόσωπα, συγγενικά μεταξύ τους, όχι εξ αίματος, που βοήθησαν την πόλη και τιμήθηκαν με το χρυσό μετάλλιο της πόλης, από το Δήμο της Αλεξανδρούπολης για την προσφορά τους¹.

Για τον πρώτο, το **Μάρκο Μαρκόπουλο**, ελάχιστα βιογραφικά στοιχεία έφθασαν στα χέρια μας.

Ο Μάρκος Μαρκόπουλος που γεννήθηκε το 1896 στην Αδριανούπολη, έβλεπε στην Αλεξανδρούπολη την αναβίωση της Αδριανούπολης.

Συνεργάτης στο εμπόριο και την εισαγωγή παιδικών τροφών με τον Φότιο Σταυρίδη, παντρεύτηκε την αδελφή του Σταυρίδη Κοραλία, αλλά το ζεύγος δεν απέκτησε παιδιά.

1

2

ΣΤ' Μαρκοπούλειος Παιδικός Σταθμός Δήμου Αλεξ/πολης

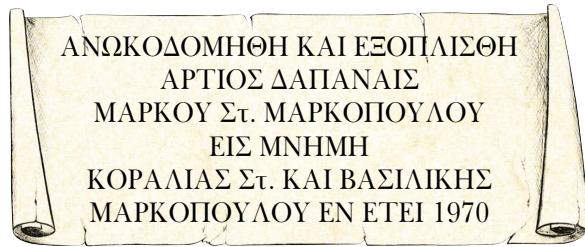
Ζούσε στην Αθήνα αλλά αναφέρεται ως ευεργέτης στη Θεσσαλονίκη και στην Αλεξανδρούπολη. Συγκεκριμένα, η προσφορά του στην Αλεξανδρούπολη συνίσταται στη δωρεά του για την ίδρυση και λειτουργία βρεφονηπιακού σταθμού.

Κατά τη δεκαετία του '80, και, κατά μαρτυρία της κ. Ανατολής Διαμαντή-Τσακπίνη, ο σταθμός περιέθαλπε 140 βρεφονήπια. Τότε ήταν ο μόνος σταθμός που λειτουργούσε ως βρεφονηπιακός. Ο δωρητής από την αρχή της λειτουργίας του σταθμού είχε καλύψει οικονομικά και όλον τον εξοπλισμό (κρεβατάκια, σεντόνια κ.λπ.).

1. Με το χρυσό μετάλλιο της πόλης επίσης τιμήθηκαν ο Κων. Καραμανλής (1976), ο Σωκρ. Διαμαντόπουλος και ο Κων/νος Τσάτος. Με αργυρό, ο χαράκτης Γεώργιος Μόσχος, η λαογράφος Ελένη Φιλιππίδη και η ιστορικός Καλλιόπη Παπαθανάση-Μουσοπούλου.

Ο σταθμός θεμελιώθηκε τη δεκαετία του '70. Κατ' αρχάς περιέθαλπε 80 βρεφονήπια, όπως προαναφέραμε και εξυπηρετούσε 80 εργαζόμενες μητέρες, σημαντική προσφορά για τη δεκαετία αυτή. Ανήκε στο Π.Ι.Κ.Π.Α. με πρόεδρο το Μητροπολίτη Αλεξανδρούπολης. Σήμερα ο σταθμός περιθάλπει 62 νήπια και από το 2003 ανήκει στο Δήμο Αλεξανδρούπολης. Παρέχει αγωγή, φύλαξη και φροντίδα παιδιών ηλικίας από 2,5 μέχρι 5 χρόνων. Οι γονείς ελάχιστα συμμετέχουν οικονομικά, ενώ το υπόλοιπο καλύπτει ο Δήμος Αλεξανδρούπολης.

Επιγραφή, στο προαύλιο του Σταθμού μαρτυρεί τη μικρή αλλά σημαντική ιστορία του "Μαρκοπούλειου Σταθμού", σημερινού ΣΤ' Παιδικού σταθμού.

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης, για την όλη προσφορά του τον ετίμησε με χρυσό μετάλλιο και έδωσε το όνομά του σε μια οδό της πόλης, όπου και ο σταθμός.

Δίπλα στον "Μαρκοπούλειο παιδικό σταθμό" υπάρχει αναγνωστήριο που φέρει το όνομα του Μαρκόπουλου "Μαρκοπούλεια Εστία".

Στο ξεκίνημα της λειτουργία της, η «Εστία» σίτιζε περίπου 100 εφήβους, μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου, παρέχοντας το μεσημεριανό τους φαγητό.

Από τη δωρεά που άφησε στη Μητρόπολη Αλεξανδρούπολης, μέρος αυτής χρησιμοποιήθηκε για την ανέγερση ιδρύματος για παιδιά με ειδικές ανάγκες, από τον τότε Μητροπολίτη κ.κ. Ανθίμο, έξω από την Αλεξανδρούπολη, απέναντι από το σταθμό της ΔΕΗ, στο 1ο χλμ. Αλεξανδρούπολης-Παλαγίας. Το ίδρυμα καλύφθηκε βέβαια και από άλλες χορηγίες. Στο συγκεκριμένο κτήριο, που ήταν σε αχρησία για πάνω από δέκα χρόνια, εγκαταστάθηκαν οι εξής εκπαιδευτικές δομές της Α' θάλμιας (Ειδικό Νηπιαγωγείο και Ειδικό Πειραματικό Δημοτικό) και Β' θάλμιας Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. - Εργαστήρι Ειδικής Επαγγελματικής Εκπ/σης και Κατάρτισης, Τ.Ε.Ε. Ειδ. Αγωγής Α' Κύκλου) του Ν. Έβρου. Επίσης στεγάζεται και το Κ.Δ.Α.Υ. (Κέντρο Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης), υπη-

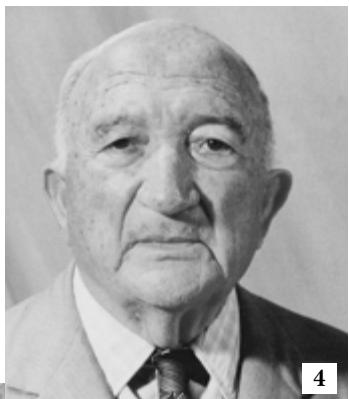
Ο κοινός τάφος των δύο ευεργετών, στο Α' Νεκροταφείο της Αλεξανδρούπολης.

ρεσία που υπάγεται κατ' ευθείαν στην Περιφέρεια. Προς τιμήν του ευεργέτου αυτό το Κέντρο Ειδικής Αγωγής θα ονομασθεί "Μαρκοπούλειο".

Για τον Φώτιο

Σταυρίδη συγκεντρώσαμε περισσότερα στοιχεία.

Ο Φώτιος Σταυρίδης καταγόταν από τη Μαρώνεια και γεννήθηκε στις 2 Μαρτίου 1894. Οι γονείς του Ιωάννης και Γεωργία απέκτησαν πολλά παι-

4

Αναμνηστική φωτογραφία τροφίμων του Γηροκομείου και επισήμων. Διακρίνονται εκτός του τότε Μητροπολίτη κ.κ. Ανθίμου και ο τότε Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης Νικ. Κουκουράβας. Καθιστός ο Φώτιος Σταυρίδης.

1. Σαρ. Καργάκος: Αλεξανδρούπολη, Μια νέα πόλη με παλιά ιστορία, Αθήνα 2000, σελ. 393.

διά, τα οποία, κατά περίεργη συγκυρία δεν απέκτησαν δικά τους παιδιά. Ο ίδιος, άγαμος και χωρίς υποχρεώσεις ασχολήθηκε με το εμπόριο και ήταν ο πρώτος Γενικός αντιπρόσωπος στην Ελλάδα της Ολλανδικής Εταιρίας παιδικών τροφών Bebelac. Ο Φώτιος Σταυρίδης χαρακτηριστικά εξομολογιόταν ότι κέρδισε πολλά χρήματα από την εμπορική πρωτοπορία αυτή.

“Εκμεταλλεύθηκε” την οικονομική άνεση που είχε επιτύχει και, όσο είχε τις σωματικές του δυνάμεις, ταξίδευε. Η αγάπη του για τη φύση και την περιπέτεια τον έφεραν σε όλα τα μέρη του κόσμου, μέχρι και την πιο απρόσιτη περιοχή της Αφρικής, να κάνει “σαφάρι”!

6

Ο Φώτιος Σταυρίδης φωτογραφίζεται ανάμεσα στην κ. Ρίτσα Σταματοπούλου (την ανηψιά του αγαπημένου του φίλου Σωτήρη Αποστόλου) και την κ. Δάφνη, σύζυγο Παπαφώτη, τη Γραμματέα του Γηροκομείου.

Εκδήλωνε έντονους θρησκευτικούς προβληματισμούς και οι πεποιθήσεις του πολλές φορές ήταν αντιφατικές. Όλη την περιουσία του όμως την άφησε στην εκκλησία! Κατά μαρτυρία του Αθανασίου Μανιά¹ ευφυολογώντας ο Φ. Σταυρίδης είχε ομολογήσει χαρακτηριστικά: “Ξέρουν οι παπάδες να τα χρησιμοποιούν”. Εξ άλλου, πριν πεθάνει, ζήτησε να κοινωνήσει. Ίσως και η ιδιαίτερη εκτίμηση που έτρεφε στον τότε Μητροπόλιτη Αλεξανδρούπολης και τωρινό Θεοσαλονίκης κ.κ. Άνθιμο, όντας άκληρος, οδήγησαν τον Φ. Σταυρίδη στη σημαντική αυτή χειρονομία.

Από τις δωρεές του κτίσθηκε το τριώροφο Σταυρίδειο Μαθητικό Οικοτροφείο Αρρένων “Ο Άγιος Στέφανος” που εξασφάλιζε διαμονή, σύτιση και μόρ-

φωση μαθητών, παιδιών μεταναστών στη Γερμανία, κατά τη δεκαετία του 1970. Το κτήριο θεμελιώθηκε το 1974 και εγκαινιάσθηκε η λειτουργία του στις 30 Οκτωβρίου 1978 από τη σύζυγο του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Τσάτσου, κ. Ιωάννα Τσάτσου.

Δεύτερο μεγάλο έργο του Φ. Σταυρίδη είναι το “Σταυρίδειο ίδρυμα χρονίων πασχόντων «Ο Άγιος Κυπριανός»”, για το οποίο διέθεσε υπέρογκο χρηματικό ποσό για την εποχή που θεμελιώθηκε το ίδρυμα.

Από το 1989, γέρων πλέον, διέμενε στην Αλεξανδρούπολη, ως τρόφιμος του Ιωακείμιου Εκκλησιαστικού Γηροκομείου Αλεξανδρούπολης.

Με τη σύνταξη που έπαιρνε από το Ταμείο Εμπόρων, πλήρωνε, όπως και άλλοι τρόφιμοι, τα τροφεία του και ζούσε μαζί με όλους, χωρίς να απολαμβάνει καμιά ιδιαίτερη περιποίηση.

Τυφλωμένος από το γλαύκωμα και κωφός δυσκολευόταν να μετακινηθεί, αλλά δεν παρέλειπε κάθε μέρα να κάνει τη γυμναστική του και να περπατά στους διαδρόμους του γηροκομείου. Οι άνθρωποι που τον γνώρισαν θυμόνται την εξαιρετικά καλαίσθητη παρουσία του, το απαραίτητο κοστούμι του, την προσωπική του καθαριότητα, την ευγένεια και ηρεμία του, την προσήνειά του αλλά και τη διάθεσή του να κουβεντιάζει. Κάθε πρωί επισκεπτόταν τη Διεύθυνση του ιδρύματος, για να μοιρασθεί τις απόψεις του για τα σύγχρονα θέματα και έπινε εκεί τον καφέ του. Το προσωπικό του ιδρύματος θυμάται ιδιαίτερα την σκηνή όταν επισκεπτόταν το γηροκομείο ο Μητροπολίτης Άνθιμος: Όταν ο Μητροπολίτης Άνθιμος επισκεπτόταν το Γηροκομείο, έδινε το μπαστούν του στον τυφλό Σταυρίδη, ως σημείο αναγνώρισης. Ο Σταυρίδης χαιρετούσε τον Μητροπολίτη με ενχαριστηση και εκείνος ανταπέδιδε, με τη φιλοφρόνηση που έλεγε πολλά: «Ο Μέγας ενεργέτης της Ιεράς Μητρόπολης».

Έζησε 11 χρόνια στο Γηροκομείο και πέθανε στις 29 Μαΐου 2000 σε ηλικία 106 χρόνων, κουρασμένος από την κώφωση και τύφλωση.

Πηγές:

1. Οι δρόμοι διδάσκουν ιστορία. Έκδοση κλασικού Λυκείου Αλεξανδρούπολεως, οικολογικός ομάδος, 1998.
2. Αθανασίου Κ. Κριτού: Αλεξανδρούπολη, η εκατοντάχρονη ιστορία της 1878-1978.
3. Σαράντος Καργάκος: Αλεξανδρούπολη: Μια νέα πόλη με παλιά ιστορία, Αθήνα, 2000.
4. Προφορικές μαρτυρίες και αρχειακό υλικό, προερχόμενα από την Ιερά Μητρόπολη Αλεξανδρούπολης, από την κ. Ρίτσα Σταματοπούλου, την κ. Ανατολή Διαμαντή-Τσακινή και την κ. Δέσποινα Πανταγγέλου.
5. Οι φωτογραφίες 1 και 2 προέρχονται από το αρχείο του κ. Τολη Σιάτρα, οι 3, 4 και 5 από το αρχείο της Ι. Μ. Αλεξανδρούπολεως και η 6 από το οικογενειακό αρχείο της κ. Ρίτσας Σταματοπούλου. Όλους ευχαριστούμε θερμά.

Παρακαλούμε τους αναγνώστες να μας ενημερώσουν για τυχόν παραπτήσεις τους, γύρω από το έργο των δύο ενεργετών.

ΘΡΑΚΙΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ

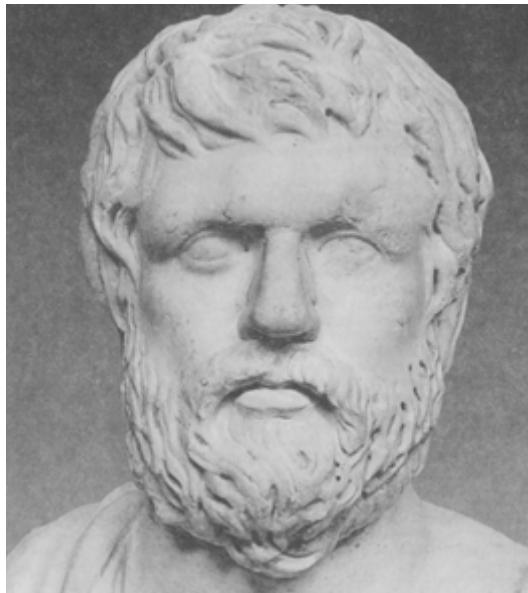
Ο βασιλιάς των Θρακών Σεύθης Β' παραθέτει συμπόσιο στον Ξενοφώντα των “Μυρίων” (400 π.Χ.)

Κείμενα Άγγελος Ποιμενίδης - Διασκευή Κράτης Ποιμενίδης

Ο πολυσχιδής στρατηγός, φιλόσοφος, οικονομολόγος, ιστορικός και “πρώτος πολεμικός ανταποκριτής” του κόσμου, Ξενοφών ο Αθηναίος (430-354 π.Χ.), υπήρξε με τα κείμενά του, μία χρήσιμη και πολύτιμη πηγή για την ιστορία της αρχαίας Θράκης. Στο πασίγνωστο έργο του “Κύρου Ανάβασις” που δραματικά και συναρπαστικά περιγράφει την περιπέτεια των Μυρίων (που από 10.000 είχαν μείνει μόνο 8.000) από τα Κούναξα μέχρι τον Εύξεινο Πόντο και το αρχαίο Βυζάντιο και την επιστροφή τους στον Ελλαδικό χώρο, δίνει πολλές πληροφορίες για τον τρόπο ζωής και τις συνήθειες των αρχαίων Θρακών.

Είναι γνωστό ότι ο Ξενοφών με την εύπλαστη μετριοφροσύνη του, οδήγησε σαν άξιος και πολύπειρος στρατηγός τους στρατιώτες του, μετά από πολλές εξοντωτικές πορείες, στη Θράκη. Εκεί ύστερα από αρκετές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις, συμφώνησε με τον ξεπεσμένο και έκπτωτο τότε βασιλιά των Οδρυσών Σεύθη Β' να καταταγούν όλοι οι Αθηναίοι ως μισθοφόροι στο στράτευμα του κράτους του. Το ότι ο υπερήφανος για την αθηναϊκή ευγένεια και την πειθαρχημένη σωκρατική θική Ξενοφών, χρημάτισε μαθητής του Σωκράτη και δεύτερος μετά τον Πλάτωνα πιστός μαθητής, δέχθηκε να υπηρετήσει ένα ηγεμόνα της Θράκης, τον Σεύθη, δείχνει ότι η πατρίδα μας εκείνα τα χρόνια επικοινωνούσε πολιτιστικά στο ίδιο πνεύμα με τους Έλληνες της Νότιας Ελλάδας.

Αυτή η επισήμανση και αδιαφιλονίκητη πραγματικότητα περιγράφεται και τονίζεται έντονα σε πολλά σημεία της «Κύρου Ανάβασης», αν και ο Ξενοφών δεν έτρεφε καμμία συμπάθεια προς τους Θράκες και τον Σεύθη, τον οποίο θεωρούσε ύποπτο και αναξιόπιστο στις συμφωνίες. Άλλα ήταν επόμενο και φυσικά αναγκαίο να παραμείνει στη Θράκη, λόγω των πολεμικών ταραχών στην κάτω Ελλάδα και έπρεπε να συμμαχήσει αναπόφευ-

Ξενοφών ο Αθηναίος (430-354 π.Χ.)

κτα με κάποιον αρχηγό χώρας για να εγκατασταθούν στα εδάφη της, έστω και προσωρινά, οι άνδρες του, περιμένοντας την ημέρα της επιστροφής. Στο διάστημα που ακολούθησε, πολλοί από τους Μυρίους εντυπωσιάστηκαν από εκείνους τους τόπους και έμειναν οριστικά εκεί, ενώ δεν μπορούμε να αποκλείσουμε και σκέψη του Ξενοφώντα να μην φύγει από τη Θράκη, όπως έκαναν και άλλοι στρατηγοί σαν τον Μιλτιάδη, Κίμωνα, Αλκιβιάδη, Λύσσανδρο και Χαρία. Επίσης υπήρχε και μία ατράνταχτη δικαιολογία για μόνιμη διαμονή, αφού

είχε συζητηθεί ο Σεύθης να παντρέψει την κόρη του με τον Ξενοφώντα και να του χαρίσει την ωραία παραλιακή πόλη Βισάνθη (Ραιδεστός).

Από τις τιμές που αποδόθηκαν στους Αθηναίους, τα συμπόσια που μεσολάβησαν, τις συμφωνίες που προηγήθηκαν και τους λόγους που εκφωνήθηκαν, αποδεικνύεται ότι δεν υπήρχαν μεγάλες διαφορές επικοινωνίας μεταξύ Θρακών και των κατοίκων της κλασικής Ελλάδας. Εξάλλου και ο Σεύθης θεωρούσε τους Αθηναίους συγγενείς του, πράγμα το οποίο επαναλαμβάνεται πολλές φορές στην Κύρου Ανάβαση. Για να δείξει τη συμπάθεια και την εκτίμησή του στον Αθηναίο στρατηγό, τον προσκαλεί στην κατοικία του και στέλνει

Αρχαίο νόμισμα από την Αίνο

εκατό εκλεκτούς πελταστές, για να τον συνοδεύσουν. Η υποδοχή που του γίνεται είναι βασιλική και όταν παρουσιάζεται μπροστά στον ηγεμόνα των Οδρυσών, τον αικούει να τονίζει: "Θα σας κάμω αδελφούς, ομοτράπεζους και συνεταίρους σε ό,τι αποκτήσουμε". Και στη συνέχεια έδειξε διάθεση να παραχωρήσει στους Έλληνες στρατηγούς ολόκληρες πόλεις και στους οπλίτες χωράφια με πύργους και γυναικες για γάμο.

Η ανταλλαγή δώρων –πολύτιμα ποτήρια, τάπητες, λαμπτήρας άλογα και αστραφτερές πανοπλίες– και το ηγεμονικό δείπνο στην κατοικία του Σεύθη (παλάτι δεν διέθετε γιατί αυτό που θα κληρονομούσε από τον πατέρα του Μαισάδη, του το πήραν οι σφετεριστές του θρόνου) μαρτυρούν έναν ανώτερο πολιτισμό για τη Θράκη εκείνης της εποχής. Για να διαφυλάξει λοιπόν και να διατηρήσει το βασιλείο του και όσα του είχαν απομείνει, είδε ως καλή ευκαιρία το πέρασμα των Αθηναίων από τα μέρη του και σκέφθηκε να ζητήσει τη βοήθειά τους για να κατατροπώσει τους εχθρούς του. Όλο το σχέδιο θα έπρεπε να συζητηθεί σε αρχοντικό τραπέζι το οποίο είχε τοποθετηθεί σε ιδιαίτερη αίθουσα και γύρω από αυτό κάθισαν κυκλικά οι επίσημοι Θράκες, οι Έλληνες στρατηγοί και αξιωματικοί και όσοι επίσημοι απεσταλμένοι άλλων Θρακικών πόλεων έτυχε να βρίσκονται εκεί.¹

Ο κάθε σύνδειπνος είχε μπροστά του ένα τραπέζακι με τρία πόδια και οι μερίδες περιείχαν κρέας περασμένο σε πιρούνα, όπως γίνεται με τους μεζέδες μέσα στις οδοντογλυφίδες και κομμένα ψωμιά που προξενούν εντύπωση στον Ξενοφώντα και στο βιβλίο του τα μνημονεύει σαν συμιγδαλένια. Αυτά γίνονται στο 400 π.Χ. και γύρω από το τραπέζι περιφέρονται υπη-

**ΑΤΤΙΚΟΝ ΚΕΡΑΣ
(ρυτόν), είδος
ποτηριού.**

ρέτες, οινοχόοι που κερνούν θρακιώτικο κρασί σε κέρατα που υπείχαν θέση ποτηριών.

Ο Σεύθης έχει κι αυτός το τραπέζακι του, δίπλα του όμως υπάρχουν καρβέλια ψωμιού και μεγάλα κομμάτια κρέατος που συνέχεια κόβει και τα μοιράζει στους συνδαιτημόνες. Για τον εαυτό του κρατάει το λιγότερο φαγητό και κρασί θέλοντας να παρουσιάσει ακραιφνή δεήματα ευγένειας και διακριτικότητας. Από την πλευρά του ο Ξενοφών, ο εκπρόσωπος της ελληνικής αποστολής, διατηρεί αβρούς τρόπους, δεν τρώει πολύ, δεν

πίνει αρκετά και φαίνεται κάπως μαζεμένος και κουμπωμένος. Βλέπει να πλησιάζει η σημαντικότερη και iερότερη ώρα των αρχαίων συμποσίων, δηλαδή αυτή της ανταλλαγής δώρων και εκείνος παρουσιάζεται απροετοίμαστος και ανέτοιμος, καθ' ότι ήλθε με άδεια χέρια και δεν είχε να δωρίσει τίποτα, αφού η ταλαιπωρία και η αγωνία της εκστρατείας δεν τον άφησαν να σκεφθεί τη συλλογή και την συγκέντρωση των δικών του προσφορών. Εκείνη τη στιγμή, βλέποντας τους άλλους άρχοντες να χαρίζουν όπλα, άλογα, φορέματα και πανοπλίες αισθάνθηκε ντροπιασμένος και μειωμένος. Έπρεπε όμως να αντιδράσει πάραυτα και να μην αφήσει τους συγκαθήμενους να αντιληφθούν το ατόπημά του. Πήρε το κέρας που του είχε προσφέρει ο δαιμόνιος Ήρακλείδης από τη Μαρώνεια, μυστικούσμιουλος του βασιλιά, σηκώθηκε από τη θέση του

¹ Έπει δέ εἰσπλθον ἐπί τό δεῖπνον τῶν τε Θρακῶν οἱ κράτιοι τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοί καὶ οἱ λοχαγοί τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴ τις πρεσβεία παρῆν ἀπό πόλεως, τό δεῖπνον μέν ἦν καθημένοις κύκλῳ· ἔπειτα δέ τρίποδες εἰσπνέθησαν πᾶσιν οὗτοι δ' ἵσαν κρεῶν μεσοί νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ξυμπαταὶ μεγάλοι προσπεπερονμένοι ἵσαν πρός τοὺς κρέατοι. μάλιστα δ' αἱ τράπεζαι κατά τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο· νόμος γάρ ἦν· καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης, καὶ ἀνέλομενος τοὺς ἔαντῷ παρακειμένους ἄρτους, διέκλα κατά μικρὸν καὶ ἐδόγνηπει, οἷς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τά κρέα ὥσαύτως, ὃσον μόνον γεύσασθαι ἔαντῷ καταλιπών, καὶ οἱ ἄλλοι δέ κατά ταῦτα ἐποίουν, καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο.

Ξενοφώντος Κύρου Ανάβασις, Βιβλ.Ζ', κεφ.Γ', παρ.21,22,23

Όταν λοιπόν μπήκαν για το δείπνο, και από τους Θράκες οι πιο δυνατοί από τους παρενοισκόμενους και οι στρατηγοί και οι λοχαγοί των Ελλήνων και όποια πρεσβεία παρενοισκόταν από κάποια πόλη, δειπνούσαν όλοι καθημένοι κυκλικά. Έπειτα οι υπηρέτες ἐφεραν τρίποδα τραπέζια για όλους. Αυτά τα τραπέζια ἤταν γεμάτα από τεμαχισμένα κρέατα και ψωμιά ἐνζυμα ἤταν περασμένα σε μεγάλες σούβλες. Μάλιστα τοποθετούσαν τα τραπέζια προς το μέρος των ξένων συνεχώς, διότι υπήρχε η συνήθεια (και πρώτος ο Σεύθης ἔκανε αυτό), δηλαδή αφού σήκωνε τα ψωμιά που ἤταν μπροστά του, τα ἐσπαζε σε μικρά κομμάτια και τα σκόρπιζε σε όποιουν ήθελε· το ίδιο ἔκανε και με τα κρέατα, αφήνοντας για τον εαυτό τον τόσα, όσα μόνο για να γευθεί. Το ίδιο ἔκαναν και οι άλλοι (Θράκες), προς αυτούς που βρίσκονταν στα τραπέζια.

Μετάφραση: A.M.

που δεν ήταν κοντά στον Σεύθη και με αγέρωχο ύφος αναφώνησε την πρότασή του: "Εγώ Σεύθη σου προσφέρω τον εαυτό μου και αυτούς εδώ τους συντρόφους μου. Και σου τους προσφέρω με τη θέλησή τους και θα σου είναι πιστοί φίλοι σου πολύ περισσότερο από ό,τι είμαι εγώ".

Η προσφώνηση αυτή του Ξενοφώντος προσέδωσε μία διπλωματική χροιά στο δείπνο και έδωσε το έναυσμα για να θερμανθεί η ατμόσφαιρα και να αρχίζει το γλέντι. Σ' αυτό άρχισε να πρωτοστατεί με την ιδιομορφία και τους παράξενους τρόπους του ο άρχων Αρύστας από την Αρκαδία. Μάζευε τα κομμάτια ψωμιού και κρέατος στα γόνατά του, περιφρονώντας το τραπέζι που είχε μπροστά του. Έτρωγε συνεχώς με τα χέρια και δεν πρόσφερε δεξιά και αριστερά μεζέδες, όπως έκαναν οι άλλοι. Κουτσόπινε "ελληνικότατα" και πείραζε τους οινοχόους και τον ίδιο τον Ξενοφώντα που είχε σταματήσει να τρώει και να πίνει, γεγονός που προκαλούσε το αδιάκοπο γέλιο όλων των Αρκάδων. Φώναζε συχνά στον κεραστή "Δος και σε κείνον, τον Ξενοφώντα γιατί ξεκουράζεται. Εγώ δεν είμαι ακόμα για ξεκουρασμά". Και πράγματι δεν είχε σκοπό να σταματήσει το φαγοπότι εφόσον είχε μπροστά του μπόλικο κρέας.

Ο Σεύθης έπινε αρκετά, αλλά έκανε εντύπωση στους Αθηναίους ότι δεν μέθυσε. Για μια στιγμή σηκώθηκε από το κάθισμά του, μετά την πρόποση του Ξενοφώντα, του τσούγκρισε το ποτή-

ρι και μαζί του άρχισε να πίνει το τελευταίο. Δεν το ήπιε όμως ολόκληρο. Άφησε αρκετό κρασί στο κέρας του και το περιέχυσε για γούρι επάνω στα ρούχα του Έλληνα στρατηγού. Ήταν ένα συνηθισμένο θρακιώτικο έθιμο το οποίο, όπως ήταν φυσικό, δεν μπορούσε να κάνει τον Ξενοφώντα να θυμάσει και να εκνευριστεί. Εξ άλλου εκείνη την ώρα το κέφι βρισκόταν στην ακμή του, γιατί μόλις έμπαιναν στην αίθουσα τα μουσικά όργανα και οι μουσικοί, οι αυλητές και οι χορευτές. Διέθεταν όργανα πολλών ειδών. Κέρατα από εκείνα που είχαν στον στρατό, σάλπιγγες φτιαγμένες από δέρματα βοδιών και προβάτων, όμοιες με τις σημερινές γκάιντες, και μαγάδιδες που ήταν άρπες με είκοσι χορδές.

Τότε ήρθε η ώρα να μετάσχει στο γλέντι και ο Σεύθης. Τινάχτηκε από τη θέση του σαν ζαρκάδι και με καθαρή και βροντερή φωνή τραγούδησε ένα θρακικό πολεμικό άσμα με τη συνοδεία μουσικής και το οποίο άρχισαν να χορεύουν με μοναδική τεχνική Θράκες στρατιωτικοί και πολίτες. Ο χορός που διήρκεσε αρκετή ώρα πλαισιώθηκε και από θεατρικά νούμερα εξαιρετικών γελωτοποιών, των οποίων το πρόγραμμα έφερε και το τέλος της εκδήλωσης, γιατί ήδη είχε βραδιάσει και έπρεπε να γίνει η τοποθέτηση της φρουράς, των σκοπών και των πολεμιστών γύρω από την πόλη, η οποία είχε καθιερωθεί να φυλάσσεται όλο το βράδυ.

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ

Αντάρτης υλοτόμος

Γράψει ο Γιώργος Ψύλλας

Την μάλωσε άγρια η κόρη της, η Σωτηρία, η πρωτοκόρη της.

Δεν έπρεπε.

Κατέβασε τη μούρη της, μέχρι την ποδιά της και κει θέλησε να κρυφτεί. Να πνιγεί, καλύτερα. Μα... με στερεμένα δάκρυα, πώς πνίγεται κανείς;

Βρόντηξε, φεύγοντας, την πόρτα του σπιτιού, από τα νεύρα της η Σωτηρία κι αυτή απόμεινε μονάχη της στο κουζινάκι, να κοιτά τ' άδεια κατσαρολικά κι ένα φανάρι κρεμασμένο απ' το ταβάνι, μ' ούτε ένα ψίχουλο μέσα του, μήτε τίποτε.

"Βασιλική με λένε!", είπε το όνομά της, στον Τούρκο αξιωματικό, που την υποδέχτηκε στο φυλάκιο της Αντριανού, το... το... πάει, το ξέχασε... Πότε να ήταν; Πάντως, δέκα οχτώ χρονών ήτανε, σίγουρα. Σ' αυτό δεν κάνει λάθος. Πρόπερσι ήταν, που παντρεύτηκε τον Συμεών και πιέροι έκανε την Σωτηρία. Δεκάξι και δυο, δέκα οχτώ.

"Δέκα οχτώ, στα δέκα εννιά", τον είπε, που την ρώτησε πόσο χρονών είναι κι αυτός έγραψε στο χαρτί, έτος γέννησης 1895. Δεν έκατσε, να κάνει μια αφαίρεση. Σωστό ξεσωστό, από δέκα οχτώ χρονών, την έκανε μάνι είκοσι δύο. Τέσσερα χρόνια κλεμμένα κιόλας, από τη ζήση της. Χαμένα. Χαμένος κι ο καιρός με τον άντρα της, τον Συμεών. Φαντάρος στον Βουλγάρικο στρατό. Λιποτάκτης, της είπανε, που βρόντηξαν νυχτιάτικα την πόρτα κι όρμησαν μέσα. "Λιποτάκτης, τι να κάνουμε, για;", τους είπε κι αυτή. Δεν τόλμησε, να ρωτήσει τι είναι λιποτάκτης. Τους κοίταζε, να της ρημάζουν το καλύβι. Πήρε το μωρό σε μια κουβέρτα και κατέβηκε την Ροδόπη, ακολουθώντας το ρέμα του μεγάλου ποταμού.

Σταμάτησε το κατρακύλισμα, στο όχαρο παρελθόν της.

Σηκώθηκε και άνοιξε δυο δάχτυλα την πόρτα και κοίταξε την αυλή. Βαριά η κουβέντα της Σωτηρίας. "Μας έκαψες, ρε μάνα", που γύρισε και της είπε. Πώς καίει μια μάνα τα παιδιά της;

Κόλλησε το μυαλό της τότε, στο αργοκύλισμα των νερών του Έβρου, πάνω στο μεσοκαλόκαιρο. Θολά και οδιάφορα, τρέχανε τα νερά, πιο γρήγορα απ' αυτήν. "Στο Ντεντέαγατς! Εκεί να πας, Εκεί έχει ψωμί", της είπε ο παπάς στην Αντριανού, που του ζήτησε βοήθεια. Τρεις μέρες ποδαρόδρομο, με την Σωτηρία αγκαλιά. Την τέταρτη, βρέθηκε αφαμπάς και την πήγαν ξέπνοη στην ολοκαίνουργια πολιτεία. Άλλιώς...

Χήρος κι αυτός, χωρίς παιδιά.

Δήλωνε στην Επιτροπή πως ήλθε από την Αίνο, για δουλειά. Χτίστης και μαρσαγκός. Γύριζε και την κοίταζε. Λες και τα όσα έλεγε, τα λέγε γι αυτήν. Γι αυτήν τα έλεγε! "Άμα δεν έχεις πιού να μείνεις, έλα σε μας", την είπε. Αυτός, ο αδελφός του, μια αδελφή και ένα ψυχοπαίδι του. Χωρούσαν στην κάμαρη και άλλοι δυο. Μέσα στον πόλεμο, χωράνε κι άλλοι τόσοι.

Πέντε παιδιά σκάρωσε, με τον Γιωργή. Δόξα τω Θεώ.

Σφάλισε πάλι την πόρτα της κουζίνας. Ψυχρή η άνοιξη, φέτος. Θα φταίει, που η πόλη άδειασε απ' τον κόσμο της. Βούλγαροι και Γερμανοί κατακτητές. Κατοχή! Ποιος να καθόταν; Πήραν των ομματιών τους κι όπου βρεθούν. Αυτή δεν έφυγε. "Δεν μπορώ κι άλλη προσφυγιά, χήρα γυναικά", είπε, που της είπανε να φύγει μ' ένα καΐκι, για την Λήμνο. Δυο χρόνια είχε, που χήρεψε. Ο τελευταίος γιος της, ο Κωνσταντής, ήταν δεν ήταν στα δεκάρια του. "Δεν πάω πουθενά", είπε και κλείστηκε στον εαυτό της. Καλύτερα τα έλεγε, μαζί του.

Πώς καίει τα παιδιά της, μια μάνα;

Ξάπλωσε στον καναπέ κι έριξε από πάνω της τη μαύρη της μαντίλα.

Βαριά κυλά ο Έβρος τα νερά του. Αυτό δεν θα το ξεχάσει ποτέ, όσο θα ζει. Της έμεινε ουλή, απ' τη φυγή της, για το Ντεντέαγατς. Με σουρωμένα στήθια, πώς να χορτάσει ένα μωρό; Υπάρχει και Γολγοθάς, που είναι κατηφόρα, σκέφτηκε, που κοίταζε απ' το παράθυρο, τον άδειο δρόμο. Ψυχή! Πόσο καιρό έχει να πει σε γείτονα, μια καλημέρα; Μια ψωροκαλημέρα.

Σάμπως, ήλθε και κανείς να πει δυο λόγια συμπαράστασης, για τον Χαρίλαο;

"Μάνα, με πάνε όμηρο στην Γερμανία, για δουλειά", πρόλαβε να της πει, κρεμασμένος απ' το παράθυρο του τρένου. Τα λόγια που αντάλλαξαν, τα έπνιξε η φρασαρία της ατμομηχανής. Έμεινε κρεμασμένη στο κενό, η αγάπη γιου και μάνας. Τι είναι όμηρος, τζιέριμ*, ήθελε να ρωτήσει και ποια Γερμανία, κάθεται και της λέει; Πώς να τα πει, που φρούσκωσαν οι ατμοί του τρένου και την έπνιξαν;

"Να προσέχεις, Χαρίλαο", εβαλε μια φωνή.

"Θα γυρίσω, μάνα", της απάντησε.

Αυτό ήταν όλο κι όλο.

Ένας εθνοφρουρός, που την απειλούσε με το τουφέκι του και την κατσάδιαζε να φύγει, "καλά, παιδιούδι 'μ, φεύγω", του απάντησε. Στη βία, δεν κάνουν τον καμπτόσο. Υποχωρούν.

Σηκώθηκε από τον καναπέ. Όρθια, της έφευγε η ζάλη. Πριν δύο χρόνια, πάει ο Γιωργής, ο άντρας της, καλά των καθουμένων. Εξήντα χρονών δεν ήταν. Πριν ένα χρόνο, ο Χαρίλαος. Τους πήγαν στην Αυστρία τελικά, της είπε κάποιος απ' τη Χωροφυλακή. "Και πού 'ναι αυτή η Αυστρία;", ρώτησε με μισή ανάσα.

"Στου διάβολου την μάνα", της απάντησαν. Την έδιωξαν.

"Τι θέλει και ρωτά πού είναι η Αυστρία; Πόλεμος γίνεται. Δεν το καταλαβαίνει, η χαζή;"

Δεν το καταλαβαίνει ούτε και τώρα, που σηκώνει τα καπάκια, από τις άδειες κατσαρόλες της. Λίγα χρονάκια πριν, βιογκάνων οι τεντζερέδες σπίτι της. Οχτώ νομάτοι, εννιά με το ψυχοπαίδι του Γιωργή. Καλή μαγείρισσα και οικονόμα. Όλοι χορτάτοι. "Μπράβο, ρε μάνα", της έλεγαν και το καμάρων. Αρκεί, γι ανταμοιβή.

Είπε, ν' ανάψει τη σόμπα, να ζεσταθεί κάπως το σπίτι και το μετάνιωσε. Θα βάλει πάλι τις φωνές η Σωτηρία. Δεν τις αντέχει τις τσιρίδες της. Από μωρό που ήταν, τσίριζε κι έκανε ό,τι ήθελε. Φτάνει για σήμερα, που γύρισε και της είπε, πως θα τους κάψει όλους. Όλους τους, αποκλείεται.

Ο Τάκης με τη γυναίκα και την κόρη του, βρέθηκε στη Χαλκίδα. Φυγή στο άγνωστο, μέσα στην Κατοχή. Κανένα νέο. Ας είναι όλοι τους καλά και ας μην έχει νέα τους. Ο Χαρίλαος, στην εξορία. Η Τίνα, νιόπαντρη στη Σαλονίκη. Η Ξένια, στο Διδυμότειχο. Ο Κωνσταντής απόμεινε κι η Σωτηρία. Κι ούτε κι ο Κωνσταντής. Της είπε από μέρες τώρα, πως θα πάει υλοτόμος στη Δαδιά και σηκώθηκε και έφυγε νύχτα από το σπίτι.

"Τι 'ναι παιδάκι μου, αυτός ο υλοτόμος;", τον ρώτησε καχύποπτα. Κι αυτός την τύλιξε στην αγκαλιά του, πριν δώσει μιαν απάντηση. Την έσφιξε δυνατά, να την σκάσει και καλά. "Αχ, ρε μάνα...", της έλεγε και την φιλούσε. Φιλιά παράξενα. Ρίγη της ήλθαν. Βυθίστηκε στην αγάπη του. Καλόψυχο ένα παιδί, ο Κωνσταντής, μα... λίγο αποχαμένος. Αποχαμένος στα βιβλία του. Ήταν ο μόνος στο σπίτι, που θα 'βγαζε Γυμνάσιο. Έβγαζε και μια γλώσσα να! όταν τον πνίγανε τα δίκαια. Παράξενες, καινούριες θεωρίες για τον λαό, για το ψωμί, για να 'ναι όλοι ίσοι. Για να της λέει όμως "υλοτόμος", θα είναι

μια δουλειά, πολύ σπουδαία. Δεν είπε, άλλο να ρωτήσει. Ξέρει αυτός. Μπροστά ήτανε κι η Σωτηρία. Ξέρει κι αυτή. Αρκεί.

Πρωί-πρωί, μοιρασμένο ακόμη το σκοτάδι, της βρόντηξαν την πόρτα. Δύο με πολιτικά και ένας βούλγαρος φαντάρος. Τρεχάτη πήγε, για ν' ανοίξει. Μισάνοιξε την πόρτα και πήγε κάτι να ψελλίσει. Δεν πρόλαβε. Μπήκαν, ρωτώντας σε στραπατοσφρίσμενα ελληνικά, που είναι ο Κωνσταντής. "Πού να 'ναι, καλέ κι εσείς; Στη Δαδιά είναι ο άνθρωπος. Υλοτόμος! Κοντεύει μήνας, που έφυγε".

Τα είπε όλα.

Αυτοί έψαχναν το σπίτι. Το κάνανε άνω κάτω. Ξύπνησαν και τη Σωτηρία κι έψαχναν το κρεβάτι της. Βρίζανε στα βουλγάρικα και κλώτσαγαν ό,τι έβρισκαν μπροστά τους.

"Να σας κάνω χαμόμηλο;", τους ρώτησε, που είδε, να μην βρίσκουνε αυτά που ζητούσαν. Την βρίσανε, την έσπρωξαν. Ένα χαμομηλάκι, που τους πρόσφερε, δεν θέλησαν να το πιουν. Κακώς δεν το ήπιαν. Αυτή, πάντως, προσφέρθηκε, να φιλέψει την εξουσία. Η εξουσία θέλει το τράπτο της. Βούλγαροι, Κομιτατζήδες, Τούρκοι, Γερμανοί, ακόμη και δικοί μας, τι σημασία έχει; Στα πενήντα της, που είναι, μια σκλαβιά ήταν η Θράκη, μια ατέλειωτη σκλαβιά. Αν από τότε, δέκα οχτώ χρονών που ήταν, δεν τα πήγαινε λάου-λάου με την εξουσία, τίποτε δεν θα κατάφερνε. Ήταν μια πρακτική κι αυτή.

"Και τι τους είπες?", ρώτησε η Σωτηρία, με το που φύγανε αυτοί.

Της είπε, τι τους είπε.

"Και... που έχει πάει στη Δαδιά; Κι αυτό τους το 'πες;"

"Το είπα, παιδιόνδι 'μ, το 'πα", απάντησε ξεψυχισμένη. Τόσο σπουδαίο ήτανε, πια; Και το «υλοτόμος» το είπε. Και που έφυγε, πριν τρεις βδομάδες. Σιγά, μην καταλάβανε, τι πάει να πει υλοτόμος, οι αμόρφωτοι!

Πέρασαν τα χρόνια.

Κανέναν δεν ρωτούν.

Έξι παιδιά κι απόμειναν τα τρία. Σκόρπια κι αυτά. Στο ίδιο κουζινάκι. Σόμπα σβηστή. Τα κατσαρολικά πήρανε να σκουριάζουν. Ένα ξερό κορμί, τι θέλει για να ζήσει; Ξερό κορμί και ξεχασμένο. Στείρες κι οι αναμνήσεις. Μόνο το παραθύρι απόμεινε, για συντροφιά. "Καλημέρα κυρά Βασιλ'κούδα". Κι αυτή ανταπέδιδε όλο χαρά. Ξέρεις τι είναι, να προσκυνά ο κόσμος το παράθυρό σου και να μην σε ξεχνά;

Το γράμμα, της το 'φερε ένας καλοντυμένος.

Της το 'δωσε, με σεβασμό.

Δεν είπε και πολλά τι είναι, για ποιον είναι.

Ούτε και θέλησε να πιει ένα τσαγάκι, που του πρότεινε. Είχε δουλειά.

Έφυγε και την άφρησε, να το κοιτά, σαν παγωμένη. Σαν πεθαμένη, δηλαδή. Πριν είκοσι χρόνια ακριβώς, της έστειλαν άλλο γράμμα, από τον Ερυθρό Σταυρό. Ποιος άλλος, να της στείλει γράμμα; Για τον Χαρίλαο ήταν! Αγνοείται η τύχη του, της είπε η γειτόνισσα, που της το διάβασε. "Ας ζει κι ας αγνοείται", είπε κι αυτή.

Σκλήρυνε.

Βάροινε.

Τον Τάκη, της τον φέρανε κομμάτια, που 'πεσε απ' τη σκαλωσιά, δυο μήνες πριν απ' του Χαρίλαου, το γράμμα. Τι θα πει, αγνοείται; Πέθανε, να της πουν. Πέθανε πολικαρίσια. Πάει και τελείωσε. Κι ο Τάκης πέθανε, πάνω στην άγρια δουλειά. Κι ο Κωνσταντής, για ένα πιστεύω. Θράσσα μάνα είναι. Από τα γεννοφάσκια της, πάνω στη γη της Θράκης, παρέα με τον θάνατο, τα κάνει όλα.

Γύρισε άγρια και κοίταξε τον φάκελο.

Τον ξέσχισε και πήρε με τα δάχτυλα, να φαχουλεύει το γράμμα. Το πήρε και το διάβαζε, ίδια όπως κάνουν οι τυφλοί. Ναι! Το διάβαζε κι ας μην είχε πάει ποτέ της στο σχολείο! Εκείνο το τρωά του 1942 ... της γράφανε... τα είπες όλα στους Βούλγαρους, για τον Κωνσταντή. Υλοτόμος! Στη Δαδιά! Που 'ναι καλό παιδί και πάει στο Γυμνάσιο. Όλα τα είπες, κυρά Βασιλική. Κι ήθελες, κι από πάνω, να τους τρατάρεις και χαμόμηλο. Κι αυτοί κατάλαβαν. Δεν ήθελαν πολύ. Λημέρι της Αντίστασης ήταν τα δάση της Δαδιάς, κυρά Βασιλική. Αντάρτες του ΕΛΑΣ. Τον πιάσανε που ... τάχατες... έκανε πως κόβει ξύλα και τον αφάνισαν. Μήτε κορμί μήτε μια μαρτυρία. Τον πήρες στον λαιμό σου...

Δεν άντεξε.

Πάνω από ογδόντα. Τυραννισμένα, ογδόντα. Ογδόντα χρόνια θρακιώτικης, φαρμακερής Ιστορίας.

Την βρήκε ο εγγονός της, ξάπλα στον καναπέ κι απόρησε, που με τα δυο της χέρια, κρατούσε ένα τσαλακωμένο χαρτί, μαχαίρι, θαρρείς, μπηχτό στα στήθια της και με τα μάτια ορθάνοιχτα, να κοιτά απέναντι μια φωτογραφία του Κωνσταντή, παρέα με τους συμμαθητές του στο Γυμνάσιο. Απόρησε...

Της έκλεισε τα μάτια.

Πήρε το χαρτί και το ξετσαλάκωσε.

Έκατσε δίπλα της κι άφρισε, να το διαβάζει φωναχτά.

«Υπουργείον Εθνικής Αμύνης...

... Έπαινος δια την αντιστασιακήν του δράσιν κατά των κατακτητών, εις την ευρύτερην ορεινήν περιοχήν του Νέστου ποταμού, κατά την περίοδον 1942-1944...

... παρέχεται υπό του ελληνικού δημοσίου, εφάπαξ αποζημίωσις εκ δραχμών είκοσι τεσσάρων χιλιάδων (24.000)»

Χαιρετώ σας

στηρίζει την βιβλιοθήκη

**Ουρανία Ευφραιμίδου
Παιζοντας με τα χρώματα**
πεζογράφημα, εκδόσεις «Πέλτη», Αλεξανδρούπολη

Η συγγραφέας, σε πρώτο πρόσωπο, αφού αφιερώσει το έργο της σ' αυτούς
που έδωσαν άθηση
στην πένα και στα όνειρά μου...

βουτώντας την πένα της σε απαλά χρώματα και τρυφερές εικόνες, περιδιαβάζει, με λυρικό και ποιητικό ύφος, τη ζωή, τις καταστάσεις, τα πρόσωπα, τον έρωτα, τη φιλία: διερωτάται, προβληματίζεται, αγωνιά, διαπιστώνει, απαντά, αναζητά την ευτυχία και το... όνειρο.

Το μικρό κοριτσάκι με τους δύο υπέροχους γαλάζιους φιόγκους, που ξετύλιγε ένα ουράνιο τόξο... «είχε ωριμάσει πά! Είχε μάθει πότε να φοράει τις κορδέλες της...».

«...Είχε μάθει όμως πια να ζει μ' όλα τα χρώματα, δεν τα απέφευγε, δεν τα τρεμε, δεν προσπαθούσε να τ' ανταλλάξει... Προκινημένη με ερμειρίες και πολύτιμη πείρα ήξερε πότε να περιμένει το κάθε χρώμα. Έμοιαζε μ' ένα παιχνίδι, ένα παιχνίδι που δεν τέλειωνε ποτέ! Η ζωή ξαφνικά έμοιαζε τόσο γνώριμη τόσο επαναλαμβανόμενη. Ένας δρόμος που μετά από κάθε στροφή ήξερες πιθανότητα σε ακολουθούσε, τίποτα δεν

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

άλλαζε. Αυτή η ανεξέλεγκτη ροντίνα που σέρνεται σαν ερπετό και φτιάχνει φωλιές εκεί που δεν τη ζήτησαν. Προχωράει νωχελικά, αργά, χωρίς να προκαλεί και θρονιάζεται στο μαλό και στην ψυχή μας, εξαφανίζοντας το φως, δεσμεύοντας το χρώμα, οιώνοντας τ' αστέρια που κρατήσαμε για χρόνια αναμμένα.

Πάχνονας τα μονοπάτια της ψυχής, βρήκε σε μια άκρη ξεχασμένο το παιδικό της όνειρο. Της χαμογέλασε, της έκλεισε το μάτι με σημασία· αντό το νεύμα περίμενε μια ζωή για να τολμήσει.

Αποφάσισε να γράψει, δίνοντας χρώματα και ζωή στο γλυκό όνειρό της! Μεμάς τυλίχτηκε τη χρυσαφένια εσάρπα της με τα πολύχρωμα πετράδια, αστραποβόλησε, βασίλισσα του κόσμου της, αφέντρα του πεπρωμένου! Ξεχάστηκαν τα γκρι, τα μαύρα, τα μπεζ, λες και δεν τα αντίκρυνε ποτέ! Τόση εντυχία πληριμύρισε που νόμιζε για μια στιγμή πως φόραγε πάλι τις γαλάζιες κορδέλες της!

Με μια ωραία έκδοση, συνεπή προς τον τίτλο και το περιεχόμενο του βιβλίου, με εναλλαγή απαλών χρωμάτων σε κάθε σελίδα και ένα ωραιό εξώφυλλο - οπισθόφυλλο, που και εκεί παίζουν τα χρώματα του ουρανού και της θάλασσας, ολοκληρώνεται το ύφος και το μήνυμα του μικρού πεζογραφήματος της συγγραφέως.

Η Ουρανία Ευφραιμίδου ζει και εργάζεται ως οδοντίατρος στην Αλεξανδρούπολη.

Αυγερινός Μαυριώτης “Τα φαινόμενα απατούν”

Διηγήματα. Εκδόσεις «Πάραλος», Αθήνα 2007.
Εξώφυλλο Τμήμα από το έργο του ζωγράφου
Απόστολου Φανακίδη.

Τον Αυγερινό Μαυριώτη γνωρίζουμε από την καλή ποίησή του, αλλά και τις μελέτες του σχετικές με το Θρακιώτικο δημοτικό τραγούδι, αναφερόμενο κυρίως στον Έβρο.

Η συλλογή διηγημάτων «Τα φαινόμενα απατούν» υπήρξε μια ευχάριστη έκπληξη. Ο ποιητής γίνεται πεζογράφος και μας προσφέρει 24 διηγήματα με θεματολογία παραμένη από τα βιώματά του, ως παιδιού, νέου και δασκάλου, αφού απομακρύνει τους μύθους του έντεχνα από την παγίδα να παρουσιάζονται ως αυτοβιογραφικά. Τόπος, ο Έβρος. Όταν, λοιπόν, ένας ποιητής γίνεται πεζογράφος, το αποτέλεσμα είναι αποδοτικό. Ενώ η αφήγηση κυλά απλά, ο Αυγ. Μαυριώτης βουτά την πένα του στην ποιητική του σύλληψη και μας προσφέρει λυρικές εκφράσεις και εικόνες που λειτουργούν ευχάριστα.

Μερικές φορές πάλι βουτά το πινέλο του σε χρώματα και οι εικόνες γίνονται ωραίους πίνακες. Εξάλλου, είναι γνωστό ότι ο συγγραφέας είναι και ζωγράφος.

«...Χτυπιόταν ανάμεσα στο ναι του Θεού και στο όχι του νόμου...». «...Φωτιστήκαμε! Ξεκαθάρισε το τοπίο, ο ουρανός γαλάκτωσε. Στο βάθος φάνηκε ο σπασμένος μιναρές του Κάστρου...». «...Έμοιαζε μ' ένα πολύθυνο ποτάμι που κυλούσε αμφίδρομα, παρασύροντας στην ορμή του τους αργόσχο-

λους και τους βραδυκίνητους...». «...Η πλαγιά ήταν κατακίτρινη. Αριστερά μας τη δάγκωνε ένα παλιό νταμάρι...».

Η φράση του περιεκτική, λιτή, τόσο λιτή μερικές φορές που θυμίζει δημοτικό τραγούδι· ένα ρήμα, 2-3 ουσιαστικά ή ένα ουσιαστικό, 2-3 ρήματα σε μια μικρή φράση μόνο.

Ιστορίες απλές που εξελίσσονται σε καταστάσεις δραματικές, οι οποίες καμιά φορά γίνονται έως και τραγικές. Άλλοτε πάλι φέρνουν θυμηδία και γέλιο με την εξέλιξή τους. Και οι ήρωες, κι αυτοί δεν ξεφεύγουν από την «τεχνική» του συγγραφέα. Απλοί, καθημερινοί, καλοί και κακοί, διαγράφονται να υπηρετούν τις βαθιές πανανθρώπινες αξίες, εντεταγμένοι στις ιδιαιτερότητες του τόπου.

Μερικά ιστορικά στοιχεία περνούν αθόρυβα στην αφήγηση του Αυγ. Μαυριώτη.

Οι μύθοι των διηγημάτων συναρπαστικοί μέσα στην απλότητά τους. Εξάλλου, η ζωή έχει περισσότερη φαντασία από την τέχνη.

Μερικές από αυτές τις ιστορίες θα μπορούσε ο συγγραφέας να εκμεταλλευτεί, αναπτύσσοντάς τις σε νουβέλες ή μυθιστορήματα.

Αξίζει να διαβάσουμε και να χαρούμε τα διηγήματα του Αυγερινού Μαυριώτη!

Ο Αυγερινός Μαυριώτης, γεννημένος στο Διδυμότειχο, δάσκαλος, λαογράφος και ποιητής, τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών (1962) για το λαογραφικό του έργο και το 2003 για την ποιητική του συλλογή «Στεργά». Είναι μέλος της Ε.Ε. Λογοτεχνών και της ΕΠΟΣ.

8 ΜΑΡΤΙΟΥ ~ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Οι Εθρίτισσες πρωτοπόρες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος Αναπληρωματικές εκλογές 27ης Σεπτεμβρίου 1953

Tον Θόδωρον Ορδονυμοζάνη

Τερί τα τέλη Σεπτεμβρίου του 1953, η δασκάλα μας, στο Μονοτάξιο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, μας ανακοίνωσε ότι «το Σάββατο και την Δευτέρα δεν θα πάμε στο σχολείο, γιατί θα γίνουν εκλογές». Από τότε καταγράφηκε στο μυαλό μου ότι εκλογές για τους μαθητές σημαίνουν «κλειστό σχολείο για δύο μέρες»!

Την μεθεπόμενη, Κυριακή πρωί, θυμάμαι τον πατέρα να εξηγεί στην μητέρα ότι, «για να ψηφίσει, θα πρέπει να βάλει το χαρτί που της έδωσε ο ίδιος, μέσα σε ένα φάκελο που θα της δώσει η Εφορευτική Επιτροπή και θα το ρίξει μέσα στην κάλπη». Ήταν άλλωστε η πρώτη φορά που θα

Από την άφιξη των Στρατάρχη Αλέξανδρου Παπάγον στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, το καλοκαίρι του 1953.

ψήφιζε και δεν ήξερε από τέτοιες διαδικασίες!

Τα περιστατικά αυτά ήθελαν στη μνήμη μου, όταν αργότερα, φοιτητής, στο μάθημα του Συνταγματικού Δικαίου διάδοξα ότι «το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις Ελληνίδες παραχωρήθηκε με το Σύνταγμα του 1952 και ασκήθηκε για πρώτη φορά στις Βουλευτικές εκλογές του 1956».

Αναφωτήθηκα πώς είναι δυνατόν να ψήφισαν για πρώτη φορά οι Ελληνίδες το 1956, αφού θυμάμαι την μητέρα

μου που ψήφισε τον Σεπτέμβριο του 1953, από τότε δηλαδή που συνειδητοποίηρα ότι εκλογές σημαίνει «κλειστά σχολεία!». Και έτοις έφαξα το θέμα... Η ιστορία έχει ως εξής:

Αμέσως μετά από τις βουλευτικές εκλογές της 16^{ης} Νοεμβρίου 1952, επικυρώθηκε η αναθεώρηση του Συντάγματος, με το οποίο κατοχυρώνεται για πρώτη φορά από την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι και στις Ελληνίδες.

Βασικός Εισηγητής της αναθεώρησης του Συντάγματος του 1952, εκ μέρους των Φιλελευθέρων ήταν ο Αλεξανδρουπολίτης έγκριτος νομικός, Βουλευτής Έβρου και Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας Γρηγόρης Χρυσοστόμου.

**ΚΟΜΜΑ
«ΕΝΙΑΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»**

ΕΙΡΗΝΗ — ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ — ΑΜΝΗΣΤΕΙΑ

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΕΒΡΟΥ

ΣΑΡΑΦΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ψηφοδέλτιο της ΕΔΑ για τις αναπληρωματικές εκλογές στο Ν. Έβρου, της 27.09.1953.

Στις εκλογές της 16^{ης} Νοεμβρίου 1952, σύμφωνα με το τότε «συγκεντρωτικό» εκλογικό σύστημα, το κόμμα «Ελληνικός Συναγερμός», του Στρατηγού Αλέξανδρου Παπάγον, στον Ν. Έβρου, κατέλαβε, ως πλειοψηφήσας συνδυασμός, και τις έξι βουλευτικές έδρες. Στις αρχές όμως του 1953, απεβίωσε ο πρώτος Βουλευτής Έβρου Στρατηγός Στέφανος Πρόκος και, μη υπάρχοντος αναπληρωματικού, παρέμεινε κενή η θέση του στο Κοινοβούλιο.

Αμέσως μετά την επικύρωση του νέου Συντάγματος,

προκηρύχθηκαν αναπληρωματικές εκλογές για τις **27 Σεπτεμβρίου 1953**, προκειμένου να πληρωθούν οι υπάρχουσες κενές βουλευτικές έδρες, μεταξύ των οποίων και στο Νομό Έβρου.

Έτοι οι γυναικες του Έβρου είναι από τις πρώτες Ελληνίδες που άσκησαν το εκλογικό τους δικαίωμα στην Ελλάδα, πολύ πριν το ασκήσουν οι υπόλοιπες Ελληνίδες. Μάλιστα το γεγονός αυτό παραλήφθηκε να αναφερθεί, την άνοιξη του 2006, από την τότε Πρόεδρο της Βουλής κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, κατά τον πανηγυρικό εορτασμό από την Βουλή των Ελλήνων των 50 χρόνων της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος από τις Ελληνίδες. Επίσης δεν έγινε καμία αναφορά του γεγονότος αυτού και στα σχετικά αφιερώματα των εφημερίδων.

Από την ίδια έρευνα προέκυψαν και άλλα ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία που αξίζει τον κόπο να παρατεθούν:

Οι αναπληρωματικές αυτές εκλογές της 27ης Σεπτεμβρίου 1953 ήταν μεγάλης σημασίας για τα πολιτικά κόμματα. Έτσι στον Νομό Έβρου ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ, προκειμένου να ξανακερδίσει την έδρα προσεταιρίσθηκε ένα από τα βασικότερα στελέχη του κόμματος των Φιλελευθέρων στον Ν. Έβρου, τον **Χρήστο Γκαργκάνα** (πατέρα του σημερινού Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας **Νίκου Γκαργκάνα**), ο οποίος και τελικά κέρδισε την έδρα και παρέμεινε έκτοτε Βουλευτής (του Συναγερμού στην αρχή και της EPE αργότερα) μέχρι τον Νοέμβριο του 1963. Τότε αποσύρθηκε υπέρ του ανεψιού του Βουλευτή της EPE και μετά την μεταπολίτευση Βουλευτή και Υπουργού της Ν.Δ. **Παναγιώτη Χατζηνικολάου**.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Στις 3 Μαρτίου 2008, απέβιωσε ο συνεργάτης του περιοδικού μας, καταγόμενος από τη Λήμνο, Αντώνης Γλυκής. Γιος της Αλεξανδρουπολίτισσας Κατίνας Αθανασίου-Ζαρκάδη, επισκέπτονταν από την ηλικία των δύο χρόνων, κάθε καλοκαίρι, την πόλη μας, όπου έμενε στο σπίτι του παππού του Αθανασίου Ζαρκάδη, κοντά στο Αγροκήπιο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Εκεί απέκτησε παιδικούς φίλους τους Κώστα και Μικέ Μπομποτά, Κώστα Πανταξίδη και Κράτη Ποιμενίδη. Ο θάνατός του δημιούργησε μεγάλο κενό και πολλή θλίψη σε όλους όσοι τον γνώρισαν. Στη σύνγραφη του Ντίνα, στην αδελφή του Βούλα και στη θεία του Ραλλού, τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

Έντυπα που λάβαμε

ΘΡΑΚΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ. Τριμηνιαία έκδοση της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Θρακικών Σωματείων (Π.Ο.Θ.Σ.). Αξιόλογη και πολύ σημαντική εφημερίδα ποικιλής ύλης, η οποία έλειπε από τον χώρο των Θρακών που κατοικούν στη Βόρεια Ελλάδα, από την Καβάλα έως την Κατερίνη. Στα κείμενά της περιλαμβάνονται σπουδαία ιστορικά θέματα που αφορούν στους αδούλωτους Έλληνες της Ενωμένης Θράκης και της Μικράς Ασίας, καθώς και όλες τις δραστηριότητες των Βορειοελλαδίτικων Θρακικών Σωματείων σε όλη την Ελλάδα. Επίσης, το υλικό της, εξαιρετικά ενημερωτικό, καλύπτει όλο το φάσμα των γνώσεων και τις απαυτήσεις αυτών που ασχολούνται με το μεγάλο αυτό κομμάτι της Ελλάδας.

Τα δύο μεγάλα κόμματα της Αντιπολίτευσης Φιλελεύθεροι και ΕΠΕΚ, διασπασμένα, κατέβασαν ως υποψήφιους τον **Ιωάννη Τιρρή** και **Δημήτρη Χατζηγιάννη** αντίστοιχα, ενώ η (υπό διωγμόν λόγω του μετεμφυλιακού επικρατούντος κλίματος) Ε.Δ.Α. τον Αρχηγό του Δημοκρατικού Στρατού και του ΕΛΑΣ Στρατηγό **Στέφανο Σαράφη**.

Ενώ στις βουλευτικές εκλογές της 16ης Νοεμβρίου (με άνδρες μόνο ψηφοφόρους) τα έγκυρα ψηφοδέλτια στον Ν. Έβρου ήταν **29.054**, στις επαναληπτικές της 27ης Σεπτεμβρίου 1953, με τη συμμετοχή και των γυναικών, έφθασαν τα **53.733**. Μάλιστα, στην Αλεξανδρούπολη, η συμμετοχή των γυναικών ήταν μαζική και ξεπέρασε κάθε προσδοκία!

Τα αναλυτικά αποτελέσματα των εκλογών αυτών έχουν ως εξής: **Χρήστος Γκαργκάνας** (Ελληνικός Συναγερμός) 26.242 ψήφοι (ποσοστό 48,30%), **Ιωάννης Τιρρής** (Φιλελεύθεροι) 12.904 ψήφοι (24%), **Στέφανος Σαράφης** (ΕΔΑ) 6.473 ψήφοι (12%), **Δημήτρης Χατζηγιάννης** (ΕΠΕΚ) 5.932 ψήφοι (11,05%), και οι ανεξάρτητοι **Νικόλαος Στειρόπουλος** ψήφοι 115 και **Βύρων Μεγαλοοικονόμου** ψήφοι 3.

Τέλος αξίζει να οημειωθεί ότι στον Ν. Έβρου, η πρώτη γυναικά που εκτέθηκε ως υποψήφια για Βουλευτής είναι η **Ελευθερία Ψιλογιάννη** (χήρα φονευθέντος στον εμφύλιο αξιωματικού) από την Αλεξανδρούπολη, το 1958, με την Ένωση Λαϊκού Κόμματος και είχε λάβει 183 ψήφους. Ακολούθησαν, μετά την μεταπολίτευση, οι υποψηφιότητες της **'Ολγας Γκιούρδα** (Συμμαχία) με 214 σταυρούς και της **Χρυσούθης Νικολαϊδού-Θραψανιωτάκη** (Εθνική Παράταξη) με 235 σταυρούς, στις εκλογές της 20ης Νοεμβρίου 1977.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Άρχισαν ήδη τα μαθήματα του τμήματος εκμάθησης ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ. Η ευθύνη είναι της Πανθρακικής Ομοσπονδίας, με στόχο τη δημιουργία χορευτικού για τους πολιτιστικούς συλλόγους-μέλη της.

Τα μαθήματα απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες και γίνονται στο **Αθλητικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, Λεωφ. Αλεξάνδρας 152, 4ος όροφος**, κάθε Τετάρτη 6-9 μ.μ. και κάθε Σάββατο 11-2 μ.μ. **Κόστος συμμετοχής:** 10 ευρώ το μήνα.

Σας πληροφορούμε ότι ο Σύλλογός μας θα αναλάβει να πληρώνει τη συμμετοχή όλων των νέων (μαθητών, φοιτητών, σπουδαστών κ.λπ.), που επιθυμούν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα. Πληροφορίες κ. Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία πηλ.....

ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ανώνυμος	300.00 €
Εις μνήμην του Βασιλείου Περτσίνη, Πλοιάρχου Ε.Ν.	
Γεωργιάδης	30.00 €
Γεωργίου	30.00 €
Καραμανίδου-Μίχου	15.00 €
Κουκουρίκου	15.00 €
Παρασκευόπουλος	30.00 €
Τσιακίρης	30.00 €

ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ ΟΙ ΑΙΝΙΤΕΣ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821 ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΤΟΥΣ

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

ΙΟΥΛΙΑΝΗ ΣΥΜΒΑΣΗ (6 Ιουλίου 1827): Αυτόνομο ελληνικό κράτος με επικυριαρχία του Σουλτάνου και με σύνορα στη γραμμή Αμβρακικού - Παγασητικού.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 1829 (10 Μαρτίου 1829): Αυτόνομο ελληνικό κράτος με επικυριαρχία του Σουλτάνου και με σύνορα στη γραμμή Αμβρακικού - Παγασητικού· θα περιλαμβάνονταν η Εύβοια, οι Κυκλαδες και τα γύρω από την Πελοπόννησο νησιά.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ (22 Ιανουαρίου 1830): Ανεξάρτητο ελληνικό κράτος με κληρονομικό βασιλιά και με σύνορα στη γραμμή Σπερχειού - εκβολών Αχελώου.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΛΟΝΔΙΝΟΥ (Μάιος 1832) - ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (Ιούλιος 1832): Ανεξάρτητο ελληνικό κράτος με βασιλιά τον Όθωνα της Βαναρίας και με οριστικά σύνορα του πρώτου ελληνικού κράτους στη γραμμή Αμβρακικού - Παγασητικού, μαζί με την Εύβοια, τις Σποράδες, τις Κυκλαδες και τα γύρω από την Πελοπόννησο νησιά.

Χάρτης του πρώτου ελληνικού κράτους (Σύμβαση Λονδίνου, Μάιος 1832): ήταν ένα κράτος μικροσκοπικό, με 800.000 κατοίκους περίπου. Για την σύσταση αυτού του κράτους συνέβαλαν και Θράκες αγωνιστές.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 180 χρόνων από την έναρξη του βίου του Νέου Ελληνικού κράτους (Ιουλιανή συνθήκη 1827, άφιξη Καποδίστρια Ιανουάριος 1828), του μικρού έστω κράτους, που δεν έφτανε παρά μέχρι τη γραμμή Αμβρακικού-Παγασητικού, θεωρούμε υποχρέωσή μας να ξαναθυμίσουμε στους αναγνώστες μας ότι και οι Θρακιώτες πρόγονοί μας συνέβαλαν με τον τρόπο τους στην ανεξαρτησία και σύσταση Ελληνικού κράτους.

Εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από τους πυρήνες των αγώνων και ελάχιστα χιλιόμετρα από τις εστίες της εξουσίας του κατακτητή, οι Θράκες αγωνιστές έδωσαν ηχηρό "παρών".

Έχουμε αναφερθεί, σχετικά διεξοδικά, όσο επιτρέπει ο χώρος ενός μικρού περιοδικού, στα πρώτα τεύχη, για τους αγώνες της ιδιαίτερης πατριδίας μας κατά τα χρόνια 1821-1828. Επειδή προτιθέμεθα να εκδώσουμε αυτές τις "σελίδες" της σύγχρονης ιστορίας σε μια ευρύτερη έκδοση, που θα περιλαμβάνει όλα τα άρθρα που αφορούν στις σημαντικότερες στιγμές από την ιστορική πορεία της Αλεξανδούπολης, της "μητέρας" Αίνου, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, παραπέμπουμε, προς το παρόν, στα προηγούμενα τεύχη 3ο, σελ.10, και 5ο σελ.2.

Έχουμε σταθεί με σεβασμό στους ξεχωριστούς ήρωες, τους καταγόμενους από την Αίνο, τον Χατζή-Αντώνη Βισβίζη, τον τολμηρό καραβοκύρη αλλά και Φιλικό Βισβίζη, ο οποίος θυσίασε τον πλούτο του και ξεκίνησε από την Αίνο, με το καράβι του "Καλομοίρα". Με τη γυναίκα του Δόμνα και τα παιδιά του κατευθύνθηκε αφ' ενός προς τους επαναστατικούς πυρήνες των αγώνων (Άγιο Όρος, Μυτιλήνη, Σάμος), κυρίως όμως για ενίσχυση της επιχείρησης στα Βρυσάκια Ευβοίας, όπου έχασε τη ζωή του, με αινιγματικό τρόπο, και ετάφη στη Λιβάθα της Εύβοιας.

Καμαρώνουμε για τη γυναίκα του, την αρχοντοπούλα Δόμνα, που "ως άλλος ανήρ" συνεχίζει τον αγώνα με την "Καλομοίρα" και ταλαιπωρούμενη, μέσα σε φτώχεια και αμέτρητες δυσκολίες και μετακινήσεις, πεθαίνει το 1850 στον Πειραιά σε ηλικία 66 ετών.

Προσπαθώντας να ζωντανέψουμε, κατά τις δυνάμεις μας, την παρουσία των ηρώων αυτών, παρακαλέσαμε τους κατευθείαν απογόνους του ηρωικού ζεύγους κ.κ. Τιμολέοντα και Δόμνα Βισβίζη, να μας ενημερώσουν για την εξέλιξη αυτής της οικογένειας. Συγκινητικό είναι ότι δύο σημειρινά μέλη της οικογένειας φέρουν αυτούσια τα ονόματα των δύο ηρώων: Η γνωστή καθηγήτρια Πανεπιστημίου, ιστορικός κ. Δόμνα Βισβίζη-Δοντά, που τιμά τους σύγχρονους Θρακιώτες με την παρουσία της, η οποία μας έδωσε και τις πληροφορίες που ακολουθούν, αλλά και ο νεαρός Αντώνης Βισβίζης, γιος του κ. Τιμολέοντα Βισβίζη.

Κυρία Βισβίζη-Δοντά, ποια ήταν η μοίρα των παιδιών του Αντώνη και της Δόμνας Βισβίζη;

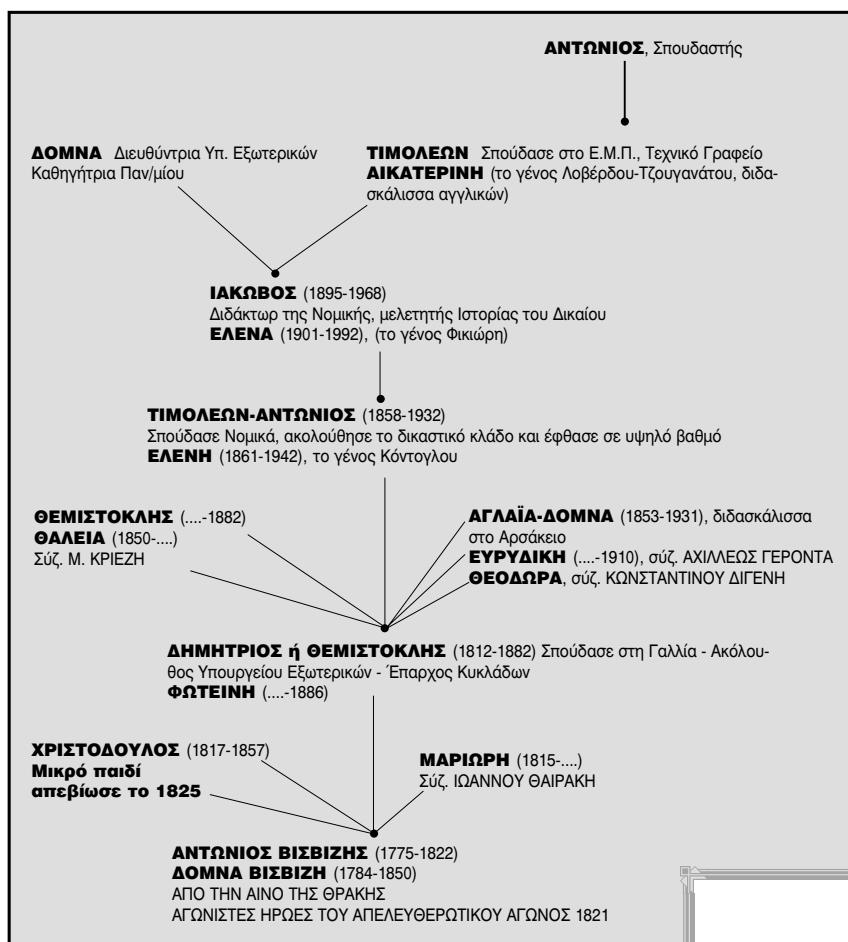
Το ζεύγος απέκτησε τέσσερα παιδιά: τον Δημήτρη ή Θεμιστοκλή, που γεννήθηκε το 1812· τη Μαριωρή, που γεννήθηκε το 1815 και παντρεύτηκε τον Ιωάννη Θαϊράκη, πλοίαρχο Πολεμικού Ναυτικού το 1840· το Χριστόδουλο, που γεννήθηκε το 1817, ήταν κωφάλαλος και πέθανε το 1857, άγαμος· το υστερότερο παιδί πέθανε στο Ναύπλιο κατά την επιδημία του 1825.

όπως και ο Κοραής, επειδή είχαν διακρίνει την ευφυΐα και τη φιλομάθεια του νεαρού Βισβίζη, τον συμβούλευσαν να επιδοθεί στις πολιτικές επιστήμες. Η Ελλάδα τότε είχε ανάγκη ανθρώπων των γραμμάτων, για να μεταμορφωθεί σε κράτος ελεύθερο. Επανερχόμενος στην Ελλάδα ο Βισβίζης διορίσθηκε **ακόλουθος στο Υπουργείο Εξωτερικών** και στη συνέχεια διορίσθηκε **Έπαρχος Κυκλαδών (σήμερα Υπουργός Αιγαίου)**. Απέθανε το 1883.

Η γαλλίδα ζωγράφος *Adelaide Jardieu* έφτιαξε την πρωτόγραφία του νεαρού *Βισβίζη* ως αντιπροσωπευτική ομορφιά νεαρού σύγχρονου Έλληνα, τυπώθηκε σε δελτάριο και κυκλοφόρησε στη Γαλλία, προς ενίσχυση του Ελληνικού αγώνα.

*Εσείς κ. Βισβίζη-Δοντά, από ποιο
παιδί κατάγεσθε;*

Ο Δημήτρος Βισβίζης απέκτησε έξι παιδιά: η **Θάλεια**, παντρεύτηκε τον Μ. Κριεζή και δεν απέκτησε παιδιά· η **Ευρυδίκη**, παντρεύτηκε τον Αθηναίο Αχιλλέα Γέροντα και απέκτησε τέκνα· η **Θεοδώρα**, παντρεύτηκε τον καθηγητή Πανεπιστημίου Κωνσταντίνο Διγενή και απέκτησε μία θυγατέρα· ο **Θεμιστοκλής**, που απέθανε στο Βέλγιο, όπου σπούδαζε μηχανικός στο Πολυτεχνείο· η **Αγγελία-Δόμνα**, διδασκάλισσα στο Αρσάκειο, απέθανε άγαμος· ο **Τιμολέων-Αντώνιος**, ο παππούς μου, σπούδασε νομικά, ακολούθησε το δικαστικό κλάδο και έφτασε σε υψηλό βαθμό. Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους υπηρέτησε ως συνταγματάρχης στη Στρατιωτική Δικαιοσύνη. Απέκτησε μόνο ένα παιδί, τον Ιάκωβο, τον πατέρα μας, εμού και του Τιμολέο-

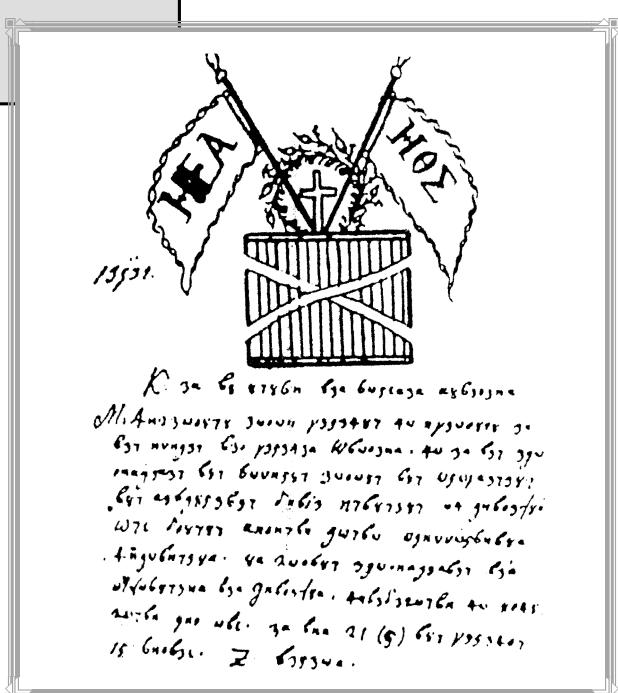

Με συγκίνηση θαυμάσαμε τη χαλκογραφία του νεαρού προγόνου σας Δημήτρη-Θεμιστοκλή στο Ιστορικό Μουσείο των Αθηνών, αλλά και στο Μουσείο της Πύλου, ανάμεσα στα άλλα κειμήλια του αγώνα.

Το 1826, ο γάλλος στρατηγός Roche ήλθε στην Ελλάδα, απεσταλμένος του Φιλελληνικού Κομιτάτου του Παρισιού, για να εξετάσει τα ελληνικά πράγματα και να παράσχει οικονομική ενίσχυση στον αγώνα. Επιστρέφοντας, παρέλαβε μαζί του το γιο της Δόμνας Δημήτριο, μεταξύ άλλων παιδιών των μεγαλύτερων αγωνιστών και οπλαρχηγών, τα οποία στέλνονταν στο Παρίσι να σπουδάσουν με δαπάνη του Φιλελληνικού Κομιτάτου, όπως το γιο του Κανάρη, Γαπανικολή, Μπότσαρη κ.ά. Ο Βισβίζης σπούδασε στην αρχή σε γαλλικό σχολείο και έπειτα στο Πανεπιστήμιο.

Στην αρχή ζήτησε να γίνει ναυτικός. Αλλά ο Καποδίστριας,

Δίπλωμα ή πρωτόκολλο ορκωμοσίας του Χατζηαντώνη Βισβίζη, ως μέλους της Φιλικής Εταιρείας.

ντα, διδάκτορα της Νομικής, δικηγόρο και μελετητή της ιστορίας του Δικαίου. Οι γονείς μας Ιάκωβος και Έλενα Φικιώρη, διέσωσαν τη μνήμη της οικογένειας Βισβίζη· έδωσαν το όνομα της μεγάλης ηρωίδας σε εμένα και ο αδελφός μου στον γιο του, Αντώνη.

Οι νεοέλληνες διακρινόμαστε για την “ασθενή”... μας μνήμη. Τιμηθήκατε από κάποιο φορέα για την εξαιρετικά αξιόλογη καταγωγή σας;

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης το 1977 μού απένειμε τον τίτλο του επίτιμου δημότη.

Από τις 24/5/1987 η πλατεία του Φάρου στην Αλεξανδρούπολη κοσμείται από ένα γλυπτό, φιλοτεχνημένο από τον γλύπτη Γεώργιο Μέγκουλα. Το μνημείο στήθηκε με δαπάνη του “Ελληνομουσείου Αίνου” επί προεδρίας Δέσποινας Πολίτου και δημαρχίας Αν. Σουλακάκη.

Το 1993 στήθηκε στη Θεσσαλονίκη μνημείο για τον Αντώνη και τη Δόμνα Βισβίζη, με έξοδα των αδελφών Καραβιώτη από την Καλλικράτεια της Ανατολικής Θράκης. Κατά τα αποκαλυπτήρια κλήθηκα να τιμήσω τη μνήμη των προγόνων μου.

Παράλληλα, η “Ένωση Γυναικών της Θράκης” επέτυχε να στηθεί, μόνο, η προτομή της Δόμνας Βισβίζη στη λεωφόρο των Ηρώων, στο πεδίο του Άρεως της Αθήνας, το 2005.

Το Δεκέμβριο του 2007, σε συγκινητική τελετή, το Ζο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης πήρε το όνομα «Δόμνα Βισβίζη». Ευχαριστώ τη διευ-

«Πουλάκι πόθεν ἔρχεσαι, πουλάκι για αποκρίσου, μην είδες και μην ἀκουσες για την κυρά Δομνίσα, την ὄμορφη, τη δυνατή, την Αρχικαπετάνα. Πούχει καράβι ατίμπο και πρώτο μέσ' στα πρώτα, καράβι γοργοτάξιδο, καράβι τιμημένο, καράβι που πολέμησε στης Ἰμπρας το μπουγάζι. Και το πουλάκι στάθηκε και το πουλάκι λέει: – Την είδα, την απάντησα σιμά στο Αγιονόρος, τρεις μέρες επολέμαγε με δυο χιλιάδες Τούρκους. Καράβια εδώ, καράβια εκεί, καράβια πάρα πέρα και τούτη σαν τον αετό ώρμαγε και χτυπούσε δεξιά, ζερβά και ανάστροφα κι όπου βολούσε ακόμα. Κι άκουγες βόγγους δυνατούς και στεναγμούς μεγάλους κι άκουγες κλάματα πικρά, κατάρες στην κατάρα κι οι θάλασσες κοκκίνισαν σαν φέσια των αγάδων». (Δημοτικό)

Απόστολον Π. Ευθυμιάδη
«Η συμβολή της Θράκης στους απελευθερωτικούς αγώνες του Έθνους» (1821-1920)

**Η προτομή της Δόμνας Βισβίζη στην παραλία της Αλεξανδρούπολης.
Γλύπτρια η Ελένη Γεωργαντή.**

θύντρια του σχολείου κ. Γ. Νικολάου και τους συνεργάτες της για την κίνηση αυτή.

Ύμνος για τους προγόνους μας είναι η μυθιστορηματική βιογραφία “Με ενάντιους ανέμους” από την κ. Γκέρτσου-Σαρρή, εκδ. «Κέδρος», με κύρια ηρωίδα τη Δόμνα Βισβίζη, αλλά και άλλες δημοσιεύσεις σε συλλογικά έργα.

**Κυρία Βισβίζη,
Έχετε να προσθέσετε κάτι
άλλο, που θα φωτίσει την προ-**

σφορά της ηρωικής σας οικογένειας;

Η οικογένεια Βισβίζη ανήκε στους μορφωμένους Έλληνες ήδη από τα τέλη του 18ου αιώνα. Ο Αντώνης Βισβίζης δεν κατείχε μόνον τη μητρική του γλώσσα αλλά και τη ιταλική, την οποίαν χρησιμοποιούσε στις εμπορικές συναλλαγές στηρών, που διεξήγε από την Οδησσό στα λιμάνια της Μεσογείου. Ταυτόχρονα εκτελούσε χρέη και χρηματιστή, όπως αναφέρεται σε προεπαναστατικά έγγραφα της νήσου Άνδρου. Στην Οδησσό υπήρξε μεταξύ των πρώτων μεγαλεμπόρων-πλοιοκτητών Ελλήνων που αμέσως μυήθηκε και έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας από τον εκεί συναρχηγό της, Αθανάσιο Σέκερη. Η Δόμνα μορφώθηκε κατ' οίκον, όπως ήταν η συνήθεια της εποχής. Λέγεται μάλιστα ότι διδάχθηκε και Όμηρο. Τα παιδιά τους φρόντισαν να μορφωθούν και ακόμη αφού άρχισε η Επανάσταση.

**Η προτομή της Δόμνας Βισβίζη που κοσμεί τη Λεωφόρο των Ηρώων στο Πεδίο του Άρεως, στην Αθήνα, από τις 15/7/2005.
(Γλύπτης, Φανακίδης Απόστολος - βοηθός, Μογγοσάνου Πέτρος)**

Από το Δημήτριο όλοι οι κατιόντες ήταν, οι μεν άρρενες πανεπιστημιακού επιπέδου, οι δε θυγατέρες συμπλήρωσαν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους στο Αρσάκειο Αθηνών και αποφοίτησαν με άριστα, η δε Θεοδώρα με το Ράλλειον Βραβείον. Η οικογένεια του Δημητρίου παράλληλα με τη μητρική γλώσσα εγνώριζε εξίσου και τη γαλλική, πρακτική που συνεχίστηκε και στις επόμενες γενεές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι βρέθηκαν σε παλαιοπωλείο στο Μοναστηράκι χειρόγραφες μεταφράσεις γαλλικών μυθιστορημάτων, μάλλον της Ευρυδίκης. Οι μεταφράσεις αυτές φυλάσσονται στο αρχείο του Δημητρίου Αλεξ. Γέροντα, του Αθηναιογράφου. Φυσικό ήταν η πρακτική αυτή ευρείας μόρφωσης των απογόνων της οικογένειας Βισβίζη να συνεχίζεται και σήμερα.

Κυρία Βισβίζη, ευχαριστούμε θερμά για τις πληροφορίες που μας δώσατε γύρω από την οικογένειά σας, για την προσφορά της οποίας είμαστε όλοι οι Αλεξανδρουπολίτες υπερήφανοι.

Μεταξύ του 1936 και 1940 στήθηκαν οι προτομές του Θεμιστοκλή και της μητέρας του στην παραλία της Αλεξανδρούπολης. Η προτομή του Δημητρη-Θεμιστοκλή έχει ως πρότυπο τη γνωστή χαλκογραφία, ενώ η προτομή της μητέρας του είναι φανταστική. Γλύπτρια η Ελένη Γεωργαντή.

Τα αποσπάσματα 1, 2 και 3 προέρχονται από από: Διαμάντη Κ., Αρχείον Θρακ. Λαογρ. Γλωσ. Θησαυρού, τόμος 30ός.

Αλλά και ο Ανδρούτσος, θέλει από ευγνωμοσύνην ν' αναγνωρισθεί ο μόχθος και η φιλοπατρία ως την αυτοθυσία του Βισβίζη και ξαναγράφει δίνοντας και άλλα στοιχεία για τη δράση του: «...Φανερώνω ότι ο Καπετάν Αντώνης Βισβίζης ευρισκόμενος εις την Λιβάθα με το πλοίον του, το εις πολιορκίαν στρατόπεδόν μας έχον μεγαλοτάπνην ανάγκην τόσον από τροφάς όσον και από πολεμοφόδια, μας έδωσεν ο ρυθείς 3 κανόνια του κάμπου, διακοσίας πενήντα εππάντα οκάδες μπαρούτι, πεντακόσια δεκάρια φυσέκια ντουφεκίων, πενήντα μπάλες των κανονίων, ενενήντα μπάλες γρανάτες, είκοσι πέντε σακέττα μπάλα μιδραλίων εβδομήντα πέντε οκάδες παξιμάδι και 560 οκάδες αλεύρι και υπεσκέθη να μας οικονομήσει και άλλα, αν λάβωμεν χρεία». Και ούτω εκρατήσαμεν την πολιορκίαν πάλιν και εστάθημεν, επειδή είμεθα έτοιμοι να σκορπίσωμεν όλοι. Διό δίδεται το παρόν δια να έχει να παρρησιασθή σε καιρώ εις το Γένος δια ταύτην την δούλευσιν και τον πατριωτισμόν». (1)

«...Κι ο στρατηγός Καρατάσσος βεβαιώνει για τον πρώτα Βισβίζη: «Είναι φανερό ότι το καράβι του το αφιέρωσε εις το Γένος και εστάθη πολλά ωφέλιμος... και οποίον όφελός μας ήφερνε εις τα επιχειρήματά μας δίχως να έχει από κανένα μέρος καμίαν μικράν βούθειαν (...) και όταν το Γένος αποκατασταθεί πρέπει να θεωρηθεί και αυτός ως καλός φιλογενής και φιλόπατρις και εν ταύτω να πληρωθεί δια τους κόπους του, διότι τα οσα είδα ομολογώ...» (2)

«...Η Μαριορίτζα, είχε συντάξει κι είχε στείλει στον Καποδιστριανό επιτάφιο λόγο για τον πατέρα της. Κι ο Κυβερνήτης της απαντά: «Τιμώντες τας υπέρ πατρίδος θυσίας του και τας οποίας προσέφερεν εις αυτήν εκδουλεύσεις, αξιούμεν να παραδεχθώμεν την αίτησήν του και να διατάξωμεν την έκδοσην του Επιταφίου τούτου λόγου, του οποίου επομένως θέλουν σε σταλή τα αντίτυπα» (3)

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

3ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης “Δόμνα Βισβίζη” 30 χρόνια παρουσίας

Γράφει η Γωγώ Νικολάου

Το 3ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης συμπλήρωσε το 2007 τριάντα χρόνια λειτουργίας, αδιάλειπτης παρουσίας και –θέλουμε να πιστεύουμε– προσφοράς στην εκπαιδευτική ζωή της πόλης. Τριάντα χρόνια συνεχούς προσπάθειας για καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις.

Με αυτή την αφορμή, καθώς και την υλοποίηση της απόφασης για τη μετονομασία του σε 3ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης «Δόμνα Βισβίζη», πραγματοποιήθηκαν με επιτυχία τριήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις από τις 19 έως τις 21 Δεκεμβρίου 2007, στο χώρο του σχολείου.

Την πρώτη ημέρα, έγινε η τελετή μετονομασίας. Παρέστησαν οι αρχές του τόπου, η κ. Δόμνα Βισβίζη-Δοντά, που τίμησε με την παρουσία της την τελετή και συγκίνησε με το λόγο της, παλιοί μαθητές του σχολείου και πλήθος κόσμου. Η εκδήλωση έκεινης με ομιλία για την ηρωΐδα Δόμνα Βισβίζη και την προσφορά της στον αγώνα του 1821 από τη φιλόλογο κ. **Μπρίτσου Ελένη**.

Ακολούθησε προβολή οπτικοακουστικού υλικού από το αρχείο του σχολείου μας και αναδρομή στα 30 χρόνια λειτουργίας του με τον τίτλο «Ξεψυλλίζοντας το λεύκωμα των αναμνήσεων». Την επιμέλεια της παρουσίασης είχαν οι καθηγητές: **Κίτσος Δημ., Κυριακοπούλου Φ., Παπαδόπουλος Σ.**

Η χορωδία του σχολείου

Στη συνέχεια, απονεμήθηκαν αναμνηστικές πλακέτες στους διατελέσαντες διευθυντές του σχολείου κ. **Βλαχόπουλο**, κ. **Κατσίκη**, κ. **Μόκαλη**, κ. **Τσινάρη**, κ. **Μηδιούρη**, στους υποδιευθυντές κ. **Πατλιάκα**, **Τοπαλίδου** και **Μπρίτσου Ε.**, καθώς και στην κ. **Δόμνα Βισβίζη-Δοντά**, την απόγονο της **Αινίτισσας καπετάνισσας**.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με μια υπέροχη μουσική παράσταση από τη χορωδία του σχολείου μας και τους

καθηγητές της μουσικής κ. **Μάρμπο Ε.** και κ. **Ασλανίδου Η.** Ήταν πρόγματι μία επιτυχημένη και ξεχωριστή για όλους μας βραδιά.

Την επόμενη ημέρα και μετά από επίπονες προσπάθειες και υπέρβαση μεγάλων δυσκολιών προετοιμασίας, παρουσιάστηκε στο κοινό της πόλης μας η θεατρική παράσταση «... όπως στον Πινόκιο». Μια ιστο-

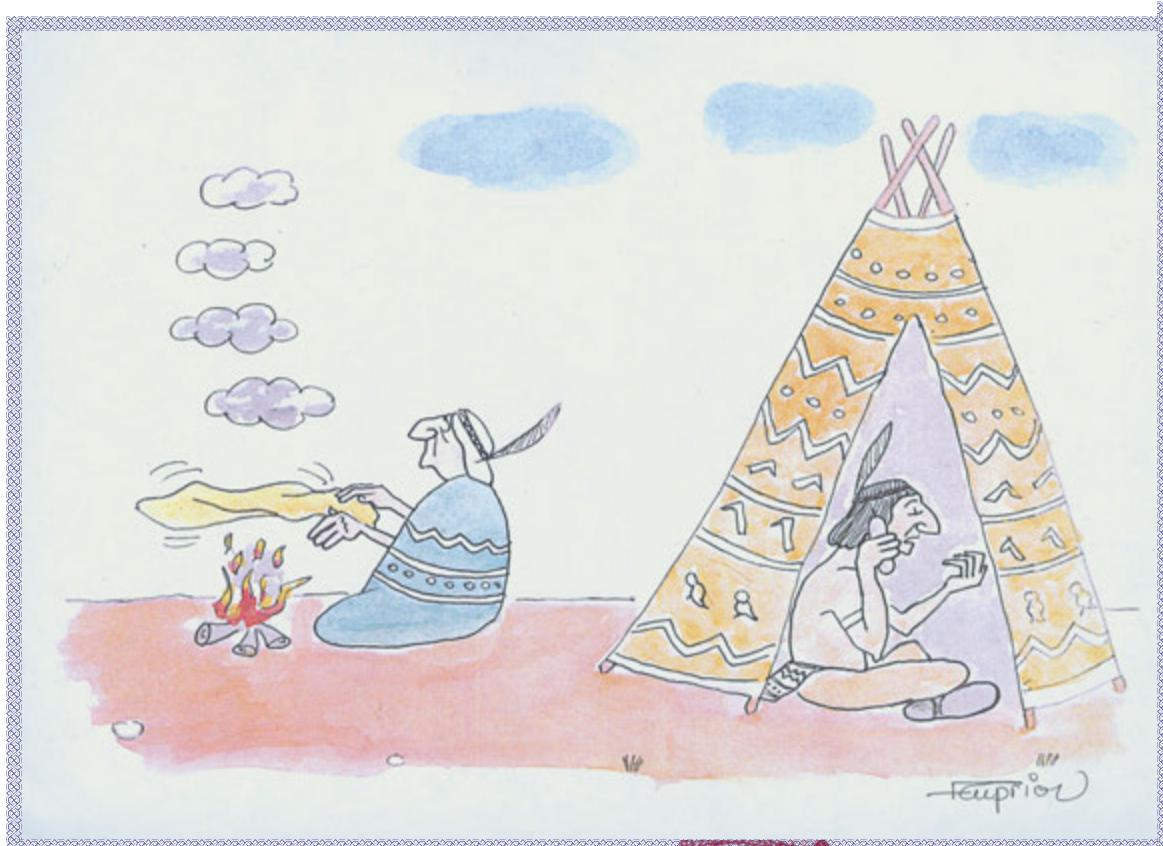
Η διευθύντρια του σχολείου κ. Γ. Νικολάου τιμά την κ. Δόμνα Βισβίζη-Δοντά, επίτιμη καλεσμένη.

ρία σε δύο πράξεις βασισμένη στο «τραγούδια για παιδάκια και παιδιά» του Μίκη Θεοδωράκη. Η προσέλευση του κόσμου ήταν πραγματικά εντυπωσιακή και τις δύο βραδιές που δόθηκε η παράσταση και κατά κοινή ομολογία ήταν εφάμιλλη επαγγελματικών θεατρικών παραστάσεων. Πολλά και φανερά τα κέρδη από τη θεατρική δουλειά για τους μαθητές μας: προσοχή, παρατηρητικότητα, φαντασία, αυθορμητισμός, ευαισθησία και κρίση, αυτογνωσία, πίστη στον εαυτό τους, μαθητεία στη συλλογική δράση, μια πολύτιμη κοινή εμπειρία.

Την τελευταία ημέρα των πολιτιστικών εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκε στο χώρο του σχολείου μας το χριστουγεννιάτικο παζάρι. Οι μαθητικές δημιουργίες διατέθηκαν με συμβολικό ποσό και τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν δόθηκαν στο χωριό SOS Θράκης, το χωριό της αγάπης, της φροντίδας και της προστασίας του κάθε παιδιού που βρίσκεται σε ανάγκη.

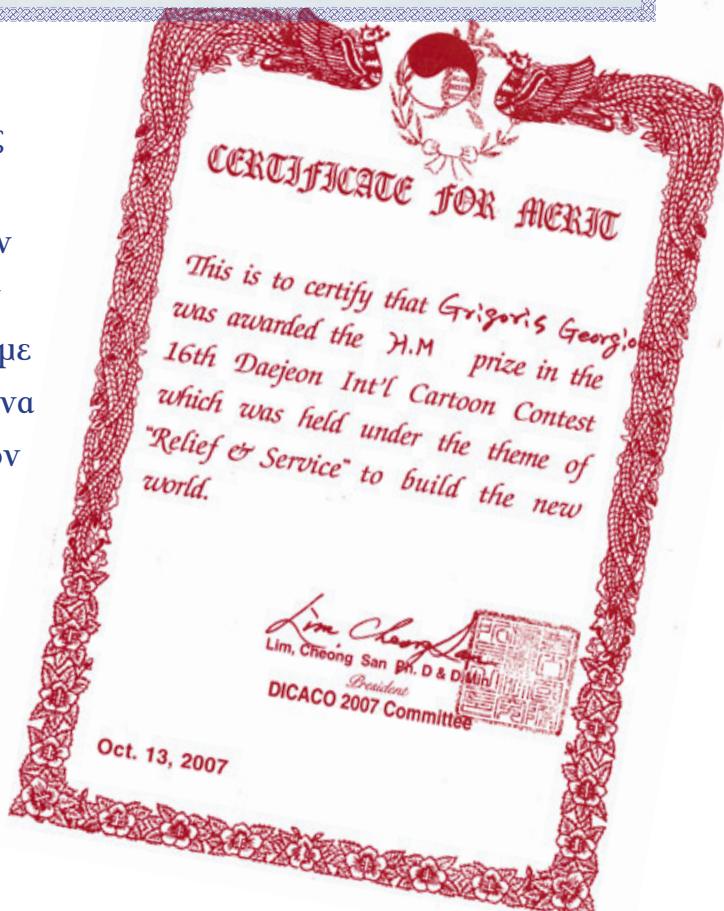
Το ταξίδι αυτό στο χώρο της γνώσης της τέχνης και του πολιτισμού συνεχίζεται...

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο Γρηγόρης Γεωργίου βραβεύεται για τα σκίτσα του

Στην πόλη Daejon της Κορέας γίνεται κάθε χρόνο Διεθνής Διαγωνισμός Γελοιογραφίας. Στον τελευταίο, του 2007, συμμετείχαν 720 γελοιογράφοι από 62 χώρες με συνολικά 2.087 γελοιογραφίες. Ένα από τα βραβεία απονεμήθηκε στον δικό μας Γρηγόρη Γεωργίου. Το βραβευμένο σκίτσο του περιλαμβάνεται στο βιβλίο της εκδήλωσης και σας το παρουσιάζουμε.

Παν. Τσιακίρης

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Η κοπή της πίτας του Συλλόγου μας

Γράφει η Υβόννη Δαϊδον

Lτις 16 Ιανουαρίου 2008, κόφαμε την πίτα του Συλλόγου μας, με μεγάλη επιτυχία, σε πολυτελή αιθουσα του κεντρικού ξενοδοχείου ΤΙΤΑΝΙΑ (αίτημα πολλών γαρ η αλλαγή). Τα μέλη μας, πιστά στο επήσιο ραντεβού (άντε, παιδιά, εδώ είμαστε και φέτος!) προσήλθαν αθρόα, με ζεστή καρδιά κι ευχάριστη διάθεση, περισσότερα σε αριθμό από κάθε άλλη χρονιά.

Φιλιά, ευχές, αγκαλιές, κουτομπολιά. Συναντήσεις φίλων και γνωστών, συμμαθητών παλιών, όπως και καθηγητών, σεβαστών κι αγαπητών, και βεβαίως αειθαλών! Να κι ο Ρόζης, να κι η Λουκάτου, να κι η Χαμπαρίδου, να κι η Καράμπαλη, να κι η Ειρήνη Γιαννικάκη-Μαγιάφα. Κι όπως πάντα, η Ρούλα Δαουλτζή-Μανή.

Χαμόγελα ζεστά, αγκαλιές αυθόρμητες, ευχές εγκάρδιες, πειράγματα αθώα. «Μαντάμ, παχύνατε!» «Κι εσείς ομοίως!»

Οι τρεις ώρες της συνάντησης περνούν τόσο γρήγορα όπως όλα τα ωραία πράγματα. Τα βουτήματα, όπως κι η βασιλόπιτα (εξαίρετα, κατά κοινή ομολογία – ό,τι πληρώσεις παίρνεις), περισσεύουν στα πιάτα. Η κουβέντα έχει σημασία! Να μάθουμε ο ένας τα νέα του άλλου, μετά από ένα χρόνο ή και περισσότερο. Το ωραίο σε αυτές τις περιπτώσεις είναι οι αναπάντεχες συναντήσεις φίλων χαμέ-

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου μας κ. Παναγιώτης Τσιακίρης κόβει την πίτα του 2008. Δίπλα του οι κυρίες Πέπη Πινάτζη-Αννίνον και Στρατούλα Κουκουρίκον.

νων από χρόνια, που πολλές φορές μόλις και καταφέρνουν ν' αναγνωρισθούν.

Π.χ., πώς να αναγνωρίσεις στον ευσταλή και εξαιρετικά φινετσάτο ασπρομάλλη κύριο, που συνόδευε τη Γαλλίδα σύζυγό του, το καταμελάχροινο αιτίασο αγόρι, τον μικρότερο των τριών αδελφών Θανάσουλα, που, αφού έκανε καριέρα γυμναστού στη Γαλλία, επέστρεψε συνταξιούχος πια στην πατρίδα!

Για το στρίμωγμα των τραπεζιών... ας πω ότι μας έφεραν απλώς πιο κοντά! Άλλα για τον κακό ήχο της στερεοφωνικής εγκατάστασης δεν υπάρχει καμιά δικαιολογία. Καλές οι αλλαγές χώρων, αλλά έχουν κι απρόοπτα...

Οι επίσημοι καλεσμένοι μας ήρθαν όλοι, έστω και για λίγο. Παρευρέθηκαν οι βουλευτές Έβρου: κ.κ. **Αλ. Δερμεντζόπουλος**, **Σταύρος Κελέτσης**, **Γεωρ. Ντόλιος**, ο αντιδήμαρχος του Δήμου Αθηναίων, συμπατριώτης μας κ. **Νικόλαος Βαφειάδης**, ο αντιδήμαρχος του Δήμου Αλεξανδρουπόλεως κ. **Γρηγόρης Καραπιπέρης**, ο νεοεκλεγείς πρόεδρος της ΠΑΟΝΕ, ο δικός μας κ. **Νίκος Βουτσάς**, η πρώην πρόεδρος της ΠΑΟΝΕ κ. **Αριάδνη Πασπαλά** και ο αγαπητός μας Αντινομάρχης Έβρου κ. **Μιχάλης Κογιομπτζής** που,

Ο αντινομάρχης Έβρου κ. Μιχάλης Κογιομπτζής και ο νέος πρόεδρος της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. κ. Νίκος Βουτσάς συζητούν...

Οι βουλευτές Έβρου κ.κ. Αλ. Δερμεντζόπουλος, Ακ. Γεροντόπουλος, Γ. Νιόλιος (επάνω), ο αντιδήμαρχος Αλεξανδρουπόλεως κ. Γρηγ. Καραπιέρης, ο βουλευτής Έβρου κ. Στ. Κελέσης και ο βουλευτής Ξάνθης κ. Παναγ. Σγουρίδης (κάτω), σε διάφορες φάσεις.

μαζί με το βουλευτή κ. Άκη Γεροντόπουλο, ήρθαν με τη βαλίτσα στο χέρι, κατευθείαν από το αεροδρόμιο! Ακόμη και ο βουλευτής Ξάνθης κ. Παν. Σγουρίδης μάς τίμησε με την παρουσία του φέτος. «Για να μην παραπονιέστε ότι σας ξεχνώ», μας είπε.

Μόνο ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ.κ. Ανθιμος και ο Υπερνομάρχης Έβρου-Ροδόπης κ. Γεωργ. Μηνόπουλος (έστειλε χαιρετιστήριο μήνυμα) δεν μπόρεσαν να παραστούν στην εκδήλωσή μας, γιατί στην Αλεξανδρούπολη γινόταν παλλαϊκό συλλαλητήριο κατά των χρυσωρυχείων.

Τα καθιερωμένα σύντομα λογίδρια από τους επιόμους και τον πρόεδρό μας Παν. Τσιακίρη, επιμελώς συντομευμένα, οδηγούν στην καθιερωμένη κοπή της βασιλόπιτας και την κλήρωση για το φλούρι.

Ο τέως πρόεδρος των Συλλόγων μας κ. Παν. Παρασκευόπουλος κάνει... σοβαρή υπόδειξη στον αντινομάρχη Έβρου κ. Μιχ. Κογιομπέη.

Ένα τμήμα της αιθουσας με τους συμπολίτες μας...

Τυχερός της βραδιάς ο κ. **Γεώργιος Δημαρίδης** παίρνει το ασημένιο γυρι της χρονιάς, φιλοτεχνημένο από τον Αλέκο Φασιανό.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος ανακοινώνει τα ονόματα των τιμώμενων νέων, παιδιών των μελών του Συλλόγου, που πέτυχαν στις Γενικές Εξετάσεις του 2007, ή έλαβαν το πτυχίο τους ή τέλος ολοκλήρωσαν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-7. Εκτός από το τιμητικό δίπλωμα, ο Σύλλογος χάρισε σε κάθε νέο από ένα στιλό ΠΑΡΚΕΡ και το λεύκωμα «ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ», *Σταυροδρόμι στο Θρακικό Πέλαγος*, του συμπατριώτη μας κ. Γιώργου Παναγιώτου, προσφορά του Οργανισμού Λιμένος Αλεξανδρούπολης.

Ονομαστικά τιμήθηκαν:

A. Για την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ:

1. Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΗΜΑΡΙΔΗΣ του Γεωργίου, γιος του μέλους μας Μαρίας Χατζάρα, για την εισαγωγή του στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών - Οικονομικών Πολιτικών Επιστημών Αθήνας.

2. Ο ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ του Αθανασίου, γιος του μέλους μας Ελένης Γαλετζά, για την εισαγωγή του στο Τμήμα Δασολογίας - Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, στην Ορεστιάδα.

B. Για την αποπεράτωση μεταπτυχιακών σπουδών

3. Η ΜΑΡΙΑ ΓΚΟΥΤΗ του Μιχαήλ, κόρη του μέλους μας Στρατούλας Κουκουρίκου, για την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος στην Πολιτική Ιστορία και Επιστήμη της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

*Ο βουλευτής Έβρου κ. Γ. Ντόλιος συγχαιρει τη νεαρή
Μαρία Γκούτη για το μεταπτυχιακό της*

4. Ο ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΣ του Μιχαήλ, εγγονός του μέλους μας Δαμιανού Λιανίδη, για την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος Μηχανικού Η/Υ - Πληροφορικής.

5. Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΝΙΑ του Κωνσταντίνου και της Αγγελικής, για την ολοκλήρωση δευτούς κύκλου της ειδικότητας της Παθολογίας στην Πανεπιστημιακή Κλινική του νοσοκομείου Πάδοβας.

Μακάρι, παιδιά, να προοδεύετε πάντα και εμείς να είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας βραβεύουμε και να σας καμαρώνουμε.

Ο βουλευτής Έβρου κ. Άκης Γεροντόπουλος συγχαίρει το νεαρό Γεώργιο - Εμμανουήλ Δημαρίδη για την επιτυχία του

Η κ. Ελένη Γαλεντζά - Σωτηροπούλου παραλαμβάνει έπαινο και δώρα για την επιτυχία του γιου της Σωτήρη, από το βουλευτή Έβρου κ. Αλεξ. Δερμετζόπουλο.

Και τα δικά μας ευχάριστα νέα: Η κ. **Αλ. Μποτονάκη**, υπεύθυνη των εκδόσεων του Συλλόγου μας, ανακοίνωσε την επικείμενη έκδοση βιβλίου με τίτλο «**ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ - ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ**», με την οικονομική συνδρομή της Νομαρχίας Έβρου.

Επίσης, μοιράσαμε το 24ο τεύχος ήδη (και μπράβο μας) του περιοδικού μας «**Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ**», καθώς και τη νέα έκδοση

του βιβλίου «**ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ**», που χρηματοδοτήθηκε από την Υπερνομαρχία Ροδόπης - Έβρου.

Όμως, συμπατριώτες, μην ξεχνάτε: Κυριότεροι χρηματοδότες και υποστηρικτές του συνεχώς θελτιούμενου περιοδικού μας (δική σας η παρατήρηση) είστε εσείς οι ίδιοι και οι συνδρομές σας, καθώς και οι χορηγίες σας. Άλλα, βεβαίως, και οι πολύτιμες συνεργασίες σας.

Έτσι μια υπενθύμιση κάνω!...

Καλή Χρονιά, με υγεία και χαρά και του χρόνου ραντεβού ξανά!

Η κ. Αγγελική Μανιά παραλαμβάνει τον έπαινο της κόρης της Δέσποινας από τον αντιδήμαρχο Αλεξανδρουπόλεως κ. Γρ. Καραπιέρη

Ο βουλευτής Ξάνθης κ. Παν. Σγουρίδης συγχαίρει τον κ. Δαμιανό Λιανίδη για την ολοκλήρωση μεταπτυχιακών σπουδών του εγγονού του Δαμιανού Μαραγκού.

ΤΑ ΓΥΡΩ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

ΣΤΟ ΔΙΑΥΣΣΕΙΟ ΡΕΙΟΡΟ

Γράφει ο δρ Πασχάλης Χριστοδούλου

Στους πρόποδες του θρακικού όρους Ίσμαρος, στην παραλία, υπάρχει μία τοποθεσία με την ονομασία «Οδύσσειο ρείθρο». Η ονομασία δηλώνεται από μία πηγαίδα του δημοσίου, με άσπρα γράμματα σε μπλε φόντο, που οδηγεί προς τα εκεί. Ακολουθώντας τον παραλιακό δρόμο Άγια Παρασκευή - Μεσομβρία φθάνεις σε ένα σημείο, όπου επρόκειτο να γίνει εκεί η πόλη των Ποντίων Ανατολία. Τελικά, κτίστηκε μόνο μία εκκλησία.

Ο ασφαλτοστρωμένος δρόμος αλλάζει κατεύθυνση προς βορράν, προς το χωριό Κόμπα Πετρών. Όμως ένας στενός

δρόμος συνεχίζει προς δυσμάς. Είναι βατός μόνο με αυτοκίνητο 4X4, δεν είναι ασφαλτοστρωμένος και έχει πολλά επικίνδυνα σημεία ακόμη και για ένα jeep. Είχα την τύχη να φθάσω εκεί, όταν κάποιος φίλος από την Αλεξανδρούπολη, που διέθετε jeep 4X4, μου έκανε την πρόταση να φάμε ψάρια στο επίνειο της Μαρώνειας, ακολουθώντας την πορεία που ανέφερα πριν.

Το θέαμα που αντικρύζει κανείς ακολουθώντας αυτόν το δρόμο, είναι μεγαλειώδες και συγκλονιστικό. Πελώριες, πολύχρωμες πέτρες, μεγέθους μέχρι 2-3 μέτρα, σε περίεργα σχήματα, η μία ενίστε επάνω στην άλλη, σε ξαφνιάζουν. Επειδή το βουνό Ίσμαρος είναι ηφαιστειογενές, το θέαμα είναι αποτέλεσμα ηφαιστειακής έκρηξης που θα έπρεπε να έχει γίνει σχετικά πρόσφατα, δηλαδή πριν μερικές χιλιάδες χρόνια π.Χ.

Αφού περάσετε αυτό το πρωτόφαντο και καταπληκτικό τοπίο, φτάνετε σε ένα σταυροδρόμι, όπου συναντάτε την πηγαίδα που ανέφερα πριν. Αφίνοντας το αυτοκίνητο, φθάνετε στην τοποθεσία δίπλα στη θάλασσα. Μία ακτή με κοντρά χαλίκια και μετά, δίπλα στο κύμα, τεράστιες μονοκόμμα-

τες ηφαιστειακές λείες πέτρες μέχρι 10 μέτρα, απλώνονται μπροστά σου, πέτρες που τις έχει γλύψει η θάλασσα υπομονετικά. Ξάπλωσα επάνω σε μία από αυτές δίπλα στη θάλασσα, έκλεισα τα μάτια και φαντάστηκα, πριν 3.200 χρόνια περίπου, τον ίδιο τον Οδυσσέα με τους συντρόφους του να προσαράζουν σε αυτή την ακτή. Ο φλοίσβος που ακουγόταν κάλυπτε τις φωνές τους.

Εκεί αργότερα συνάντησαν τον «Μάρωνα» τον ιερέα του Απόλλωνα, που τους χάρισε κρασί από τον Ίσμαρο, με το οποίο θα μεθούσαν στη συνέχεια τον Πολύφημο Κύκλωπα (Ραψωδία Η' Ιλιάδας).

Μείναμε εκεί μισή ώρα περίπου, δεν ήθελα να φύγω, μου άρεσε το μέρος. Είμασταν μόνο ο φίλος μου κι εγώ. Ήταν μίνιας Μάρτιος, και δεν υπήρχαν άλλοι ανθρωποί εκεί. Ισως το καλοκαίρι να γεμίζει με κόσμο από κολυμβητές του νομού Ροδόπης. Θυμάμαι ένα τεράστιο κουφάρι από ψάρι μισοφαγωγμένο, που το είχε εκβράσει η θάλασσα στην ακτή.

Μετά πήραμε πάλι το δρόμο προς δυσμάς και μετά προς βορρά. Ο δρόμος έγινε τώρα άσφαλτος. Συναντήσαμε στη διαδρομή και το περίφημο αρχαίο θέατρο της Μαρώνειας, καλά διατηρημένο. Η περιοχή είναι επίσης προστιτή από τον κανονικό δρόμο μέσω Μαρώνειας.

Επειδή πέρασαν οκτώ χρόνια από τότε και δεν πήγα ξανά σ' εκείνο το μέρος, δεν ξέρω αν έγιναν βελτιώσεις στο οδικό δίκτυο που να το καθιστούν προσιτό σε κανονικά αυτοκίνητα από το δρόμο από την Αλεξανδρούπολη - Μάκρη - Αγία Παρασκευή - Μεσομβρία, που προανέφερα.

Θα προτιμούσα να έμενε έτοις όπως ήταν, δύσβατος δρόμος, δυσπρόσιτος στους πολλούς, κρυφό θέαμα, αποκλεισμένο από την κοινή θέα.

ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Με σκυφτό το κεφάλι

Γράφει η Μαίρη Υπερείδου-Χατζή

Ο εκαεννιάρες ήμασταν και αμάν αμάν! Τρεις στην παρέα. Συμβουλάτορας καλός η Ελενίτσα και γινόμασταν τέσσερις. Την Ελενίτσα, στην αρχή, οι δύο άλλες, την είδαν με μισό μάτι.

– Δεκαοχτώ χρονών τελείωσε δασκάλα από την Παιδαγωγική Ακαδημία, είπα. Ήταν τότε διευθυντής ο μεγάλος μας Παπανούτσος. Εκεί δίδασκε Αστικό Δίκαιο ο πατέρας μου.

Ήταν η πιο καλή μαθήτρια. Σπουδαίο διανοητικό φαινόμενο. Ο πατέρας μου την εκτιμά πολύ. **Δεσπονίς Ελενίτσα** την προσφωνεί, κι εκείνη ακόμη στον πληθυντικό του μιλά. Συχνά έρχεται σπίτι μας. Τη γνωρίζω από παιδάκι. Από τον καιρό της Κατοχής. Στο Διδυμότειχο. Μου έδινε τα κουτάκια της κρέμας της, της Νιβέας. Έβαζα μέσα τζιντζιλιά, χάντρες, πασχαλίτες, πυγολαμπίδες.

Κοντά μας έμενε. Εφτά σπίτια, αν μετρούσες και τα δύο μετά την Αιόλου, από το αρχοντικό που νοικιάζανε η Πέπη Πινάτζη και μισό δρόμο, ούτε πέντε λεπτά από της Σοφίας, της Κλήμη¹.

Σαν τη γνώρισαν από κοντά οι φίλες μου, τη θαύμασαν, την εκτίμησαν και την αγάπησαν. Πολλές οι γνώσεις της. Συνομιλήτρια άριστη. Θησαυροί τα λόγια της. Ήταν πολύ-ξερη και διαβασμένη. Στη λογική της δεν έβρισκες φεγάδι, άλλα ούτε και από την ηθική πλευρά, μαύρο σημάδι. Σου μιλούσε και δε σε κοίταζε στα μάτια. Ίσως γιατί στα μάτια φαίνονται οι πόνοι της ψυχής κι εκείνη ήθελε να κρύψει τους δικούς της...

Έτοι μπήκε στην παρέα μας η Ελενίτσα. Η Ελενίτσα, η μαντάμ-Σουσού της Αλεξανδρούπολης! Η Ελενίτσα που περπατούσε **με τη χτένα στο χέρι**, πρωί πρωί χειμώνα-καλοκαίρι, πριν πάει στο Δικαστήριο που δούλευε, και πήγαινε στη Χρυσούλα, την κομμωτρία. Η Ελενίτσα με τις **ψηλοτάκουνες μποτίτσες**, σκυφτή και με τα μάτια πάντα χαμηλωμένα. Η Ελενίτσα, που κάποτε ήταν μια αρχοντοπούλα.

– Πιστεύεις στο φλιτζάνι; τη ρωτήσαμε μια μέρα.

– Όχι, αλλά είναι ένας τρόπος να ξεγελάς τον εαυτό σου με ελπίδες. Κι άνθρωπος δε ζει

Φωτο: Τόλη Σιάτρα

χωρίς ελπίδες. Γνωρίζω κάποια. Την επισκέπτομαι πότε πότε. Δέκα δραχμές της δίνω. Αλήθειες δεν μου είπε, παρά μόνο μια φορά...

– Δηλαδή;

– Κάπου θα το έμαθε για τη μαμά σου. Κρυφό δεν είναι.

– Πιθανότατα. Όπως ξέρετε, δεν υπάρχει τίποτα πα στη ζωή που θέλω να το μάθω. Αρραβωνιάστηκα στα δεκαεννιά μου για ένα μήνα. Τότε χάθηκε ό,τι είχαν φέρει οι γονείς μου από τη Μακρά Γέφυρα. Γέλασε κάποιος τον πατέρα μου κι έκανε πτώχευον. Ο αρραβωνιαστικός μου μ' άφησε. Ήταν προικοθήρας. Τοσος τότε να ήθελα να μάθω.... Τώρα αυτό που μ' ενδιαφέρει είναι αν θα πάρω αξηση στη δουλειά μου.

Η κουβέντα μας συνεχίστηκε για την ηλιοθεραπεία. Πριν χωρίσουμε της είπαμε να ρωτήσει την κάποια αν θα δεχόταν τρεις νέες πελάτισσες.

Περάσαμε τα Τσιμεντένια, στρίψαμε δεξιά μετά στ' αριστερά. Βγήκαμε σε κάτι χωράφια. Σιγοβαδίσαμε για λίγο και διαβήκαμε ένα μονοπάτι που το μισόκρυβαν σειρές ακακίες. Το οπίτι ήταν κρυμμένο από ένα φράχτη με θαμνόδεντρα πυκνοφυτεμένα.

Ακούσαμε φωνές.

– Σκύψτε, μας είπε. Αυτή είναι. Μαλώνει με κάποιον.

Καθίσαμε στο χώμα. Καυγάς γινότανε.

– Δώσε μου ό,τι έχεις, σου είπα!

– Μπρε, δεν έχω δεκάρα. Δε με πιστεύεις;

– Άσε τις ψευτιές που ξέρεις. Το φλιτζάνι δε μου λες εμένα. Σου είπα, δε θα πιώ. Έχω λογαριασμό να ξοφλήσω στο μπακάλη.

– Μπεκρούλιακα. Φύγε τώρα και να ξανάρθεις σε καμιά ώρα. Τότε θα χωρίσαμε. Περιμένω τρεις χαζούλες που θέλουν να μάθουν τα αμάθητα. Τις φέρνει η Σουσού. Φύγε. Στρίβε πριν έρθουν!

Κοιταχτήκαμε. Ήμασταν οι χαζούλες.

Πηράμε το δρόμο του γυρισμού, χωρίς να μάθουμε τα αμάθητα. Βαδίζαμε αμίλητες και οι τέσσερις. Τελευταία ακολουθούσε η Ελενίτσα. Όπως πάντα με σκυφτό το κεφάλι.

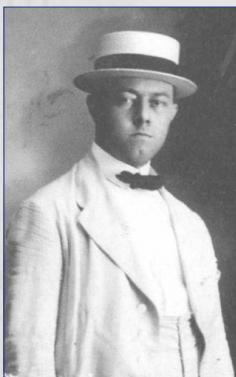
Υ.Γ. Ακόμη έχω ποιήματα του Παλαμά και του Κρυστάλλη, που μου έστελνε στην ξενιτιά μου, γραμμένα στη γραφομηχανή του Δικαστηρίου.

1. Η κ. Υπερείδου δεν διευχρινίζει σε ποια πόλη είχε γειτονίσσα την δ. Ελενίτσα. Η κ. Πέπη Πινάτζη διαβεβαιώνει ότι η αναφορά γίνεται για την Αθήνα, στην πολυκατοικία του νονού της Αν. Τερζή που βρισκόταν στην οδό Μενάνδρου, δίπλα στην οδό Αιόλου. Παρακαλούμε την συγγραφέα, από τον Καναδά που βρίσκεται τώρα, να μας ενημερώσει με επιστολή της.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

«Όνειρον εκείνα τα χρόνια»

Σχολιάζει η Δώρα Κοτσώνη

«Σφίξε με κι ενωμένα τα χείλη
ας μένονν,
φίλα με τα φιλιά και νεκρούς
ανασταίνονν.»

«Εγώ είμαι η νέα γυναίκα που
θα καπνίζω και θα ψηφίζω.»

«Ψηλά στο μέτωπο περνούμε τον
καιρό μας
με τη λαχτάρα και τον πόθο τον
κρυψό....».

Αυτά τα ρεφρέν και άλλα πολλά σιγοτραγουδήσαμε μία μεγάλη παρέα από μέλη και φίλους του Συλλόγου Αλεξανδρουπολιτών, που απολαύσαμε την παράσταση της Λυρικής Σκηνής στο θέατρο ΑΚΡΟΠΟΛ, στις 16 Μαρτίου. Η παράσταση ήταν αφιερωμένη στα εκατό χρόνια της ελληνικής οπερέτας.

Στις τρεις ώρες που διαρκεί η παράσταση, ο θεατής «ταξιδεύει» στα πενήντα περίπου χρόνια (1908-1950), που αναπολεί, με οδηγό τη μουσική του, ο αφηγητής και κεντρικό τιμώμενο πρόσωπο Θεόφραστος Σακελλαρίδης, ο πατέρας της ελληνικής οπερέτας.

Στο εξαιρετικά φιλοτεχνημένο πρόγραμμα του θεάτρου διαβάζουμε: «Η παράσταση, εκτός από την επέτειο για τα εκατόχρονα της οπερέτας στην Ελλάδα, επιχειρεί μία αναδρομή στη μουσική ζωή του πρώτου μισού του 20ού αιώνα με άμεση σχέση με τα ιστορικά γεγονότα και τον κοινωνικό περίγυρο της εποχής.»

«Εμπορικό είδος ελαφρού μουσικού θεάτρου η οπερέτα με μελωδίες που εύκολα τραγουδιούνται από το ευρύ κοινό, με πλούσια κοστούμια, σκηνικά και μπαλέτο, έχει την αρχή της στη Γαλλία στα μέσα του 19ου αιώνα». Το είδος αυτό ήρθε στην Ελλάδα μετά τη Νέα Σκηνή και το Βασιλικό Θέατρο (μετέπειτα Εθνικό).

Η παράσταση αρχίζει, τα φώτα στην πλατεία χαμηλώνουν, η αυλαία ανοίγει και στη

σκηνή φωτίζεται η σιλούέτα του Θεόφραστου Σακελλαρίδη (Μ. Μητρούσης) στην πολυθρόνα του με τη ρόμπα του σπιτιού, ενώ στο ραδιόφωνο ακούγεται η ευχή «Ευτυχισμένο το 1950». Σημειώνουμε την πολύ καλή σκηνική παρουσία του μεγάλου θησοποιού Μ. Μητρούση στο ρόλο του Θ. Σακελλαρίδη, τόσο ως αφηγητή όσο και ως γραφικού τύπου σε διάφορα νούμερα.

Πίσω του, σε tableau vivant, όλος ο θίασος σιγά σιγά αρχίζει να κινείται, τραγουδώντας ρεφρέν από την οπερέτα «Πικ-νικ». Ο Θ. Σακελλαρίδης, κεντρικός ήρωας, σε μία αναδρομή αναμνήσεων, γυρνά πίσω στο έτος 1908 και με την Μαρίκα Κοτοπούλη ζωντανεύοντας εικόνες της παλιάς Αθήνας, της Belle époque, της κοσμικής ζωής «στου Ντορέ και στον Γιαννάκη» (στα καφενεία) και στην πρώτη οπερέτα που ανέβηκε στην Αθήνα, την «Μαρζέλ Νιπούν», μεταφρασμένη από τα γαλλικά, η οποία, παρά τις δυσοίωνες προβλέψεις του Σακελλαρίδη, «θα μας δειρούνε, θα μας μαξιλαρώσουν», έγινε δεκτή από το αθηναϊκό κοινό «εν μέσω γενικής ψφενίτιδος».

Ακολουθούν «Ο Βαπτιστικός», «Στα Παραπήγματα», «Δεσποινίς Σορολόπ», μουσική για επιθεωρήσεις με τραγούδια αφιερωμένα στην... άπονη Μαρίτια, στη Μιμίκα, για να φτάσουμε στη δεκαετία του '40 «Μπράβο Καλονέλο» και να σιγοτραγουδήσουμε «Βάζει ο Ντούτσε τη σπολή του», που αντιλάλησε στα ελληνικά θουνά με

τη φωνή της εθνικής τραγούδιστριας Σοφίας Βέμπο. Όλη αυτή η μουσική διαδρομή συνοδεύεται από κινηματογραφική προβολή με σκηνές και σκίτσα κινούμενα από την καλλιτεχνική και καθημερινή ζωή της παλιάς Αθήνας.

Με καμάρι σημειώνουμε ότι η συμπατριώτισσά μας, χορογράφος των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004, κ. Αποστολία Παπαδαμάκη έκανε τη χορογραφία της παράστασης αλλά και τη σκηνοθεσία, μαζί με τον Λάμπρο Λιάθα. Στη χορωδία ξεχώριζε η νεαρή μεσόφωνος Μαρία Μηκίδου, κόρη της Ζωής Δεληγιαννίδην.

Συγχαρητήρια στα κορίτσια μας, αλλά και σε όλους τους συντελεστές.

ΟΡΦΕΑΣ, ΟΡΦΙΣΜΟΣ, ΟΡΦΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ

Επιμέλεια: Πασχάλη Α. Χριστοδούλου, δρ. Χημικού μηχανικού

Θ' ΜΕΡΟΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ Β' ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ π.Χ. ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΟΡΦΙΚΟΥΣ ΥΜΝΟΥΣ

Κορυφαίος ανάμεσα στους αρχαιότατους στογχαστές ήρισκεται ο Ορφέας, για τον οποίο σώζονται τρεις γενεαλογίες, που τον παρουσιάζουν ως μακρινό πρόγονο του Ομήρου [1].

A. ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΟΡΦΙΚΩΝ ΥΜΝΩΝ

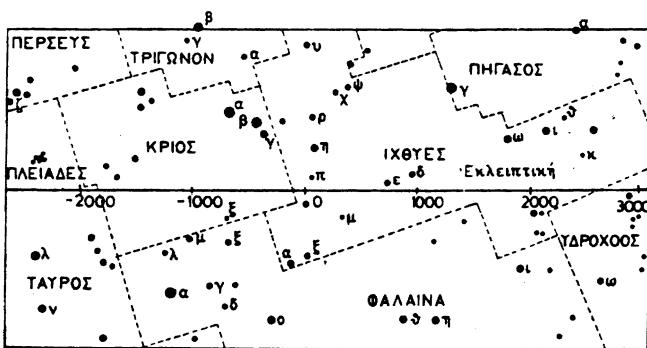
A. Οι Ορφικοί Ύμνοι μας δίνουν πληροφορίες για τις αστρονομικές γνώσεις των Ελλήνων κατά τη διάρκεια της Β' χιλιετίας, αλλά και πριν από αυτήν. Από τον στίχο του Ύμνου του Απόλλωνα μίξας χειμώνος θέρεος τ' ίσον ἀμφοτέροισιν (Ύμνος 34,21) [1] (αφού αναμείκεις τον χειμώνα και το θέρος εξίσου και τα δύο) προκύπτει ότι οι ύμνοι διατυπώθηκαν, όταν οι εποχές χειμώνας και θέρος είχαν ίση διάρκεια, δηλαδή γύρω στο 1366 π.Χ.

Από την άλλη πλευρά έχει αποδειχθεί ότι ο στίχος της Μητρός θεών ταυροφόρων ζεύξασα ταχύδομον ἄρμα λεόντων (ύμνος 27,1) (εσύ που ἔζευξες το ταχυκίνητο ἄρμα των ταυροφόρων λεόντων) και ο στίχος από τον ύμνο της Ρέας ή λίτις ταυροφόρος ἵερότροχον ἄρμα τιταίνει (Ύμνος 14, 2) [2] (η ταυροφόρος λέαινα που σύρει δρομέως το ιερότροχον ἄρμα), αναφέρονται στην εαρινή ισημερία και στο θερινό ηλιοστάσιο, όταν έλαβαν χώρα (αντίστοιχα) στα ζώδια - αστερισμούς Ταύρου και Λέοντα, το 1841 π.Χ.

Δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια των ετών 1841-1366 π.Χ.

1) οι εποχές θέρος και χειμώνας ήσαν πρακτικώς ίσες, μη διαφέροντας περισσότερο από 13 ώρες και

2) το σημείον γ (σημείο τομής της εκλειπτικής προς τον ορίζοντα) περνούσε μέσω περιοχών χωρίς λαμπρά άστρα, ώστε πρακτικά εισήλθε στον αστερισμό του Κριού το 1382 π.Χ. συμπερίλαβε ότι οι Ορφικοί Ύμνοι διατυπώθηκαν μεταξύ του 1841 και 1382 π.Χ. και, το πλέον πιθανό, στα έτη γύρω στο μέρος της περιόδου, δηλαδή στον 17ο αιώνα π.Χ., όταν το πρώτο σημείο γ δεν είχε εισέτει φιλάσσει τα ασθενή άστρα του αστερισμού του Κριού και δεύτερον οι εποχές χειμώνας και θέρος διέφεραν κατά τι περισσότερο από 6 ώρες.

Μετάπτωση των ισημεριών από το 3000 π.Χ. έως το 3000 μ.Χ.

B. ΗΛΙΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ, ΣΦΑΙΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

Οι Έλληνες κατά τους Ορφικούς χρόνους συνέλαβαν την ηλιοκεντρική ιδέα και απ' αυτούς την διανείστηκαν αργότερα οι Πυθαγόρειοι και ο Αρισταρχος.

Πράγματι, εγνώριζαν την σφαιρικότητα και την περιστροφή της γης, γιατί αναδεικνύεται οτι ο όρος «πόλος» που συντούμε στους στίχους του Ύμνου του Απόλλωνα:

πάντα πόλον ἀρμόξεις (34, 16-17) και

πάντα πόλον κιρνάς (34, 19) [1]

(εσύ τον κάθε πόλο εναρμονίζεις και τον κάθε πόλο συνδύάζεις), εννοεί τη γήινη σφαίρα από την οποία ορίζονται επίστης οι ζώνες: διάπυρος («έμπορον»), εύκρατος («μεσηγγείς») και ψυχρή («ψυχράς»). Αυτό προκύπτει από το απόσπασμα που διασώθηκε από τον Πρόκλο (εις Τίμαιον 38, 7)

χωρίς απ' άθανάτων ναίειν ἔδος, ή μέσος ἄξων
ἥλιον τρέπεται ποτινεύμενος, οὔτε τι λίνν.

ψυχρός ὑπέρ οκεανῆς, οὗτ' ἔμπυρος, ἀλλά μεσηγγός (χωρίς να ξέφευγει από τον τόπο διαμονής των θεών, όπου ο μέσος ἄξονας του ηλίου στρέφεται προσκλίνοντας, χωρίς να είναι πολύ ψυχρός πάνω από το κεφάλι, οὔτε διάπυρος αλλά εύκρατος).

Η φράση μέσος ἄξων ηελίου τρέπεται ποτινεύμενα σημαίνει την αλλαγή του ύψους του ήλιου, κατά το μεσουράνημα επάνω από διάφορους τόπους.

Εξάλλου, οι στίχοι από τον Ύμνο της Μητρός των θεών σκηπτούχε κλεινοί πόλου (σκηπτούχε του περίφημου ἄξονα) (27, 4) και ή κατέχεις κόσμοιο μέσον θρόνον, οὕνεκεν αὐτή γαῖαν ἔχεις (27, 5-6) (που κατέχεις τον κεντρικό θρόνο του κόσμου, γιατί εσύ την γη εξουσιάζεις) και ο στίχος από τον Ύμνο της Γης εἰλεῖται... φεύμασι δεινοῖς (περιστρέφεται... με τα ὄγρια ρεύματα) σημαίνουν ότι η γη είναι το κέντρο της ουρανίας σφαίρας, της οποίας ο ἄξονας περιστροφής ταυτίζεται με τον ἄξονα περιστροφής του κόσμου και καταλήγει εις το καλώς γνωστό («πασίγνωστο») (βόρειο) πόλο του ουρανού και ότι ο ουρανός περιστρέφεται γύρω απ' αυτόν τον ἄξονα.

Περαιτέρω, το γεγονός ότι οι Ορφικοί εδίδασκαν την ίση διάρκεια περιστροφής της γης και της ουρανίας σφαίρας, αναφέρεται σαφώς εις το απόσπασμα «διαθήκαι» του Αριστόβουλου, όπως διασώθηκε από τον Ευσέβιο («Ευαγγελικά», παρ. 13, 12), όπου ο Ορφέας λέγει στον Μουσαίο: Ίδοις γάρ ἐπ οστοιο πορείνς καὶ σφαίρος κίνημ' ἀμφί xθόνα περιτέλλει κυκλοτερής, ἐν ἵσῳ τε κατά σφέτερον κνώδακα.

Η κυριολεκτική σημασία αυτού του απόσπασματος είναι: «επειδή γνώριζε την πορεία των άστρων και την κίνηση της (ουρανίας) σφαίρας γύρω από τη γη, που είναι στρογγυλή και

περιστρέφεται γύρω από τον ίδιο άξονα».

Αυτά αναφέρονται στο πρώτο μέρος της ηλιοκεντρικής ιδέας, δηλαδή στη σφαιρικότητα και στην περιστροφή της γης.

Εξάλλου, από τον στίχο του Γυμνου στον Ήλιο μάστιγι λιγορῆ τετράδορν ἄρμα διώκων (8,19) (που ἔχεινάς το τέθριππο μ' ευλύγιστο μαστίγιο), και τους στίχους από τον Γυμνο της Γῆς (26,8-9) που αναφέρθηκαν προηγουμένως, προκύπτει ότι το άρμα των τεσσάρων εποχών του χρόνου, που ο ἥλιος ἐλκει, κατευθύνεται από τη γη.

Αυτή η ιδέα επαναλαμβάνεται στον Γύμνο της Ρέας-Γης, στον οποίο λέγεται «εξαιτίας σου (προς χάριν σου) ο Λέων (Θερινό ηγιοτσάτιο), που εφόνευσε τον Ταύρο (εαρινή ισημερία), οδηγεί και προχωρά το άρμα (του έτους), που έλκεται από τους (τέσσερις) ιερούς τροχούς (των εποχών). Εξυπακούεται συνεπώς ότι εξαιτίας της κίνησης της γης γύρω από τον ήλιο παρουσιάζονται οι τέσσερις εποχές.

Τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με τον στίχο του Ύμνου του Ηλιου[3] κόσμου τόν ἐναρμόνιον δρόμον ἔλκων (8, 9) (που έλκεις τον εναρμόνιο δρόμο του κόσμου), όπου «κόσμος» αποκαλείται η γη και «δρόμος» η εκλεπτική, σαφώς και ρητώς, στρατιώνεις όπι οι Ορφικοί δέχονταν τον ήλιο ως το κέντρο ἔλξης που γύρω από τη γη κινείται επί της εκλεπτικής.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι οι Ορφικοί δίδασκαν στους μύστες, επίσης, το δεύτερο μέρος της γηλιοκεντρικής θεωρίας, την κίνηση του κόσμου-γηρα γύρω από τον ήλιο και τη έκφραση «γηλιοκεντρικού σύστημα του κόσμου» είναι ορφικής προέλευσης. Απέδιδαν την κίνηση του κόσμου γύρω από τον ήλιο στην έλξη του, που ο Νεύτων διεπύπωσε 3.000 γρόνια αργότερα.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Από τα προηγούμενα αποδεικνύεται ότι οι Ορφικοί γνώριζαν το σφαιρικό σχήμα του ουρανού, όπως επίσης τους δύο πρώτους νόμους της φαινομενικής κίνησης της ουράνιας σφαλρας. Διέκριναν τους αστέρες α) σε «πυρόεντα», δηλαδή διάπυρους και β) στους επτά πλανήτες, γνωστούς με τα σημερινά τους ονόματα. Εισήγαγαν τους αστερισμούς του ζωδιακού κύκλου. Τα ονόματα των πλανητών και των αστερισμών, ειδικώς αυτά του ζωδιακού κύκλου, είναι ορφικά (όπως φαίνεται από την σύγκριση των κειμένων).

2. Καθόρισαν την εκλειπτική και ο όρος «δρόμος» που ο Αρχιψήδωρς χρησιμοποιεί στο έργο του «Ψαμμίτης» (4,5) για την εκλειπτική είναι ορφικής προέλευσης.

3. Ανέπτυξαν την Αστρολογία και ο Αγγαίος («Αργονωτικά» 210) ήταν αστρολόγος - αστρονόμος.

4. Καθόρισαν τη διάρκεια κάθε επογής.

5. Γνώριζαν ότι το διάχυτο φως, όπως επίσης το φως της αυγής και του λυκόφωτος, ωφείλετο στο γλιακό φως και στην παρουσία της ατμόσφαιρας.

6. Εισήγαγαν την ιδέα του αιθέρα, που γεμίζει το χώρο πέσοντας από την ατμόσφαιρα.

7. Δέχθηκαν την παρουσία ορέων στη σελήνη.

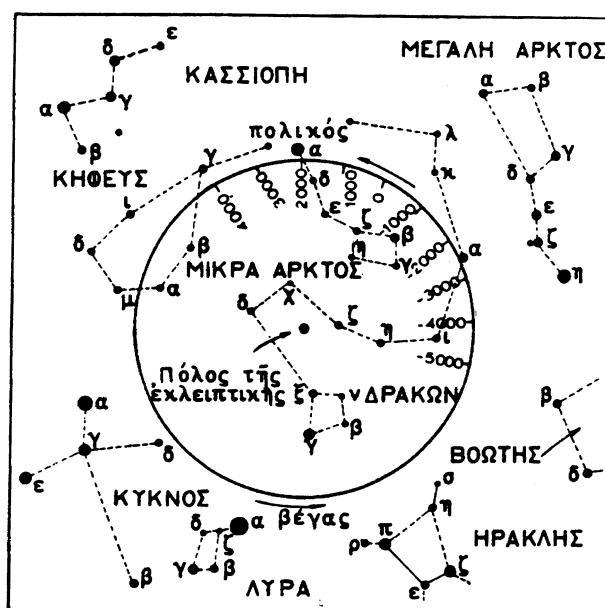
8. Χρησιμοποιούσαν ένα σεληνιακό ημερολόγιο, δώδεκα διαδοχικών μηνών της ίδιας χρονικής διάρκειας ο καθένας, οι οποίοι περιέλαμβανόταν μεταξύ δύο πλήρων πανσελήνων.

9. Δέχονται ότι όλα τα φαινόμενα κυρεφνώνται από τον παγκόσμιο νόμο που ρυθμίζει όλα όσα γίνονται στον ουρανό και στη γη και εξασφαλίζει τη σταθερότητα της ύπαρξης της γης [5].

10. Από τα «Λιθικά» (170-182) προκύπτει ότι εγνώριζαν τους φάχοντες.

11. Οι υπάρχουσες απόψεις στην ιστορία της Αστρονομίας, που αναφέρονται στην αποκαλούμενη προτεραιότητα των Αστροβασιλώνιων έναντι των Ελλήνων, για πολλούς από τους προαναθερμέντες λόγους πρέπει να αναχειρηθούν. Και

12. Οι απόψεις της προϊστορίας, σύμφωνα με τις οποίες οι αρχαίοι Έλληνες και οι κάτοικοι των νησιών του Αιγαίου δεν ήσαν ελληνικά φύλα, πρέπει επιτης να αναδεωρήθούν, επειδή η χρονολόγηση των Ορφικών Ύμνων μέσω αστρονομικών μεθόδων αποδεικνύει ότι οι εν λόγω Ύμνοι, ανεξάρτητα από το χρόνο της συγκέντρωσης και της καταγραφής των, κατά τη διάρκεια του θου αιώνα π.Χ., είχαν διατυπωθεί πολύ ενωρίτερα και μεταβιβάζονταν από γενέα σε γενέα μέσω των μυστών του Ορφισμού. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Hermans Diels στο έργο του «Fragmenta der Vorsokratiker» (Αποστάσματα των Προσωκρατικών) αναφέρει στο κεφάλαιο «Orpheus» σελ. 3, ότι οι αρχαίοι Έλληνες έγραφαν τις γνώμες τους και τις παρατηρήσεις τους σε πολύ λεπτές σανίδες. Αυτοί οι Ύμνοι ήταν το γνήσιο προϊόν των Ελλήνων που ζούσαν στη γύρω τους στα έβδη της 2ης χιλιετίας π.Χ. Καλλιέργησαν την παρατήρηση του ουρανού και έθεσαν τα θεμέλια των βασικών αστρονομικών αληθειών, ήδη από την πολύ αρχαία εποχή [2][3].

Μεταπτωτική τροχιά του Βόρειου Πόλου του ουρανού

ВІВЛІОГРАФІА

Χασάπη Κ., Η ελληνική Αστρονομία της Β' χιλιετίας π.Χ. κατά τους Οσύριούς Γυνους, διδακτορική διατριβή, Αθήνα 1967.

Παπαδίτσας-Λαδιά, Ορφικοί Ύμνοι, κείμενο, μετάφραση, σχόλια,
Β' έκδοση, Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

Περιοδικό «Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ», τεύχος 160 [1], τεύχος 150 [2], τεύχος 160 [3], τεύχος 140 [4], τεύχος 180 [5]

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Τα τρένα της Αλεξανδρούπολης

Γράφει ο Ζαφείρης Αλεξιάδης

Το σημερινό άρθρο αναφέρεται στην απόλυτη σχέση σιδηροδρόμου και Δεδέαγατς. “Ἐν ἀρχῇ ἦν... ὁ ἀτμός”, σημειώνει ο Σαράντος Καργάκος. Όταν το 1872 συστήθηκε σιδηροδρομική εταιρεία με την επωνυμία Société imperiale des chemins de fer la Turquie Europe (Αυτοκρατορικοί σιδηροδρόμοι της Ευρωπαϊκής Τουρκίας), ύστερα από συμφωνία μεταξύ του Αυστροεβραίου τραπεζίτη Φον Χιρς και της Σουλτανικής κυβέρνησης, ιδρύθηκε και η μελλοντική ανάπτυξη του Δεδέαγατς. Η ιστορική πόλη Αίνος δεν προσφερόταν οικονομικά.

Το Μάιο του 1871 είχε αρχίσει η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Αδριανούπολεως-Δεδέαγατς όπως και οι άλλες δύο, Αδριανούπολεως-Φιλιππούπολεως και Αδριανούπολεως-Κωνσταντινούπολεως. Την κατασκευή είχε αναλάβει ο εργολάβος Mosyo Vitalis, ο οποίος και ολοκλήρωσε το έργο μέσα στον επόμενο χρόνο.

Το γεγονός αυτό αποτέλεσε τον κυριότερο παράγοντα εξέλιξης του Δεδέαγατς, από ένα μικρό αλιευτικό οικισμό, σε επίνειο της ευρύτερης θρακικής ενδοχώρας. Σε συνδυασμό μάλιστα με το λιμάνι και τις θαλάσσιες εμπορικές συγκοινωνίες η πόλη γρήγορα αναπτύσσεται.

Ενδεικτική της ανάπτυξης είναι η ίδρυση ως το 1909 προξενείων από όλες τις μεγάλες δυνάμεις, όπως Βρετανίας, Αυστορογγαρίας, Γερμανίας, αλλά και της Γαλλίας, Ελλάδας, Ιταλίας, Περσίας, Ρωσίας.

Συγχρόνως εκπροσωπούνται στο Δεδέαγατς, μεγά-

Βαλκανικού χώρου, προσείλκυσε γρήγορα κατοίκους από τις γύρω περιοχές. Το 45% των πρώτων οικιστών προερχόταν από την Αίνο, το 35% από τη Μάκρη, τη Μορόνεια και τη Σαμοθράκη και το υπόλοιπο 20% από τον ευρύτερο χώρο της Α. Θράκης και της Μακεδονίας.

Ο σχεδιασμός της αναπτυσσόμενης πόλης, βασίστηκε σε ρυμοτομικό σχέδιο που εκπόνησε το μηχανικό του Ρωσικού στρατού, που έφτασε ως εδώ, κατά τον Ρωσοτούρκικό πόλεμο του 1877-78 και στρατοπέδευε στην περιοχή της Μαΐστρου.

Ο νταμπός
της Αδριανούπολης

λοι ασφαλιστικοί οίκοι του εξωτερικού, όπως η Deutcher Lloyd des Berlins, La patrie, Lloyd's Anglais Mannheim, η Aachen & Munchen, η Commercial Union, η London & Lancashire, η Northen, η Societe generale d'assurances Ottomane.

Μαζί με τα ανωτέρω, συγκεντρώθηκαν στο Δεδέαγατς σε μικρό χρονικό διάστημα, υπάλληλοι και τεχνικοί των Ανατολικών Σιδηροδρόμων που αποτέλεσαν τον πυρήνα των ξένων παροικιών.

Ως κέντρο που επηρέαζε το εμπόριο του ευρύτερου

Ταυτόχρονα σχεδόν με τη σιδηροδρομική γραμμή χτίζεται η αξιόλογη βιομηχανική μονάδα του αλευρόμυλου, από τον έμπορο σιτηρών Γεώργιο Δ. Πρωτόπαπα. Η σύνδεση του εργοστασίου με το σιδηροδρομικό δίκτυο γίνεται μέσω δύο γραμμών, για τον άνετο εφοδιασμό του, με σιτηρά αλλά και για τη διοχέτευση της παραγωγής του σε άλευρα και ζυμαρικά προς όλη τη Βαλκανική.

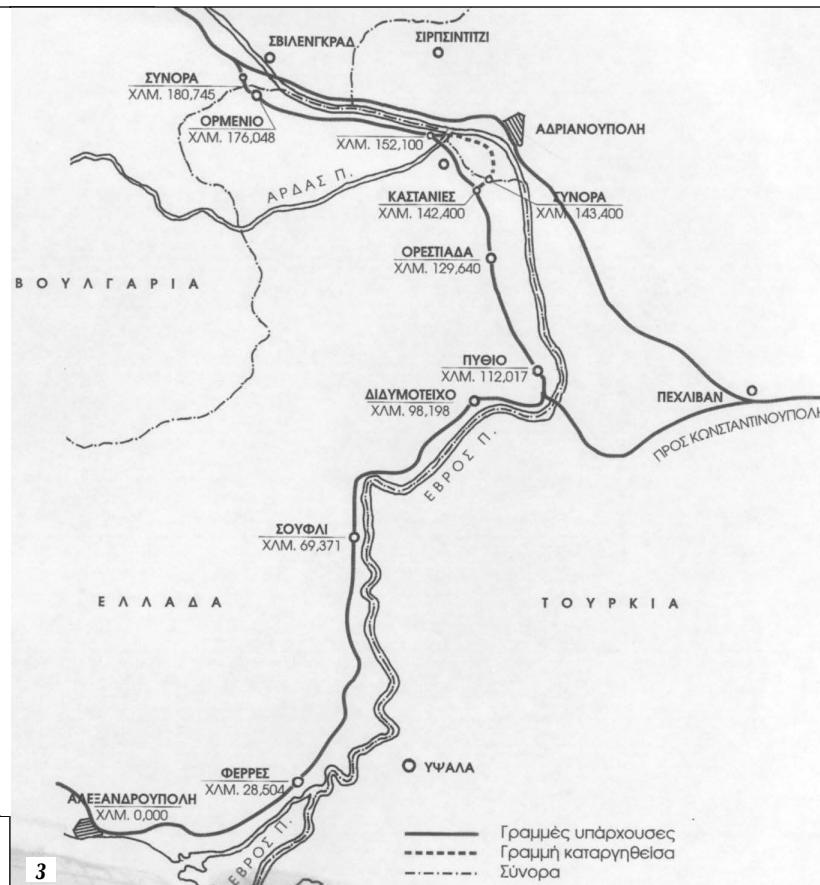
Τότε χτίζεται και τίθεται σε λειτουργία και ο Φάρος.

Με το τμήμα της γραμμής του σιδηροδρόμου Αλεξανδρούπολης-Σβίλενγκραδ (στη δεξιά όχθη του ποταμού Έβρου) μήκους 185 χλμ., ενώνεται στο ύψος του Πυθίου η γραμμή Κωνσταντινούπολεως-Σβίλενγκραδ.

Με τη συνθήκη της Λοζάνης (24 Ιουλίου 1923) το δίκτυο των Ανατολικών σιδηροδρόμων διαιρείται

1. Σαρ. Καργάκος: *Αλεξανδρούπολη, Μια νέα πόλη με παλιά ιστορία*, Αθήνα 2000, σελ. 74.

Δεδέαγατς (Αλεξανδρούπολη)	0,000 χλμ.
Φερετζίκ (Φέρρες)	28,504
Μουρχαμπτή (Πέπτολος)	39,956
Τυχερο	50, 318
Λαγίνα	58,059
Σουφλί	69,317
Μάνδρα	77,175
Λάβαρα	83,712
Καραμπεϊλ (Αμόριο)	89,119
Ντεμότικα (Διδυμότειχο)	98,198
Πραγγή	104,450
Πετράδες	107,550
Ελληνοτουρκικά σύνορα (προς Κων/πολη)	280,952
Κούλελι Μπουργκάζ (Πύθιο)	112,017
Χειμώνιο	123,010
Κάραγατς (Ορεστιάδα)	129,640
Ν. Βύσσα	137,951
Ελληνοτουρκικά σύνορα (είσοδος τριγώνου Κάραγατς)	143,440
Εντίρνε (Αδριανούπολη)	148,045
Ελληνοτουρκικά σύνορα Τσερμέν (Ορμένιο)	150,576
Ελληνοβουλγαρικά σύνορα	176,048
Μουσταφά πασά (Σβιλενγκραδ)	180,745
	185,000

στα δύο, στο Ελληνικό τμήμα με έδρα την Αλεξανδρούπολη και το Τουρκικό με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Το βόρειο τμήμα του Σβιλενγκραδ είχε ήδη εγκατασταθεί από την εταιρεία.

Από το 1926, μετά από συμφωνία με το Ελληνικό Δημόσιο, το τμήμα της γραμμής Αλεξανδρούπολης-Ορμενίου εκχωρείται από τους Ανατολικούς σιδηροδρόμους στη νεοσύστατη εταιρεία «Γαλλοελληνική Σιδηρόδρομοι» (ΣΓΕ), με την ονομασία Compagnie Frango-hellenique de chemin de fer (C.F.F.H.) η οποία είχε έδρα το Παρίσι. Στην Αλεξανδρούπολη είναι ακόμα γνωστά τα ονόματα των Γάλλων υπηκόων Νταλουζώ, Φοντέν, Σκαναθή, Περιερόν, που υπηρέτησαν ως υπάλληλοι στην εταιρεία.

Η εταιρεία κατακερματίστηκε σε μικρά εθνικά τμήματα, αφού χαράχθηκαν νέα εθνικά μετά τους Βαλκανικούς και τον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο. Η γραμμή χάνει τον ιστορικό και φυσικό της ρόλο, με αρνητικές συνέπειες για την Αλεξανδρούπολη και το

εμπόριο της, καθώς η γραμμή αυτή εξυπηρετεί πλέον τις τοπικές ανάγκες της ενδοχώρας του Έβρου.

Με τη σύμβαση της 7ης Μαΐου 1954, ο παρέβριος σιδηροδρόμος αγοράστηκε από το Ελληνικό δημόσιο σε κατάσταση πλήρους εγκατάλειψης, και ενσωματώθηκε στους ΣΕΚ. Για να μπορεί να δεχτεί φορτία ανά άξονα τροχών, των τρένων των ΣΕΚ, χρειάστηκε η ανακατασκευή της γραμμής και του έρματός της σε όλο το μήκος της.

Η παρέβριος σιδηροδρομική γραμμή παρουσιάζει μια ιδιότυπη ιδιομορφία. Σε ένα τμήμα και σε μήκος 7,2 χλμ. τα Ελληνικά τρένα περνούσαν στο Τουρκικό έδαφος, δυτικά του Έβρου ποταμού, στην περιοχή Αδριανούπολεως-Κάραγατς και επανέρχονταν στο Ελληνικό έδαφος από τη γέφυρα του ποταμού Αρδα. Άλλα και οι Τουρκικοί σιδηροδρόμοι με κατεύθυνση προς την Αδριανούπολη, εισέρχονταν στο Ελληνικό έδαφος από τη γέφυρα του Πυθίου και κινούνταν επί της Ελληνικής γραμμής ώσπου να ξαναμπούν στο τουρκικό έδαφος.

Αργότερα και οι Τούρκοι (1971) και οι Ελληνες (1975) έκαναν νέα χάραξη της γραμμής των, ώστε τα τρένα τους να κινούνταν μέσα στο εθνικό τους έδαφος.

ΠΗΓΕΣ

1. Τα τρένα στο βορειοελλαδικό χώρο (1871-1945), Καλεμκερή Χρ.-Παπαδημητρίου Δημ., εκδόσεις REPROΤΙΜΕ (φωτ. 2, 3).
2. Αθαν. Κ. Κριτού: Αλεξανδρούπολη, Η εκατοντάχρονη ιστορία της, 1878-1978.
3. Θεόδωρος Ορδουμποζάνη, Προκτήτωρ Πόλις, Ταξίδι μνήμης στην πρώιμη Αλεξανδρούπολη, 2006.
4. Της Αλεξανδρουπόλεως, Μ. Μπολιάκης - Γ. Ξανθούλης. Εκδόσεις Κοστανιώτη, 1997.

Σε μας τους μεγάλους στην ηλικία το τρένο έχει αφήσει εικόνες και συγκινήσεις δυνατές. Η φυσιογνωμία του τρένου εκείνου, ήταν άλλη, διαφορετική από τη φυσιογνωμία του σημερινού, με τις τεράστιες εντυπωσιακές απομονωσές του, τα γραφικά βαγόνια, τους ανθρώπους του, τους ταξιδευτές του. Σήμερα το τρένο το αναταγωνίζονται, το αυτοκίνητο και το αεροπλάνο. Είναι επίσης κατανοητό ότι το τρένο δεν μπορούσε να παραμείνει σαν κι αυτό των παιδικών μας χρόων. Εξελίχθηκε, έγινε ταχύτατο, έγινε εξαιρετικά άνετο. Εξακολουθεί και σήμερα να φέρνει, όχι «τοπάκια και γλυκά πορτοκαλάκια» (αυτά τα φέρουν οι νταλίκες) αλλά αγαπητά πρόσωπα και προσκυνητές, όπως εμάς, στον τόπο που γεννηθήκαμε, στην Αλεξανδρούπολη.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

*Ι*α το διπλανό γείτονα, που δεν είχε κόρη, οι κανταδόροι ήταν ενοχλητικοί. Για τους απέναντι, ζήλια και κρυφό παράπονο, γιατί δεν τους προτίμησαν, αλλά για την κυρία Ευγενία ήταν το χαρμόσυνο μήνυμα, να ετοιμάσει την κόρη της, για το χορό του Ήσαΐα.

Μετά την κατοχή και τον εμφύλιο πόλεμο, μιλάμε για τις αρχές του 1950, ο κόσμος άρχισε να ξεθαρρεύει και η πόλη δειλά-δειλά να βρίσκει τον παλιό καλό εαυτό της.

Φυσικά, οι νέοι της εποχής (όπως και σε κάθε εποχή) έχουν τα ξεσπάσματα, τις παρορμήσεις, τις αναζητήσεις, την ανάγκη να εκφράσουν τα αισθήματα, που ξεχειλίζουν, από την ορμή της νιότης. Τα κέντρα ψυχαγωγίας ανύπαρκτα. Κάποιοι χοροί Σωματείων από χρόνο σε χρόνο σφράγιζαν το γεγονός της χρονιάς. Ο καθημερινός περίπατος, το πάνε-έλα, από το καφενείο του Κολοζώφων την Παιδαγωγική Ακαδημία, και ο κινηματογράφος αποτελούσαν τη βασική ψυχαγωγία της νεολαίας.

Η καντάδα ήταν μέρος και τρόπος έκφρασης των ερωτευμένων, σε εποχές που οι συνθήκες επέβαλλαν περιορισμούς στην επικοινωνία των νέων και κυρίως στις κοπέλες όταν άρχιζαν "οι φουσκοδεντριές". Παρέες κανταδόρων περιερχόταν τις γειτονιές και συναγωνίζόταν στην επιλογή τραγουδιών και την επιδειξη κρυφών καλλίφωνων ταλέντων. Μάλιστα, οι κανταδόροι που συνοδεύονταν από όργανο, κιθάρα ή ακορντεόν, έκαναν εξαιρετική εντύπωση. Στις απάνεμες βραδιές, που η χρυσαφένια πανσέληνος ανηφό-

ριζε από μεριά της Αίνου, εικόνα και ήχος έσμιγαν, με αλησμόνητο ρομαντισμό. Πλούσιο ρεπερτόριο, από αλησμόνητα τραγούδια καντάδας, που μιλούσαν κατευθείαν στις καρδιές των ερωτευμένων και τις ψυχές των ανθρώπων, που χάθικαν δυστυχώς.

**"Ξύπνα δαχτυλιδόστομη,
καρδιές όπου μαραίνεις..."**

Η παρέα των κανταδόρων, που θα σας διηγηθώ, για συνοδευτικό όργανο είχε τη φυσαρμόνικα. Η κιθάρα για τη μετακατοχική περίοδο ήταν είδος πολυτελείας. Αυτό το παρεξηγημένο οργανάκι, όσο παράξενο και αν σας φαίνεται, στα χέρια επιδέξιου εκτελεστή, έκαμψε καλύτερη δουλειά και από το ακορντεόν.

— Απόψε θα πάμε σε τρία σπίτια: Άλη-μπεη, τσιμεντένια και θα τερματίσουμε στης Μαρίνας στην Καλλιθέα.

Διαλέγανε τις ακροίες περιοχές και αφήνανε το πιο μακρινό σπίτι για περισσότερο χρόνο.

**"Το παραθύρι σου άνοιξε,
ρίξε μου μια γλυκιά μαπιά..."**

...και η Μαρίνα το άνοιξε, σιγά-σιγά και διακριτικά, πήρε και έδωσε το μήνυμα και όλη τη νύχτα φτερούγιζε η καρδιά της από χαρά. Στο διπλανό δωμάτιο η μαμά της, η κυρία Ευγενία, έκαμψε τον "Ψόφιο κοριό", αλλά από μέσα της, είχε χαρά μεγάλη, γιατί το να σε κάνουν καντάδα για την κόρη

σου, για εκείνη την εποχή, αποτελούσε τιμή. Νάσου και ο κυρ Σπύρος από δίπλα της, που ενοχλημένος, τη ρωτάει:

– Τι συμβαίνει, βρε γυναίκα; Ξημέρωσε και μας κελαγδούν τα πουλιά;

– Δεν ξημέρωσε, αλλά τα πουλιά κελαγδούν και μας δίνουν το μήνυμα, για να ετοιμάσουμε σιγά-σιγά την κόρη μας για το χορό του Ησαΐα.

– Καλά, άσε με τώρα να κοιμηθώ, γιατί το πρωί έχω δρομολόγιο.

Όλη τη νύχτα, η μαμά Ευγενία δεν έκλεισε μάτι. Σκηνοθέτησε όλο το σενάριο του γάμου, στάθηκε μπροστά στην κόρη της και την καμάρωνε με το νυφικό, αχόρταγα. Ξύπνησε με τα λαλήματα του πετεινού, ενώ δεν κοιμήθηκε καθόλου, ένοιωθε όμως ανάλαφρη, σαν περδίκι από τη χαρά της.

Το ίδιο και ο κυρ Σπύρος έφτιαξε το δικό του σκηνικό και στάθηκε την ώρα του χωρισμού, πριν τη συνοδεύσει για την εκκλησία. Σεμνά φίλησε το χέρι του μπαμπά της η Μαρίνα, ζητώντας τον συγχώρεση, αν ποτέ τον στενοχώρησε.

Και εκείνος, βαριά συγκινημένος, της έτεινε το χέρι με το πουγκί και της είπε:

– Αυτά μπόρεσα να μαζέψω, κόρη μου, σου τα δίνω από καρδιάς, με την ευχή μου να τα αβγατίσεις.

Τα τελευταία λόγια δεν μπόρεσε να τα αφθρώσει, γιατί τον πήραν τα κλάματα και μέσα από τα αναφίλτρα, πετάχτηκε στον ύπνο του και τρόμαξε τη γυναίκα του.

– Σπύρο, ξύπνα, τι έχεις, κλαις;... Σε βρήκε εφιάλτης;...

– Μακάρι να ξανάρθει τέτοιος εφιάλτης. Άσε, βρε γυναίκα, θα σου εξηγήσω άλλη φορά.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Γιαννά Χριστίνα	100.00 €
Εις μνήμην του συζύγου της Νίκα Γιαννά	
Γιαννικάη-Μαγάφα Ερήνη	100.00 €
Εις μνήμην των γονέων της	
Γραμμενίδου-Ράπτη Όλγα	100.00 €
Εις μνήμην των γονέων της	
Δροσίδης Φάνης	100.00 €
Εις μνήμην των σφαγιασθέντων κατά τον εμφύλιο γονέων και αδελφών του	
Ζαρκάδη Ραλλού	200.00 €
Εις μνήμην του ανεψιού και αναδεκτού της	
Αντώνη Γλυκή	
Ιωαννίδης Απόστολος	200.00 €
Εις μνήμην των γονέων του Θεόπης & Κυριάκου	
Ιωαννίδου - Φύλη Αθανασία	100.00 €
Στη μνήμη της μπέρας της Ευγενίας Ιωαννίδου	
Καράμπαλης Βασιλείος	50.00 €
Στη μνήμη των γονέων του Χρήστου και Μυρσίνης	
Καράμπαλη - Κριτού Δέσποινα	50.00 €
Στη μνήμη των γονέων της Κριτή και Μυρσίνης	
Καραπιτέρης Γρηγόρης	150.00 €
Εις μνήμην του πατέρα του Ιωάννη	
Κατσανέβας Θεοδώρος	100.00 €
Εις μνήμην του πατέρα του Κωνσταντίνου,	
Αερολιμενάρχη Αλεξ)πόλεως	
Λιανίδης Ιωάννης	150.00 €
Εις μνήμην της λατρευτής του συζύγου Ελπίδας	
Μανιάς Ντίνος	100.00 €
Εις μνήμην του αδελφού του Ρένου	
Πατσούκα-Γιαννούτσου Ευγενία	50.00 €
Εις μνήμην του αδελφού της Γεωργίου Πατσούκα	
Σχίζογλου-Μιχαηλίδου Δέσποινα	30.00 €
Εις μνήμην του πατέρα της Κώστα Σχίζογλου	
Φανφάνη-Στούρα Χρύσα	100.00 €
Εις μνήμην των γονέων της	
Χόππηρη Μαίρη	10.00 €
Εις μνήμην του συζύγου της	
Χριστοδούλιδου-Χατζηανδρέου Αργυρώ	100.00 €
Εις μνήμην του αδελφού της Σοφοκλή	
(Λάκη) Χριστοδούλιδη	

Έτσι ξημέρωσε η βραδιά. Το πρωί σούσουρο στη γειτονιά. Ο διπλανός, ο αγροίκος γείτονας, αποπήρε τους κανταδόρους και τους ξαπέστειλε να πάνε πιο πέρα.

Η διπλανή γειτόνισσα προσποιήθηκε ότι χάρηκε και της ευχήθηκε καλό αρραβώνα. Η απέναντι, από τη ζήλεια της δεν άνοιξε παράθυρο ακόμα, όπως συνήθιζε κάθε πρωί.

Κάπως έτσι ήταν τότε στη δική μας εποχή της νιότης. Τώρα χτυπάει η κόρνα έξω από το σπίτι και αντί να ανοίξει το παραθυρόφυλλο, για να φανεί η καλή, ανοίγει η πόρτα του αυτοκινήτου. Οι γονείς είναι κουμπωμένοι: Πώς θα πάνε, πώς θα γυρίσουν, αγωνία με τον εφιάλτη, για τα τροχαία. Πού θα πάνε και με ποιους, τα σκονάκια, τα σφηνάκια, τα ναρκωτικά, πταίρουν και δίνουν. Οι γονείς αφουγκράζονται, ώσπου να ακούσουν το κλειδί να ανοίγει η πόρτα. Αγωνία, στενοχώρια, να, το άγχος, το στρες, κατά πώς το λένε αμερικάνικα.

Τότε, στα δύσκολα χρόνια της ανασυγκρότησης, η καντάδα για τους γονείς ήταν ο προάγγελος για ευχάριστο γεγονός που βρισκόταν "καθ' οδόν". Τώρα, στη σημερινή κοινωνία της αφθονίας, της σπατάλης, της ρεμούλας, της θηλικής κατάπτωσης, ο γάμος έγινε είδος "en ανεπαρκεία" και τα διαζύγια πηγαίνουν σύνεφο.

Αγαπητοί μου αναγνώστες, συμπολίτες, δημότες και ετεροδημότες, προσπάθησα να σας μεταφέρω νοερά στο τότε, στο... "αν παρήλθον οι χρόνοι εκείνοι", και ίσως να το συγκρίνω με το τώρα.

Καληνύχτα σας

(Τα ονόματα είναι φανταστικά)

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Αγγελίδης	Νικόλαος	20.00 €
Αλεξιάδης	Ζαφείρης	25.00 €
Αναγνωστού	Ηρακλής	50.00 €
Ανεμιδῆς	Νικόλαος	50.00 €
Ανεμιδού	Ζαχαρούλα	100.00 €
Ανώνυμος		25.00 €
Ανώνυμος		50.00 €
Βαλαβάνη-Μυλωνά	Κούλα	50.00 €
Βράνης	Απόστολος	100.00 €
Γαλάνης	Αθανάσιος	20.00 €
Γιασεμάκης	Θεόδωρος	50.00 €
Γρηγοριάδου-Μέντζα	Μαρία	100.00 €
Δροσίδου	Δάφνη	20.00 €
Ελευθεριάδου	Αλεξάνδρα	40.00 €
Θανάσουλα	Χρυσούθεα	200.00 €
Καραμανή	Μαρία	50.00 €
Κοψίδης	Κούλης	20.00 €
Κωτούλα-Παρδή	Σοφία	50.00 €
Λιβιεράτου	Χρυσάνθη	20.00 €
Λιμπόπουλος	Αναστάσιος	100.00 €
Λιμπόπουλος	Ευθύμιος	100.00 €
Λουκάτου	Μαρία	50.00 €
Λυραντζοπούλου	Αναστασία	30.00 €
Μασούρας	Χάρης	85.00 €
Μηνοπούλου	Σοφία	100.00 €
Μισαρίδης	Χαράλαμπος	35.00 €
Μπάστα	Ελένη	70.00 €
Μπατζαλής	Χρήστος	30.00 €
Νικολαΐδης	Ανέστης	50.00 €
Παπαδημητρίου-Τακουρίδου	Λευκοθέα	100.00 €
Παπαδόπουλος	Δημητρίος	40.00 €
Παπαπάτης	Κώστας	150.00 €
Προκοπίου	Αριστείδης	20.00 €
Ρορώτου-Πούλου	Κασσάνδρα	35.00 €
Ρουσαρίαν	Ματθίλδη	20.00 €
Σοϊμούρη	Γιώτα	25.00 €
Σταυριανίδης	Θεόδωρος	50.00 €
Συναχείρη-Πάντσου	Λυδία	20.00 €
Τερζήδης	Κύρος	50.00 €
Τρικούπη-Χόνδρου	Άννα	35.00 €

ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΑΤΑΞΙΕΣ

*Η μεγάλη σφαγή**Γράφει ο Σταύρος Ζαφειρόπουλος*

Αν θυμάμαι καλά, ήταν το έτος 1959. Τέλος Φεβρουαρίου, αφού είχαμε ήδη τελειώσει τους γραπτούς διαγωνισμούς Α' εξαμήνου. Τόπος που εξελίχθηκε το περιστατικό ήταν ο κινηματογράφος ΗΛΥΣΙΑ και ημέρα Πέμπτη, ημέρα αλλαγής της ταινίας, όπως συνέβαινε εκείνη την εποχή. Δεν θυμάμαι τον τίτλο της ταινίας, θυμάμαι, όμως, ότι το έργο ήταν «καυμπόικο», όπως λέγαμε τότε, με πρωταγωνιστές μεγάλους ηθοποιούς εκείνης της εποχής και συμμετοχή Ινδιάνων. Η φαντασία μας κάλπαξε.

Την ταινία την είχαμε «τσεκάρει» από τις εικόνες στο «προσεχώς». Αποφασίσαμε να πάμε στην πρώτη προβο-

στα από την πλατεία είχαν ανέβει επάνω. Ένας ενθουσιασμός αιωρείτο από την επικείμενη δράση του έργου. Προλάβαμε κάπου, διά της βίας, να σταθούμε όρθιοι, διότι δεν υπήρχε κάθισμα ούτε για δείγμα.

Από τα πρώτα λεπτά της εξέλιξης της ταινίας υπερβολικός ενθουσιασμός από το κοινό του εξώστη, ο οποίος συνοδευόταν από χειροκροτήματα και ποδοβολητά και που όσο περνούσε η ώρα γινόταν πιο συχνά και πιο έντονα, προκάλεσε τις διαμαρτυρίες των θεατών της πλατείας.

Ένας υπάλληλος του κινηματογράφου και ένας χωροφύλακας, στο πρώτο διάλειμμα, ανέβηκαν επάνω για να κάνουν συστάσεις για ηρεμία και ησυχία.

Με την αρχή του δεύτερου μέρους, αφού η ηρεμία κράτησε για λίγο, άρχισε σιγά σιγά να φουντώνει ο ενθουσιασμός, σε διάρκεια και ένταση πολύ περισσότερη και πιο ενοχλητική για τους κάτω. Ως φαίνεται, οι συστάσεις των αρμοδίων έπεσαν στο κενό, σε «ώτα μη ακουόντων».

Η ατμόσφαιρα ήταν κάτι παραπάνω από αποπνικτική. Ο Αλέκος, ο Γιώργος, και εγώ, στο δεύτερο διάλειμμα, τρέζαμε και ανοίξαμε ένα παράθυρο - μπουκαπόρτα που έβλεπε προς την αυλή του Γυμνασίου, για να μπει λίγος καθαρός αέρας. Δευτερόλεπτα, και από το άνοιγμα του παράθυρου διακρίναμε τον χωροφύλακα, μέσα στο αχνό φως, να ανεβαίνει με βήμα ταχύ τα σκαλιά του Γυμνασίου μας.

Ο σκοπός της επίσκεψής του προφανής. Αμέως και οι τρεις μας αναστατωμένοι και με «στεντόρεια φωνή», στρεφόμαστε στους υπόλοιπους και τους λέμε αυτό που είδαμε, ορμώντας προς την έξοδο. Λίγοι μας ακολούθησαν. Οι περισσότεροι δεν έδωσαν καμιά σημασία: ίσως δεν μας άκουσαν λόγω της έντονης φασαρίας που κυριαρχούσε ή δεν πίστευαν ότι θα ανέβαιναν επάνω καθηγητές, επειδή ο εξώστης αυτός εθεωρείτο ασύλιτος.

Κατεβήκαμε με απίστευτη ταχύτητα τα σκαλιά του κινηματογράφου, διασκορπίζόμενοι εδώ και εκεί. Εμείς, οι τρεις, κρυφτήκαμε πίσω από το περίπτερο που υπήρχε στη γωνία του παραπτήματος. Δεν απομακρυνθήκαμε, όπως ήταν το πιο φρόνιμο και λογικό, αλλά παραμείναμε εκεί, αφού μας έτρωγε η περιέργεια τι θα επακολουθήσει.

Το τι έγινε τα επόμενα λεπτά δεν περιγράφεται. Δειλά-δειλά βγάζουμε τα κεφάλια μας από το περίπτερο και βλέπουμε να εφορμούν 4-5 καθηγητές από τους οποί-

Έργο του Ν. Ανδρεάκου από το άλμπουμ PAINTING AND GRAPHIC ARTS IN THE CINEMA DEUTSCHE FILMMUSEUM FRANKFURT
AM MAIN (Λη Βαν Κλιφ στην ταινία Days of Wrath).

Γιγαντοαφίσα για τον κινηματογράφο ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ, 19/2/1968)

λή, 5-7. Την ημέρα εκείνη είχαμε μάθημα, 4 με 5 στο φροντιστήριο του Θωμά Κεσκινίδη. Φύγαμε λίγο καθυστερημένα και τρέχοντας με μεγάλη προφύλαξη, κρύβοντας τα καπέλα μέσα στα παλτά μας, μπήκαμε στην αίθουσα και κατευθυνθήκαμε στο συνήθη χώρο του κινηματογράφου, τον εξώστη. Η ατμόσφαιρα ανήσυχη και τεταμένη. Πολύ κόσμος συνωστίζονταν. Πολλοί μάλι-

ους οι τρεις ανέβηκαν στον εξώστη του κινηματογράφου και οι δύο παρέμειναν κάτω, «συνεπικουρούμενοι» από τον επιστάτη του Γυμνασίου.

Πολλοί μαθητές συνελήφθησαν επάνω στον εξώστη, χωρίς να προλάβουν να αντιδράσουν, αρκετοί, κατεβαίνοντας τα σκαλιά, συνελήφθησαν από τους καθηγητές που τους περίμεναν και μερικοί, την ώρα που νόμιζαν ότι το «έσκασαν». Αρκετοί γλίτωσαν τη σύλληψη. Από αυτούς, άλλοι είχαν την ιδέα να κατέβουν στην πλατεία και να κρυφτούν ανάμεσα στο πλήθος των θεατών και άλλοι πήδησαν από τα παράθυρα - μπουκαπότες έξω στο δρόμο. Ευτυχώς, δεν είχαμε παρά μόνο ένα θύμα, με έναν ελαφρό τραυματισμό στο χέρι. Κάποιοι μέσα στην απελποσία και το φόβο της σύλληψης πήδησαν στον ακάλυπτο χώρο του θερινού «ΕΛΛΗΝΙΣ».

Την επόμενη ημέρα το γεγονός αυτό ήταν θέμα συζήτησης όχι μόνο στους μαθητές και μαθήτριες του Γυμνα-

σίου, αλλά και σε ολόκληρη την τότε μικρή μας πόλη. Μετά από πολύτιμα και πολυήμερα συμβούλια των καθηγητών, ανακοινώθηκαν οι αποβολές και επειδή οι τιμωρήθηκαν ήταν πολύ περισσότεροι από κάθε άλλη φορά, αποβάλλονταν ομαδικά, για να μην διαταραχθεί η λειτουργία του σχολείου.

Παρ' όλα αυτά, το να πηγαίνουμε κρυφά στον κινηματογράφο συνεχίστηκε και τις επόμενες χρονιές. Το απαγορευμένο είναι πάντα «γλυκό». Απόδειξη του γεγονότος αυτού είναι ότι, μετά από δύο χρόνια που η απαγόρευση χαλάρωσε ή απόνισε, δεν είχαμε και τόσο μεγάλο πάθος ή μεράκι για να παρακολουθήσουμε κάποια ταινία. Βέβαια, και οι απαγορεύσεις είχανε το γούστο τους, γιατί δίνανε τότε ένα πιο ζωηρό χρώμα στη ζωή μας την εποχή εκείνη.

Όπως λέει και κάποιος σοφός, «οι απαγορεύσεις είναι για να τις παραβαίνουμε».

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

**Φωτογραφία του δεν
θρέθηκε...**

αφιερωμένο ολοκληρωτικά στην «αφεντιμουστουνάρα του» θα έλεγα, αλλά δεν το λέω σα καθηγητής μου που ήταν δεν πάει αυτή η έκφραση, ένα αρθράκι όμως του ανήκει.

Βρισκόμαστε στη χρονιά '49-'50. Α' τάξη Γυμνασίου. Οι καθηγητές ήταν τότε για μας, τα 12χρονα συνεσταλμένα, λίγο δειλά παιδιά (έργο του πολέμου που προηγήθηκε), κάτι το εξωπραγματικό. Τους φοβόμασταν, τους σεβόμασταν, τους θαυμάζαμε και πολλούς και τους αγαπούσαμε, γιατί ήταν καλοί, και άλλους τους «αγαπάμε» γιατί μας έπιανε βλέπεις καριά φορά και το «σύνδρομο της Στοκχόλμης», που λένε, «ταύτιση του θύματος με τον θάντη», αφού δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς.

Αυτός ο καθηγητής των Μαθηματικών ήταν κάτι το ξεχωριστό. Ψηλός, έτσι τον θυμάμαι τουλάχιστον, γεμάτος, μ' ένα κεφάλι λίγο δυσανάλογα μεγάλο για το σώμα, μάτια που θα ήθελες να αποφύγεις το βλέμμα τους, χείλη σφιγμένα, έκφραση οργής, θυμού, υπεροψίας (εγώ είμαι εδώ και σας κρατάω εσάς όλους εδώ στο χέρι μου, με δικαιώματα ζώντες και θανάτου πάνω σας) και κείνη η φαλάκρα που γυάλιζε και τον έκανε να ξεχωρίζει από μακριά.

Ο φοβερός και τρομερός κ. Μουζάκης

Γράφει η Άρτεμη Τουφεξή-Ξενιτίδου

Για πολλά χρόνια η φιγούρα του..., ο εφιάλτης στα όνειρά μας...

Η τάξη μας στεγαζόταν τότε στο παράτημα, γωνία Μαζαράκη και Παλαιολόγου. Εκεί κοντά έχτισαν πριν λίγα χρόνια ένα εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου. Πάντα γεμάτο κεράκια που καίνε, πότε μια παράκληση για κάτι που μας «καίει» και πότε μια ευχαριστία στη χάρη του Αγίου. Το εκκλησάκι είναι χτισμένο στον τόπο που μαρτύρησαν τότε δεκάδες παιδικές ψυχούλες στα χέρια του τρομερού. Μπορεί να είχε καλή πρόθεση, να μας μάθει γράμματα. Ναι, αλλά και ο δρόμος για την κόλαση με καλές προθέσεις είναι στρωμένος, λένε. Το εκκλησάκι αυτό το παραλληλίζω με τα εκκλησάκια που χτίζουν στον τόπο του δυστυχήματος, ευχαριστώντας τον Αγιο που γλίτωσε κάποιον από του χάρου τα δόντια.

Τώρα που το σκέφτομαι, αναφωτιέμαι πώς και δεν έποιθε η καρδιά μας, από τις λαχτάρες που περνούσαμε. Όταν τον βλέπαμε, όλη η τάξη, εκεί από το παράθυρο του παραπτήματος να κατεβαίνει τα σκαλιά του κεντρικού κτηρίου με πορεία προς εμάς, παρέλυε το κορμί μας! Και τότε αρχίζαμε όλες τα σταυροκοπήματα, επικαλούμενες τη θεία βοήθεια, γιατί μόνο αυτή μπορούσε να μας ενδυναμώσει στη συμφορά που πλησίαζε, να μας σώσει.

—Θεούλη μου, Χριστούλη μου, Παναγίτσα μου, σώσε μας!

Η ώρα του μαθήματός του τυραννία, «μαύρη τυραννία». Όσο επιμελής και να ήσουν, έτρεμες, δεν ίξερες από πού θα σούρθει και όταν λέω θα σούρθει εννοώ τη σφαλιάρα «σθουριχτή», που λένε! Μίλησες, κουνήθηκες, δεν πρόσεξες, κοίταξες αλλού! Την άρπαζες και ταρα-

κουνιόταν το μυαλό σου και τάχανες και αυτά τα λίγα που ήξερες.

Εγώ δεν θυμάμαι να έφαγα καμιά, ποτέ. Όμως, ο ίχος «φλατσ» από τη μπάτσα, με τη χερούκλα του από τα τελευταία θρανία συνήθως, έστελνε και σε μένα το μήνυμα με κύματα και λίγο από τη γεύση της!

Θυμάμαι την Κατίη, που αργότερα πήγε στην Αμερική. Κάτι έκανε, λέει, μπορεί και να μην έκανε, που τον πείραξε· κατέβηκε από την έδρα και με δύο δρασκελιές την πλησίασε, της κατάφερε μια καλή σφαλιάρα, έτσι για το καλό της, πήρε έπειτα με τελετουργικές κινήσεις τη ζακέτα της, και μεις, θεατές, παρακολούθουσαμε παγωμένοι και απορημένοι, για να δούμε τι πρόκειται να επακολουθήσει, τι μπορεί να κατεβάσει το γυμνό κεφάλι του, και της έδεσε τα χέρια... Πάλι καλά!

Λουπόν, ήταν Δεκέμβρις, κόντευαν Χριστούγεννα. Αυτό θα πει το τέλος του Α' τριμήνου και συνεπάγεται, που λέγαμε και στα μαθηματικά, παίρνουμε βαθμούς. Κι έχω ένα εννιαράκι στα μαθηματικά, χειρότερο και από κάθε σθουρυχτή σφαλιάρα. Στήλη άλατος εγώ.

– Θα πάω να τον βρω και να τον ρωτήσω το γιατί, λέει ο πατέρας μου.

Και πήγε.

– Είναι δειλή, λέει, δεν σηκώνει χέρι.

Και κάτι άλλα τέτοια, και τελικά το έσκασε το «μυστικό».

**Η τάξη μας, πέντε χρόνια αργότερα,
χωρίς αξιόλογες ψυχολογικές επιπτώσεις...
από την «παιδαγωγική» του κ. Μουζάκη**

χρειάζεται «ιδιαίτερο».

– Έχεις παιδιά; τον ρωτάει.

– Όχι, ήταν η απάντησή του.

– Γ' αυτό τα κάνεις αυτά. Δεν ζέρεις τι θα πει να μεγαλώνεις παιδί. Και έφυγε.

Παρά τα «δανεικά» που του ζητούσε με «ραβασάκια», δεν ενέδωσε ο πατέρας μου.

Εκείνη τη χρονιά, λοιπόν, μας βάζει για τα Χριστούγεννα, έτσι για να μη βαριόμαστε να καθόμαστε 15 ημέρες, 150 ασκήσεις, που θα τις γράφαμε σε κόλλες αναφοράς. Βέβαια, τις έκανα όλες.

«Μαύρα Χριστούγεννα» ήταν εκείνα του '49-'50. Και ενώ τα άλλα παιδιά μετρούσαν τις πενταροδεκάρες που μάζεψαν από τα κάλαντα, εμείς μετρούσαμε πόσες ασκήσεις έχουμε ακόμη να λύσουμε! Άλλα να, «σπάζει ο διάολος το ποδάρι του» και μετά από τις γιορτές που έπρεπε να πάμε τις λύσεις, διαπίστωσα με τρόμο, φρίκη και απόγνωση, ότι απλώς δεν ήταν μέσα στην τοάντα μους τις είχα ξεχάσει στο σπίτι. Μαύρο φίδι που μ' έφαγε! Τι να κάνω; Φεύγω στο διάλειμμα τρέχοντας για το σπίτι. Δεν υπήρχαν τότε τηλέφωνα στα σπίτια ούτε κινητά, βέβαια. Ποιον να ειδοποιήσω να μου τις φέρει; Βάζω λουπόν τα πόδια στην πλάτη και σε 5-10 λεπτά που διαφρούσε το διάλειμμα πήγα και γύρισα· και το σπίτι μας δεν ήταν και κοντά! Είναι αφάνταστο το τι μπορεί να πετύχει κανείς όταν έχει ζόρι! Υπερβαίνει τη φύση. Η καρδιά μου χτυπούσε στο λαιμό και ήταν τώρα δυο οι αιτίες, ο φόβος και η τρεχάλα.

Τώρα, όμως, που το σκεφτομαι, λέω με το νου μου ότι θα πάει στον παράδεισο αυτός ο κύριος. Κανένας άλλος άνθρωπος, ούτε στο κατηχητικό που πήγαινα δεν με έκανε να θυμηθώ τον Θεό τόσο, να έρθω πιο κοντά Του, να πιστέψω στη δύναμή Του, όπως αυτός ο άνθρωπος, ο κ. Μουζάκης. Τέλος πάντων, ώρα του καλή.

Φωτογραφία του δεν βρέθηκε. Λέτε να είναι αυτό που λένε «ούτε ζωγραφιστό δεν θέλω να σε βλέπω»;

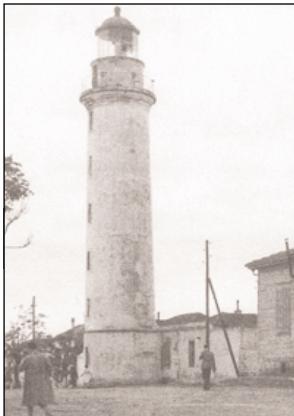

**Μη γελιέστε με την απατηλή χαρούμενη έκφραση...
Η φωτογραφία είναι του 1952, δύο χρόνια αργότερα,
σε σχολική γιορτή.**

– Είναι αδύνατη, χρειάζεται προγύμανση, δηλαδή «ιδιαίτερο», το οποίο μεθερμηνεύμενό σημαίνει ένα «ποσό».

Ο μπαμπάς μου γραφόταν τότε στα χαρτιά ως έμπορος. Εμποράκος, όμως, ήταν ο κακομοίρης. Δούλευε σκληρά στο μπακάλικο, που είχε, για να μπορέσουμε να ορθοποδήσουμε μετά την καταστροφή που έφερε ο πόλεμος. Το μαγαζί το είχαν πάρει οι Βούλγαροι μαζί με όλη τη «σερμεγιά», όπως έλεγε η γιαγιά. Μάλλον αυτό το «έμπορος» ήταν το δέλεαρ.

– Εγώ την ψυχολόγησα, είπε στον πατέρα μου και

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΘΑΛΑΣΣΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Οι φαροφύλακες

Μια απίθανη συνάντηση

Γράφει ο Δημ. Τσεμελής

Θυμήθηκα μια ιστορία που την έμαθα στη μακρινή Αργεντινή και έχει σχέση με τον Φάρο της Αλεξανδρούπολης.

Τον Μάρτιο του 1962 βρέθηκα στο Rosario της Αργεντινής μπαρκαρισμένος, Α' μηχανικός στο φορτηγό Cassian Mariner, που φόρτωνε στάρι για Β. Ευρώπη. Το Rosario είναι στην ενδοχώρα, στον ποταμό Dela Plata. Τα καράβια φορτώνουν ένα μέρος στο Rosario και στο Buenos Aires συμπληρώνουν το φορτίο τους. Στην ίδια προβλήτα φορτώναμε 4 ελληνικά καράβια. Απόγευμα και έκανα βόλτα στην προβλήτα. Στην απέναντι μεριά βολτάριζε κάποιος που έδειχνε να είναι Έλληνας κι αυτός. Τον πλησίασα και τον χαιρέτησα στην γλώσσα μας.

Απάντησε:

– Γεια σου, πατριώτη.

Ανταλλάξαμε τα νέα μας. Ήταν ασυρματιστής στο καράβι National Fortune και φθάσαμε στην ερώτηση που κατά κανόνα κάνουμε οι ναυτικοί:

– Από πού είσαι;

Άγνωστοι, πριν την ερώτηση, πέσαμε από τα σύννεφα στο άκουσμα πως είμασταν αμφότεροι γεννημένοι στην Αλεξανδρούπολη.

Με ρώτησε πώς λέγομαι. Στο άκουσμα του ονόματός μου ο πατριώτης έμεινε για λίγο σιωπηλός. Όταν συνήλθε ρώτησε αν έχω συγγένεια με τον Γιάννη Τσεμελή που έπαιζε χαβάγια.

Ήρθε η σειρά μου να ρωτήσω το όνομά του.

Λέγομαι Σταύρος Τρύφων. Ο πατέρας σου ο Σταύρος ήταν κουρέας και ο δικός μου ο Αντώνης ήταν **φαροφύλακας του Φάρου**, μέχρι το 1940 που φύγαμε.

Εκεί στο σπίτι, στο θεμέλιο του Φάρου, γεννήθηκα με τον δίδυμο αδελφό μου Γεώργιο και νωρίτερα η αδελφή μας Αγγελική. Με τον Γιάννη κάναμε αξέχαστες καντάδες στα κορίτσια. Τώρα είμασε ναυτικοί, ασυρματιστές. Φαντάσου τι θα γίνει σήμερα, όταν του πω ποιον συνάντησα. (Οι ασυρματιστές επικοινωνούν μετα-

Η φωτογραφία που δημοσιεύουμε δεν απεικονίζει το φαροφύλακα, στον οποίο αναφέρεται ο κ. Τσεμελής. Είναι φωτογραφία των αρχών του 20ού αιώνα, κατά μαρτυρία της κ. Ραλλούς Ζαρκάδη, από το οικογενειακό αρχείο της οποίας προέρχεται η φωτογραφία. Γι' αυτό και το μόνο πρόσωπο που αναγνωρίζεται είναι η καθιστή ηλικιωμένη κυρία, η «Πεταλίτσαινα», η προγιαγιά του Στέφανου (Νάκου) και της Ρούλας Κανταρτζή, παιδιά του Θεολόγη και του Στέφανου Παναγ. Καταρτζή.

Αν τυχόν οι πληροφορίες είναι ελλιπείς, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε σχετικά.

1. Δες περ. "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης" τ.22, σελ.28-29

ξύ τους έχοντας καθορισμένο ραντεβού).

Έτσι έμαθα πως ο Φάρος κτίστηκε στα 1880¹ επί Τουρκοκρατίας, από Γάλλους τεχνικούς, ότι δούλευε με φωτιστικό πετρέλαιο και τον φύλαγαν τρεις βάρδιες, άνδρες του Πολεμικού Ναυτικού.

Όλοι οι φύλακες με τις οικογένειές τους κατοικούσαν στο τετράγωνο του Φάρου (δεν υπάρχει σήμερα) όπου υπήρχαν τα σπίτια τους.

Λέγοντας, λέγοντας για το Φάρο θυμήθηκα αυτή τη συνάντηση που έγινε στην άλλη άκρη του κόσμου και έμαθα ένα ζωντανό κομμάτι της ιστορίας του Φάρου και τη νύχτα του 1941 όταν οι Γερμανοί μέθυσαν και κατέστρεψαν το φανό του, αναστατώνοντας με τους πυροβολισμούς τους για ώρες την πόλη.

Σήμερα τα αδέλφια Γεώργιος και Σταύρος Τρύφων μαζί με την αδελφή τους Αγγελική ζούνε στην Αθήνα, απόμαχοι της θάλασσας.

Ο φαροφύλακας με την οικογένειά του. Φοράει την επίσημη στολή του και η σύζυγός του "ευρωπαϊκή" ενδυμασία, χαρακτηριστική της γυναικείας ενδυμασίας στο αστικό Δεδέαγατς.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Γρηγορείτε και προσεύχεστε

Του Άγγελου Ποιμενίδη

Μια λυρική προσέγγιση του “κυνηγικού βιώματος”. Ας μη μας κατηγορίσουν οι αναγνώ-

στες που ίσως είναι περισσότερο παθιασμένοι με την προστασία του περιβάλλοντος...

Ας διαβάσουν κι αυτή την ερμηνεία...

Η βαθυστόχαστη προσέγγιση και ανάλυση όλων των πτυχών και λεπτομερειών του κυνηγιού, καθώς και η εξαιρετική διεύδυνση στα προτερήματα, τα οφελήματα και την ευχαρίστηση που προσφέρει, είναι το κύριο μέλλημα του συγγραφέα σ' αυτές τις γραμμές του κειμένου. Αυτό γράφηκε τον Αύγουστο του 1957 και χαρακτηρίσθηκε από τον σύγχρονο ιστορικό της Αλεξανδρούπολης, Αθανάσιο Αποστολίδη, ως «πνευματικό μα και φιλοσοφικό αριστούργημα και πρωτόπορο στη σημερινή ιδέα της οικολογίας και του περιβάλλοντος». Εδώ μεταφέρεται αυτούσιο, για να καταδειχθεί σε όλο του το μεγαλείο ο τρόπος σκέψης και η περιγραφική δεινότητα του αρθρογράφου.

Κράτης Ποιμενίδης

Τροπιώ το δίφρο ν' ανεβώ μιάς μυσταγωγίας και να μην καταπιστώ με τα ξελιγδιαρίματα των οιδερικών ή τα μονζουρώματα των χειμομάτων. Έχουμε καιρό γι' αυτό. Ας περάσει το δεκαπενταύγουστο και καιρός υπάρχει για τον εξοπλισμό, το καλήγερμα των ποδιών και το σκέδιο της εξόρυψης. Καλό και εξαρνιστικό είναι ένα μετουοινά μας εοστερικό στο πνεύμα της λειτουργίας μας, μακριά, αμείζικτα μακριά από την πράξη του, την ανήμερη, όσο και να πεις.

Πολλές φορές έγραψα για την πνευματικότητα του κυνηγού. Δεν με τρόμαζαν οι χλευασμοί και οι ειρωνίες των ανάβαδων ρεαλιστών. Έπιμενών ίστι η κυνηγολατρεία μας έχει περισσότερο πνευματικές εξάρσεις, αποδαύματα και τελείωσης, παρά πρακτικές τρυφεράδες.

Θεοδιδάκτη τέχνη και αυτό -το κυνήγι- σε περιοχές διανοτικού κόδουν, όταν ο μύστης του δεν έρπει, αλλά ψηλώνει τον ουμανισμό του, την ανδρώπια του, την αληθινή υπόσταση του διψαμένου ή ανίουχου όντος, του ανδρώπου. Δεν απαριέται το χώμα που πατώ και τη σάρκα που καίει και δερμαίνει. Όμως, του ρόδου τη μυρωδιά, του τραγουδιού τη χήνα, του στήχου τη αυτραρτοκόπιμα, της χήνικαυνής το ροδοχέλασμα, της προσευχής και ικείας το μεταρσίωμα να περιφρονήω, χυδαίος δα μαι και ανδρωπός όχι.

Τρέλοι χαροκόποι δεν είμαστε μεις οι κυνη-

γοί. Αν μας κεντράρει το δήραμα και ο φόνος του μας είναι ο σκοπός, αυτό είναι μια λεπτομέρεια κοντά στο κάλλος του όδου συγκροτήματος, που μπορώ να ονομάω κόδρο του κυνηγικού βιώματος. Η καρδιά μας δεν κτυπά μέσα στα σπήλαια, μοναχά, όταν κρατάμε τα βροντάρια στα χέρια. Ζούμε τα ονείρατα του κυνηγού μας περισσότερο από το άχαρο και άχοντο στρατοκόπιμα του κάμπου και το βορρομάχημα του φαξίματος, του κακοτράχαλου βουνού. Το χάδι και τη χήνα κάδα του φίλιού, δεν τα νοιώθεις, όταν τα παιρνείς οφικταγκαλιαμένος στο πάρκο των ερώτων σου τόσο, όσο το ίνδαλμά σου είναι μακριά σου και ιδεατά με τη φαντασία σου φέρνεις κοντά, του ονειρευτού πλάσματό σου τη δεια μορφή. Αντιγνωμία δε χωράει. Τη ζωή μας τη ζούμε περισσότερο μέσα στο αρχαστρί του νου και της φαντασίας μας παρά στη σύντομη και φευγαλέα πραγματικότητα. Ο Παλαμάς έγινε πλούσια, βαδιά και ψηλά όδο τον κόδρο, μέσα στο ερμητήρι του. Η ζωτικότητα του ανδρώπινου νου, είναι χίλιες φορές πιο δυνατή, πιο ακατάληπτη από τη σημαντική του δραστηρότητα, που είναι πεπερασμένη. Το πνεύμα αιώνιο και τα οράματά του χράγτια φλόγα δίχως τέφρα.

Την πορεία αυτή ας ακολουθήσουμε τις μέρες αυτές, πριν μπούμε στη δολούρα της καδαντού κυνηγετικής μάχης, που είναι πεζότητα υλικής χαράς και ζωής που οδηγεί στη δύνη των εφήμερων απολύτων. Και πολο είναι τάχα, δα μου πείτε, αυτό το περιέχομενο των

πνευματικών απολύτων που εξωραΐζεις έτοις; Το κυνήγι, είναι κυνήγι, δράση, περιπέτεια, αγωνία, δεξιούντι, αδήλημα αντοχής, δοκιμασία των ερπετιών μας, ελπίδα προσεγγίσεως της εύνολας της τύχης, ξέριναρια, έκπληξη και απόλαυση της ζωής της υπαίθρου, όταν ζω μέσα σ' αυτήν και όχι μες στο δωμάτιό μου. Έχω από τα υπαρκτά και αληθινά αυτά πράγματα, τι άρρω υπάρχει; Πλατωνικός και μεταφυσική Αγαπητέ μου, από τη σκοτεινή φυλακή σου βλέπεις τον παράδεισο, αν δες να καλύπτεις την ιδέα σου μέσα σε μια σιωπή. Στη σιωπή μας υψώνεται ο στοχασμός, που αναπλάδει τα βιώματά μας, τα φωτίζει με ένα φως που δεν το βλέπουμε μήτε την αυγή, μήτε το απόβραδο. Οι αναγνώσεις μας είναι βιώματα στην περιοχή της φαντασίας μας, ξεκαθαρισμένα από το πάρος μέσα σ' ένα κύκλο, τον κύκλο της ψυχής μας,

γεμάτο δάκτης και συμπλέσεια.

Ἄς ζήσουμε, λοιπόν, με τις αναμνήσεις μας, τις παλιές και πρόσφατες κυνηγητικές αναμνήσεις. Ο λυριόμος τους είναι ισχυρό ζώοπο. Είναι ένα αναβίωμα παλιών δράσεων, ξεκαθαρισμένο από την αναζητησία και το δαρμό της πραγματικότητας, ένα ξαναζένημα ζήσεως που προϋπήρχε και δεν θα επαναζητηθεί, όσο εναγώνια και αν το αναζητούμε. Ήτοντας στην νομοτέλειά του, μα ωραιοπλούμιοτό και πολὺ φανταχτερό στη λαογραφική φύση του νου μας καθισμένο. Τις αναμνήσεις μας ας ζήσουμε και από αυτές ας ξεκινήσουμε, να δημιουργήσουμε άλλες, όταν θα αρχίσει πάλι η δράση.

Έπειτα, έρχεται της προομονής μας η λίτανεια. Το να περιμένεις κάτι και να σου ρίχνεται αυτόματα χωρίς να μεσολαβήσεις η γήινα που κύνει το διάστημα του αρχοπορημένου ερχομού, είναι κάτι νεκρό δίκινος κίνησης, ξένο και απρόσδεκτο από τη φύση σου. Το να προομένεις είναι ωραιό. Έχεις την πνοή της αλιθίδειας. Η προομονή είναι ένα μεδύον με γήινα αιώνια, ενώ η λίτην της προομονής είναι λίτον και καταστροφή του ονείρου. Μάκα, χαρά, πλονή της οπίζησης δεν υπάρχουν, δεν είναι αλιθιδά της ψυχής μας αυτροποθήματα γιατί έχουν οπιζηταία ακρίβειας εφημερότητα. Και το εφίμερο και παροδικό αξία δεν έχει. Το αιώνιο είναι αλιθιδά. Η μακρόσυρτη προομονή μας έχει την αλιθίδεια και ας τη ζήσουμε με την πλαισιοτήτη της ακμής ή και της κατάπτωσης της ακόμα.

Το παιχνίδι έπειτα των εμπίδων, που συσσωρεύεται και συνωδεύεται μέσα στο χωνευτήρι των άσθεων και ακαταμάχητων πόδων μας, είναι ένα βίωμα που μας επιβάλλεται. Άς το ζήσουμε κι ας το δερέψουμε. Και η ανταπάτη είναι η ζωή, ίσως και ουσία της ζωής, εφόσον δεν μας είπει κανείς καθαρά, ποια είναι η έννοια της ενδελεχειάς της.

Έδω θα σταδίου δίκις να αραδίασω αλιθίους τομείς, που πρέπει να οπραφεί τη ψυχή μας αντιλώντας από το κυνήγι πνευματικά απόλαυσης. Αυτό μας επιβάλλει η ζωή, έτοι που διαμορφώθηκε ο κόρος με το λεχόμενο πολιτισμό του. Μας το ζητούν οι περιστάσεις, αλλά και η κλήρωνομιά που έχουμε από τους πνευματικούς μας προγόνους. Δεν είμαστε Ιαός υλικού βίου και δημιουργίας. Η χλιδή και ευμάρεια στους μαζικούς, που τέτοιοι δεν υπήρξαμε. Της φτωχής ανδρώποι, λακωνικής αιματόπιτας, υπότροφοι του αττικού σύκου και της λεοβίας εδιαίς. Η ύδη μας, πραξιτελικοί παρθενώνες και στεράνια αχρειδιάς στα δελφικά μετέωρα. Συντροφιά, η οπέρην *«Κατ' αἰώνιων»*. Ψυχή, όμως, με ορδάνοντα μάτια θλινάς που χεινεται τη λιτότητα, την ωραιότητα, τη χαρά και ζημιώνει τη δόξα της θλινάς Εργάνων και του Σίουφου την αλιθίδεια δίκις συμβολισμό. Με τέτοια μάτια ν' ανιχνεύσουμε, μας το είπαν και δίκις να δέσουμε, η μοίρα μας το χει να το κάνουμε την εφίμερη αυτή ζωή, το διάθια μας και μι αυτή τη βιονομία να σέρνουμε τα βίηματα μας κτίζοντας έτοι ακατάλητα την όμορφη πυραμίδα της ζωής. Και δεν είναι άρρωστη και μεταφυσική αυτή η τοποδέστηση μου. Άς είναι ανταπάτη. Είναι όμως δημιουργική ανταπάτη, δίκις άρνηση και μας δρέφει. Πώς να την πάρεις, μαζίς, αλιθίως τη ζωή; Μόνο την ύδη της! Του Ιαγού το σαρκιώδες μερί τριγγεται, αν δεν έχει μυρουδιά που τη δυμάσαι, αφού καταπεις τη σάρκα! Μυρουδιά είναι η ιδέα, η πλάστρα του κόρουν στα υψη-

μένα αφιερώματα της τέχνης, παρά γεννιέται από το πνεύμα και όχι από το μάστιγμα της ύδης. Της ύδης που δε χωνεύεται δίκις πνευματικό μαχείρεμα. Δε μηδί για αναχωρητικό και άρνηση των αποδανομάτων, που γενεσιούργο δύναμη έχουν την ύδη. Αυτή έχει πρώτα και η ψυχή μας την εξαγύρωσε. Αυτή υπάρχει και δίκις αυτή άργην και άχαρη είναι η ζωή.

Ακόμα και κάτι αλλό: Για τους πολλούς συντίνω το απόλαυση από τη μελέτη κυνηγητικών βιβλίων, διηγμάτων και χειρικά της κυνηγητικής μας βιβλιογραφίας, σαν μάδημα για εξετάσεις, σαν χαρά για τον όρθρο που δαχταριστά προσμένουμε να ρτει. Για τους λίγους, που ζέρουν καλά να βασούν το κοντύλι, να καδίσουν δίπλα στο θωρό της Αρτέμιδος για δυοία και οποδές. Να προστάξουν το κοντύλι τους να γράψει οτι από την κυνηγητική της ζωή και την παράδοσή τους ο αυτή ζέρουν για να φωτίσουν την τάξη μας και να πλουτίσουν τη βιβλιογραφία μας. Δεν είναι πάρερχο τη συγγραφή βιβλίου μελέτης, άρθρου για κυνηγείο. Είναι υποχρέωση στην πατρεία που έχουμε και την επιστήμη του. Άς ψαχουλέψουν το πνεύμα μας και δα θρουν πολλά να μας γράφουν. Τα *«Scripta manent»* (τα γραπτά μένουν) και η σοφία τους, αν δεν κατατεθεί στο χαρτί, την πάρνει ο άνεμος και τη θύνει.

Δε με οπρώχνει χεροτική ανημποριά, για να γίνω τέτοιος κήρυκας. Όμως ύδη το παν, όχι. Από την ύδη και το πνεύμα και την εξειδανικεύμενη χαρά. Ανδρώπινη μοίρα είναι αυτή. Κύτταρα το στομάχι, κύτταρα ο εγκέφαλος. Καρδιά όμως και ψυχή αλλό, σε μια σοροποτία τα δυό τους χόντρην και διαλινοτική.

Το θήραμα θα ληφθεί ούσο πάρει. Ας γείρει ο ζυγός λιγότερο προ την ύδη και ας αναπτυχθεί η σφράγιδα της πνευματικής απόλαυσης, από τη λίγη ύδη. Και ο πολιτισμός τι είναι; Η κατάκτηση και η πιάσειν της ύδης.

Μα του ανδρώπου ο ιδρώτας, πάλι περισσότερο θα χίνεται και θα παρασέρνεται η ανδρωτιά στα σκολειά, στα χαρτιά, στα μουσεία, στις διηφέρες και τους παττύρους, για να ταΐσει την πνευματική ανημονία και στενοχώρια. Δε μας φύλανον οι βιβλιοθήκες των εκατοντάδων χιλιάδων τόμων. Θα δυσλόγασταν να αναστήσουμε από την άρμο και τη στάχτη την Αλεξανδρίνη, όπως αγκομαχάρει να μάδουμε τη σανοκριτική ή την αραμαϊκή νεκρόγλωσσα. Η πνευματική ζωή όλη και πιάσαινε με την υποταγή της ύδης.

Έμεις υποτάξαιμε και εκμιδενίσαιμε το θήραμα. Στην πνευματικότητα του κυνηγού θα γείρει ο ζυγός και θα ισορροπηθεί ωρύτερο πνεύμα με μικρότερο ύδης. Όσο ληφθεί η ύδη, τόσο ωρύτερη γίνεται. Το άτομο σήμερα είναι η ωρύτερη ύδη, πιο ωριά από τον Ομύπο και τον Παρνασσό μαζί, κι έχει μέσα του ασύλληπτη δυναμική ενέργεια, χάρη στο πνεύμα που διασπά. Αυτή είναι η σοροποτία.

Ένας Ιαγός μιας κυνηγητικής χρονιάς και τρεις πέρδικες ας μας χαρίζουν πνευματική απόλαυση, όσο δε χαρίζουν σε ένα ξεβράκωτο κάφρο οι δέκα ελέφαντες των δηλητηριασμένων βελών του.

Αυτά έχω να πω στους παλιούς και τους νέους, που φέτος θα βαπτιστούν, συναδέψουν κι ας με συμπλαδών, αν δε με καταλαβαίνουν, για την ταλαιπωρία.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ από τον Τύπο της Αλεξ/πολης

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

11.1.08 «Φθηνότερη αμόλυβδη στον Έβρο» Μέσα στις δέκα περιοχές της χώρας με την φθηνότερη αμόλυβδη βενζίνη εντάσσεται ο Έβρος σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα το Υπ. Ανάπτυξης. Το ίδιο ισχύει για Ξάνθη και Κομοτηνή, ενώ η Καβάλα θεωρείται ότι πουλάει το ακριβότερο πετρέλαιο θέρμανσης στην Β. Ελλάδα.

18.1.08 «Συλλαλητήριο κατά της επένδυσης χρυσού» Σύσωμη η Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση Ροδόπης-Έβρου, οι μαθητές, αλλά και οι κάτοικοι της περιοχής βρέθηκαν μπροστά στο Δημαρχείο της Αλεξανδρούπολης την Τετάρτη 16 Ιανουαρίου, εκφράζοντας ένα ακόμα ΟΧΙ στην επένδυση χρυσού στην περιοχή.

Ο Σεβασμιότατος Αλεξανδρουπόλεως χαρακτήρισε την επένδυση σαν μια νεκροκεφαλή με χρυσά δόντια. Ο Κυριάκος Γεροντόπουλος, βουλευτής Έβρου Ν.Δ., αναρωτήθηκε: «Είναι δυνατόν κανείς να κλείσει τα μάτια του και τα αφτιά του; Ο κόσμος σύσσωμος δεν θέλει τα χρυσωρυχεία. Για λόγους οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και πολιτικούς δεν πρόκειται να γίνουν».

Η Λίλα Καφαντάρη, βουλευτής Α' Αθηνών ΚΚΕ, τόνισε: «Εκτός από το πολύ σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα το θέμα είναι και βαθύτατα πολιτικό γιατί ο ορυκτός πλούτος ανήκει στον Ελληνικό λαό και όχι στις πολυεθνικές».

Ο Γ. Μηνόπουλος, Πρόεδρος ΝΑΡΕ, δήλωσε: «Ελπίζουμε ότι θα είναι η τελευταία φορά που θα χρειαστεί να γίνουν τέτοιες κινητοποιήσεις» και ο Ν. Ζαμπουνίδης, Νομάρχης Έβρου, είπε: «Ένα μήνυμα προς την Κυβέρνηση, να μη τολμήσει..».

29.1.08 «Παρουσίαση του βιβλίου του φωτογράφου κ. Γ.Α. Παναγιώτου «Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης,

Σταυροδρόμι στο Θρακικό Πέλαγος» διοργάνωσαν η Ι.Μ. Αλεξανδρούπολης και ο Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου της Μητρόπολης την Κυριακή 27/1/2008.

30.1.08 «Χωριό S.O.S. Θράκης» Το αισιόδοξη μήνυμα ότι το Χωριό S.O.S. στο Αρίστεινο θα ξεκινήσει τη λειτουργία του μετά το τέλος της άνοιξης, ενώ μετά από έξι μήνες θα εγκατασταθούν και τα παιδιά με τις ανάδοχες μητέρες τους, μετέφερε ο κ. Μπέντης, υπεύθυνος του Χωριού, στα μέλη του Δ.Σ. και την ομάδα Γυναικών του Προγράμματος Δημιουργικής Απασχόλησης του ΚΕΠΑΚΥ Αλεξανδρούπολης.

5.2.08 «Το Καπνομάγαζο» Τελικά δεν κατεδαφίζεται. Με ομόφωνη απόφασή του το Δ.Σ. του Δήμου Αλεξανδρούπολης αποφάσισε την ανάκληση παλαιότερης απόφασής του που προέβλεπε την κατεδάφιση του Καπνομάγαζου. Αποφασίσθηκε η ανάθεση της μελέτης στην Πολυτεχνική Σχολή του Δ.Π.Θ. και η ένταξή του στο Δ' ΚΠΣ για την χρηματοδότηση της ανακατασκευής του.

6.2.08 «Μητροπολιτικό πάρκο “Παρμενίωνας”» Η τύχη του πρώην στρατοπέδου «Παρμενίωνας» συζητήθηκε για άλλη μια φορά στο Δ.Σ. του Δήμου Αλεξανδρούπολης. Αποφασίσθηκε η παραχώρηση μέρους του (35 στρέμ.) στον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων. Προβλέπεται να κατασκευαστούν σχολικές μονάδες, ικτίρια για τις ανάγκες των Διευθύνσεων Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης και στον υπόλοιπο χώρο θα κατασκευαστεί το Μητροπολιτικό Πάρκο του Δήμου.

Γ Ν Ω Μ Η

21.1.08 «Ωρα ανάπλασης της παραλίας» Στο Δήμο Αλεξανδρούπολης παραχωρείται από τον Ο.Λ.Α η παραλιακή ζώνη για 15 χρόνια. Αναζητούνται κονδύλια και πρόγραμμα για έντα-

ξη του έργου. Μέχρι τον Ιούλιο θα παραμείνει η λαϊκή αγορά κάτω από το Φάρο. Σε αναζήτηση χώρου μετεγκατάστασής της η Δημοτική Αρχή.

31.1.08 «Δύο Εβρίτες τίμησε η Ακαδημία Αθηνών» Την Βασιλική Λαμπίδου, 103 ετών σήμερα, για την μακρόχρονη και αφιλοκερδή προσφορά της στην Πατρίδα και τους στρατιώτες που υπηρετούν στον Έβρου. Το 1962 εγκαταστάθηκε στα Μαράσια και τον Σχολικό Σύμβουλο Ειδικής Αγωγής της 8ης Περιφ. Ανατ.-Κεντρ. Μακεδονίας και Θράκης, αλλά ταυτόχρονα και εφημέριο στην ενορία του Αγ. Νικολάου Φερρών, τον πατέρα Απόστολο Καβαλώτη, που εδώ και δεκαετίες βρίσκεται δίπλα στα παιδιά με αναπτηρίες.

11.2.08 «Βήματα μπροστά για την ανακύκλωση» Προχωρά πλέον η σύναψη της συμφωνίας με την Ελληνική Εταιρεία Ανακύκλωσης, η οποία αναλαμβάνει να κατασκευάσει δύο κέντρα διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ) στη Δράμα και στην πρωτεύουσα του Έβρου. Επίσης προχωρεί το πρόγραμμα για τη δημιουργία δύο XYTY σε Καβάλα και Αλεξανδρούπολη.

19.2.08 «52.000 Βούλγαροι είπαν ΟΧΙ στον αγωγό» Δημοψήφισμα διενεργήθηκε στο Μπουργκάς για το εάν συμφωνούν οι κάτοικοι με την κατασκευή του πετρελαιαγωγού. Ψήφισε το 27% των εγγεγραμμένων (ποσοστό πολύ ικανοποιητικό για την Βουλγαρία), εκ των οποίων το 97% είπε «όχι». Στο Μπουργκάς βρέθηκαν και μέλη της Πρωτοβουλίας Πολιτών αλλά και της Οικολογικής Εταιρείας Έβρου.

19.2.08 «Σάρκα και οστά παίρνει το Δύκτυο Εθελοντών Δασοπροαστασίας Έβρου» Την Κυριακή 24 Φεβρουαρίου θα πραγματοποιηθεί η ιδρυτική πράξη του στην Αλεξανδρούπολη και θα υπογραφεί το καταστατικό.

20.2.08 «Ενώνουν τις δυνάμεις τους για την ΚΥΔΕΠ» Να ανακληθεί η απόφαση για τις αποθήκες της, με την οποία αποχαρακτηρίστηκε ο χώρος

από δημοτική αγορά σε οκοδομικό τετράγωνο, ζητούν οι επικεφαλής των «Πόλη και Πολίτες», «Πορεία στο μέλλον» και ΔΗΔΑΣ κ.κ. Λαμπάκης, Λασκαράκης, Δευτεραίος και οι Δημοτικού Σύμβουλοι κ.κ. Γιαννέλος και Γερακόπουλος.

21.2.08 «Στο Βερολίνο οι «Σιωπές» της Σύνης Αναστασιάδη» Μέχρι τις 31 Μαρτίου θα εκτίθενται στην «Terzo Gallery» 37 νέα έργα με τον γενικό τίτλο «Σιωπές» της Αλεξανδρουπολίτισσας ζωγράφου.

5.2.08 «Ευεργέτισσα η Μυρτώ Μαλαμάτινα» Κόρη του Ευάγγελου Μαλαμάτινα, συνεχιστή της ομώνυμης οινοποιίας και της γνωστής ρετσίνας, ως επίσης και εγγονή του μεγάλου παιδαγωγού Θεόδωρου Κάστανου, χάθηκε άδικα στα 48 της χρόνια αφήνοντας μεγάλο μέρος της περιουσίας της, ως κληρονομιά, στο Γηροκομείο και στο Ίδρυμα Αποκαταστάσεως Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες.

29.2.08 «Πλαίσιο δράσεων για την «οριστική απομάκρυνση των χρυσωρυχείων» Σύσκεψη, παρουσία των πολιτικών αρχών, καλεί η Διανομαρχιακή Επιτροπή Έβρου Ροδόπης κατά του χρυσού την Κυριακή 2 Μαρτίου στην αίθουσα του Δημ. Συμβουλίου Αλεξανδρούπολης. Σε ανακοίνωση αναφέρεται ότι απαιτείται άμεσα λήψη πολιτικών πρωτοβουλιών, ώστε να φύγουν τώρα οριστικά και αμετάκλητα τα χρυσωρυχεία από την περιοχή μας.

6.3.08 «Νέα δεδομένα για την Απολλωνιάδα» Αναψυκτήρια αντί για νυχτερινά κέντρα διασκέδασης στην παραλία, σύμφωνα με απόφαση του Δημ. Συμβουλίου - Απόφαση για απομάκρυνση των παράνομων κατασκευών από τα πεζοδρόμια.

7.3.08 «Προβληματικά για παραγωγή πόσιμου νερού τα νερά του Έβρου» Εθνικό πρόγραμμα διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων. Αναγκαιότητα αντιπλημυρικών έργων στο Νομό - Προώθηση διακρατικών συμφωνιών - Έλλειματική η περιοχή της Θράκης σε υδάτινους πόρους τα επόμενα χρόνια με τη σημερινή χρήση νερού.

11.3.08 «Της άξιζε το χρυσό μετάλλιο!» Μεγάλη εμφάνιση της Πηγής

Δεβετζή στο Παγκόσμιο κλειστού στίβου της Βαλένθια. Κατέκτησε το αργυρό μετάλλιο με πανελλήνιο ρεκόρ, χάνοντας την πρωτιά στην τελευταία της προσπάθεια.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ

2.2.08 «Δεν συγκινήθηκε η Αθήνα από την φωνή της Θράκης» Στεγνώνουν από ρευστό οι βιομηχανίες της Θράκης - Περιμένουν δύο χρόνια για να πάρουν τα χρήματα από την επιδότηση του κόστους εργασίας - Εν τω μεταξύ δανείζονται για να κλείσουν τις τρύπες - Καμμία αντίδραση μέχρι στιγμής από το Υπ. Ανάπτυξης.

5.2.08 «Πολυχώρος εκδηλώσεων πρέπει να δημιουργηθεί στην παραλία του Φάρου.» Ενδιαφέρουσες προτάσεις της Ένωσης Πολιτών «Αλεξανδρούπολη - πόλη διακριτής υπεροχής» που πρέπει να συζητηθούν και να υιοθετηθούν - Στόχος ο Αλεξανδρούπολίτης να κατέβει ξανά στην θάλασσα.

13.2.08 «Γεωθερμία υπάρχει και στην Θράκη» Απ' όλα έχει ο μπακτσές που λέγεται Θράκη. Οι πλουτοπαραγωγικές πηγές της είναι απέραντες. Το θέμα είναι εάν εμείς εδώ θέλουμε να τις αξιοποιήσουμε για να ξεφύγουμε από την μιζέρια.

15.2.08 «Χωρίς διυλιστήριο δεν έχουμε κέρδος» Περιορισμένα οικονομικά οφέλη δίνει στον τόπο μας σκέτος ο Πετρελαιαγωγός. Το πραγματικό κέρδος δημιουργείται από την λειτουργία του Διυλιστηρίου, από όπου δεν πετιέται ούτε σταγόνα. Θα έχουμε φθηνά καύσιμα χωρίς επιβάρυνση μεταφορικών.

ΠΥΡΣΟΣ

4.12.07 «Η παντοδύναμη Rothschild σύμμαχος της εταιρίας χρυσού» Συμφωνία μαμούθ με όμιλο διεθνών τραπεζών πραγματοποίησε η κάτοχος των δικαιωμάτων έρευνας και εξόρυξης χρυσού στο Πέραμα Αλεξανδρούπολης, Frontier Pacific Mining

Από το συλλαλητήριο της 16ης Ιανουαρίου κατά του χρυσωρυχείου στην Αλεξανδρούπολη (φωτ. ΓΝΩΜΗ)

Corporation, προκειμένου να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα τεράστια κεφάλαια για επενδύσεις που προγραμμάτισε. Η συμφωνία Frontier Pacific-Rothscild πραγματοποιήθηκε στα τέλη Νοεμβρίου στο πλαίσιο της παγκόσμιας συνάντησης των εταιριών μετάλλου που έγινε στο Business Design Center του Λονδίνου. Εκπρόσωπός της συναντάται με τους αρμόδιους οικονομικούς υπουργούς μέσα στο Δεκέμβριο.

4.12.07 «Δίκτυο Δήμων Ελλάδας - Τουρκίας - Βουλγαρίας «ΠΟΛΙΣ» Συνάντηση με θέμα «Ανάδειξη ιστορικών και αρχαιολογικών μνημείων» πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Tekirdag της Τουρκίας. Συμμετείχαν 67 Δήμαρχοι από Ελλάδα και Τουρκία, 150 εκπρόσωποι Δήμων, εκπρόσωποι υπουργείων, Νομάρχες, καθηγητές Πανεπιστημίων και εκπρόσωποι του Ελληνικού Πρεξενεία Ανδριανούπολης.

4.12.07 Για το παγκόσμιο συνέδριο με θέμα «Τα Μυστήρια της αρχαιότητας» που θα πραγματοποιηθεί στη Σαμοθράκη τον Σεπτέμβριο του 2008 από το New York Open Center ενημερώθηκε ο Νομάρχης Έβρου κ. Νικόλαος Ζαμπουνίδης από τον καθηγητή κ. Ralf White, διευθυντή του συνέδριου. Το συνέδριο θα είναι ανοιχτό σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Photo Album

Από αριστερά προς τα δεξιά:
Γιάννης Σταθάτος, Γιάννης Τερζής,
Θόδωρος Σταυριανίδης, Αλέξης
Παπαϊωάννου, Γιάννης Γκιρτζής,
Δήμος Διαμαντής, Αλέκος Μελίδης,
Γιώργος Βολοβότσης, πίσω
καθιστός Κώστας Παπουτσέλης
και όρθιος Τάκης Σιμιστίκης (1956,
απέναντι από τον κιν/φο ΑΣΤΡΟΝ,
φωτ. αρχείο Θόδωρου Σταυριανίδη).

Η σελίδα αυτή είναι μια πρόσκληση-πρόκληση. Στείλτε μας φωτογραφίες από το οικογενειακό σας αρχείο, σε ενότητες (π.χ. σχολική ζωή, εκδρομές, σημαντικά γεγονότα της κοινωνικής και πνευματικής ζωής της πόλης). Οι φωτογραφίες γράφουν ιστορία.
Το θέμα της επόμενης θα είναι “Οικογενειακές ανοιξιάτικες εκδρομές”

Επιμέλεια: Π. Τσιακίρης

Χιόνια στην Αλεξανδρούπολη

Στη χιονισμένη πίσω αυλή της Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Λάκης Τελλίδης, Δημήτρης Τυρολοίδης, Μανόλης Κοψίδης, Λεονάρδος Σιστρίνης, Γιώργος Τσικρικώνης (1954, φωτ. αρχείο Γρηγόρη Γεωργίου).

Στην αυλή του ΤΙΤΑΝΙΑ δίπλα στο φωτογραφείο “Δαιδη”
(30/1/1950). Δημ. Πολυχρονίδης (ξαπλωτός). Από αριστερά
προς τα δεξιά: Γεώργιος Τσάρτας, Απόστολος Πάντος,
Ζαφείρης Αλεξιάδης, Σταμάτης Πολυμερούδης
(φωτ. αρχείο Ζαφείρη Αλεξιάδη).

►
Η νεαρές Ρίτσα
Σταματοπούλου
και Μαρούλα
Ιωαννίδου
ποζάρουν
με τις
χιονόμπαλες
(δεκαετία
του '50,
φωτ. αρχείο
Ρίτσας
Σταματοπούλου)

Συνταγές (όχι μόνο Θρακιώτικες)

Επιμέλεια: Στρατούλα Κουκουρίκου

ΣΑΡΜΑΔΑΚΙΑ (5 μερίδες)

Δοσολογία για μία δόση:

- 1 μπόλια
- 1 μικρή συκωταριά
- 300 γρ. φρέσκα κρεμμυδάκια
- 1/2 ματοάκι άνηθο ή μάραθο
- 1/4 ματοάκι δυόσμο
- 1/2 ματοάκι μαϊντανό
- 1/2 φλιτζανάκι του καφέ ρύζι ή ένα μικρό φλιτσανάκι

Εκτέλεση

Καθαρίζουμε το σπανάκι, το κόβουμε, το τρίβουμε με αλάτι και το στραγγίζουμε. Βάζουμε σε κατσαρόλα το βούτυρο να λιώσει, προσθέτουμε το γάλα, το αλεύρι και τα αυγά χτυπημένα. Ανακατεύουμε με υπομονή για αρκετή ώρα. Όταν δέσει αποσύρουμε τη μπεσσιέλ από τη φωτιά, ενώνουμε τα υλικά, βουτυρώνουμε και πασπαλίζουμε με φρυγανιά ένα πυρέξ και προσθέτουμε το μείγμα. Ψήνουμε σε μέτριο φούρνο για 30 λεπτά.

Σαρμαδάκια από τραπέζι που παρέθεσε η κ. Στρ. Κουκουρίκου στο Δ.Σ. και σε φίλους (φωτο. Γρηγόρη Γεωργίου)

Εκτέλεση:

Ζεματάμε τη συκωταριά και αφαιρούμε τον αφρό. Στραγγίζουμε τη συκωταριά, την αφήνουμε να κρύψει και την κόβουμε σε μικρούς κύβους. Πλένουμε τα κρεμμυδάκια, τον άνηθο, τον δυόσμο, τα ψιλοκόβουμε και τα σωτάρουμε με λίγο λάδι. Στη συνέχεια ρίχνουμε τη συκωταριά και ζουμί από αυτήν. Προσθέτουμε το ρύζι και το υλικό παίρνει δυο-τρεις βράσεις ώσπου να πιει το ζουμί. Κρύνει και γεμίζουμε τη μπόλια, βάζοντάς την σε μικρές κούπες. Αναποδογυρίζουμε στο ταφί την κάθε μερίδα. Αλείφουμε τα σαρμαδάκια με ασπράδι και τα ψήνουμε στους 160° για μισή ώρα. Ζερβίρονται ζεστά.

ΣΟΥΦΛΕ ΣΠΑΝΑΚΙ

Υλικά

- 5 κοφτές κουταλιές σούπας φυτικό βούτυρο
- 7 κοφτές κουταλιές αλεύρι
- 1 φλιτζάνι τοσαγιού γάλα
- 6 αυγά
- 1 κοφτή κουταλιά αλάτι, πιπέρι
- 1 κιλό σπανάκι
- 1 ξερό κρεμμύδι, κρεμμυδάκια, αρωματικά (δυόσμο, καυκαλήθρα)

ΘΑΛΑΣΣΙΝΕΣ ΣΩΛΗΝΕΣ

Υλικά

- 20 σωλήνες
- 1 ματοάκι κρεμμυδάκια φρέσκα ψιλοκομμένα άνηθο, δυόσμο, ρύζι, αλάτι, πιπέρι, λάδι

Εκτέλεση

Πλένουμε πολύ καλά τις σωλήνες, 5-6 νερά, μέχρι να φύγει η άμμος. Βγάζουμε τη σάρκα από το κέλυφος και αφήνουμε να στραγγίσουν στο σουρωτήρι. Στην κατσαρόλα βάζουμε το λάδι, το κρεμμυδάκι, τον άνηθο, το δυόσμο και τα καθουρντίζουμε. Στη συνέχεια ρίχνουμε τη σάρκα από τις σωλήνες, αφήνουμε να πάρουν βράση, το ρύζι, το αλάτι, το πιπέρι, μέχρι το μίγμα να πιει το νερό του.

Σε ένα πιάτο βάζουμε τρία κελύφια, τα γεμίζουμε με το υλικό και τα σκεπάζουμε με τα αντίστοιχα επάνω κελύφια. Τα δένουμε με κλωστή στις δύο άκρες και τα βάζουμε στην κατσαρόλα. Κατά τον ίδιο τρόπο γεμίζουμε και δένουμε τα υπόλοιπα, και τοποθετούμε όλα τα δεματάκια στην κατσαρόλα. Προσθέτουμε νερό, λάδι, αλάτι, πιπέρι, και τα βράζουμε για 15-20 λεπτά.

Είναι ένας πολύ νόστιμος και σπάνιος μεζές.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΥΓΓΡΟΥ 137 (5ος όροφος) - Τ.Κ. 171 21 Ν. ΣΜΥΡΝΗ - ΤΗΛ. 210 3215354